

Strategie rozvoje mikroregionu Frýdlantsko- Beskydy

Bc. Tomáš Konvičný

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tomáš KONVIČNÝ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Strategie rozvoje mikroregionu
Frýdlantsko-Beskydy**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky o problematice strategického plánování mikroregionu.

II. Praktická část

- Charakterizujte obecně mikroregion Frýdlantsko-Beskydy.
- Vypracujte socioekonomickou analýzu mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy.
- Zpracujte SWOT analýzu mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy.
- Navrhněte strategické cíle mikroregionu.
- Z výsledků SWOT analýzy navrhněte některé projekty vedoucí k zlepšení situace v mikroregionu.

Závěr

Rozsah práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] Kolektiv autorů. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. Praha: IFEC, 2001. 266 s. ISBN 80-86412-08-3.
[2] WOKOUN, R. a kol. Regionální rozvoj: Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
[3] WOKOUN, R., Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.

Vedoucí diplomové práce: **prof. RNDr. René Wokoun, CSc.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **29. března 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **3. května 2010**

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

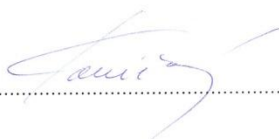
prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 3. 5. 2010

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudku oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněným zájmem školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Téma diplomové práce Strategie rozvoje mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy jsem rozdělil na dvě části, skládající se z teoretické části a praktické části. V teoretické části jsem se zabýval legislativní stránkou a problematikou regionálního rozvoje území. V druhé praktické části své práce jsem charakterizoval mikroregion Frýdlantsko-Beskydy, vytvořil socioekonomickou analýzu mikroregionu, ze které vzešla SWOT analýza sloužící k vytyčení silných, slabých stránek, příležitostí a ohrožení mikroregionu v rozvoji. V závěrečné části jsem určil strategické cíle rozvoje mikroregionu a popsal některé projekty, které podpoří mikroregion v jeho dalším rozvoji.

Klíčová slova: regionální rozvoj, strategie rozvoje mikroregionu, SWOT analýza, socioekonomická analýza, strategický cíl

ABSTRACT

Thesis Theme Development Strategy of the microregion Frydlant-Beskydy I divided into two parts, consisting of the theoretical and practical parts. In the theoretical part I dealt with the legislative aspect and the issue of regional development. The second part of my work, I characterized the microregion Frydlant-Beskydy, created a socio-economic analysis, which emerged from the SWOT analysis for the identification of strengths, weaknesses, opportunities and threats in the microregion development. In the final section I set the strategic goal of developing micro and described some projects that promote microregion in its further development.

Keywords: regional development, microregion development strategy, SWOT analysis, socioeconomic analysis, the strategic target

Rád bych poděkoval za odborné vedení a čas strávený při přípravě mé diplomové práci panu prof. RNDr. Renému Wokounovi, CSc. a také své nejbližší rodině, za trpělivost a podporu po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 REGIONÁLNÍ POLITIKA	14
1.1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC REGIONÁLNÍ POLITIKY	14
1.2 ZÁKON O PODPOŘE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE.....	15
1.3 REGIONÁLNÍ ROZVOJ	16
1.3.1 Aktéři regionálního rozvoje v České republice.....	17
1.4 NÁSTROJE REGIONÁLNÍ POLITIKY ČESKÉ REPUBLIKY	20
2 PROBLEMATIKA STRATEGICKÉHO PLÁNOVÁNÍ	22
2.1 REGION, MIKROREGION A JEHO ČLENĚNÍ	22
2.1.1 Vznik mikroregionů.....	24
2.2 ÚLOHA MIKROREGIONŮ A STRATEGICKÝ ROZVOJOVÝ DOKUMENT	24
2.2.1 Obsah strategického rozvojového dokumentu mikroregionu	26
2.3 ZHODNOCENÍ	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
3 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MIKROREGIONU	30
3.1 HISTORIE MIKROREGIONU.....	30
3.2 POLOHA A GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA MIKROREGIONU	31
3.3 OBCE MIKROREGIONU	34
3.3.1 Frýdlant nad Ostravicí	34
3.3.2 Čeladná	34
3.3.3 Bílá.....	35
3.3.4 Ostravice	35
3.3.5 Janovice.....	36
3.3.6 Kunčice pod Ondřejníkem	36
3.3.7 Baška.....	36
3.3.8 Malenovice	37
3.3.9 Metylovice	37
3.3.10 Pržno	38
3.3.11 Pstruží	38
3.3.12 Lhotka	38
3.3.13 Staré Hamry	39
3.4 SÍDELNÍ STRUKTURA	40
3.5 OBYVATELSTVO	41
3.5.1 Demografické složení obyvatelstva.....	42
3.5.2 Hustota zalidnění	44
3.5.3 Věková struktura	47
3.6 ANALÝZA HOSPODÁŘSKÉHO VÝVOJE.....	47
3.6.1 Trh práce	47
3.6.2 Hospodářství	50
3.6.3 Zemědělství	51
3.6.4 Lesnictví.....	52

3.7	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA.....	53
3.7.1	Doprava.....	53
3.7.1.1	Silniční síť.....	53
3.7.1.2	Železniční síť.....	55
3.7.1.3	Autobusová doprava.....	55
3.7.1.4	Letecká doprava.....	56
3.7.1.5	Cyklistická doprava a cykloturistika.....	56
3.7.2	Elektrifikace, plynofikace a vodní hospodářství.....	57
3.8	SOCIÁLNÍ A OBČANSKÁ VYBAVENOST.....	59
3.8.1	Školství.....	59
3.8.2	Zdravotní a sociální péče.....	59
3.8.3	Obchodní síť.....	60
3.8.4	Služby.....	60
3.9	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	60
3.9.1	Ovzduší.....	60
3.9.2	Vodstvo.....	63
3.9.3	Půda.....	63
3.9.4	Odpady.....	64
3.9.5	Ochrana přírody.....	65
3.9.6	Vybraná zvláště chráněná území mikroregionu [33].....	65
3.10	KULTURNÍ HODNOTY A PAMÁTKY.....	72
3.11	CESTOVNÍ RUCH, REKREACE A SPORTOVNÍ VYŽITÍ.....	73
3.11.1	Sport a volný čas.....	74
3.12	ZHODNOCENÍ.....	75
4	SWOT ANALÝZA.....	77
4.1	TECHNICKÁ A OBČANSKÁ VYBAVENOST.....	77
4.2	PRŮMYSL, ZEMĚDĚLSTVÍ A PODNIKÁNÍ.....	79
4.3	LIDSKÉ ZDROJE.....	81
4.4	CESTOVNÍ RUCH.....	83
4.5	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A PŘÍRODNÍ ZDROJE.....	85
5	STRATEGIE ROZVOJE.....	88
5.1	ZHODNOCENÍ STRATEGICKÝCH PŘEDPOKLADŮ.....	88
5.2	VIZE ROZVOJE ÚZEMÍ MIKROREGIONU.....	91
5.3	PROBLÉMOVÉ OKRUHY ROZVOJE MIKROREGIONU.....	91
5.4	STRATEGICKÉ CÍLE ROZVOJE MIKROREGIONU.....	92
5.4.1	Strategický cíl - Rozvoj lidských zdrojů, společnosti a kultury.....	92
5.4.2	Strategický cíl – Trvale udržitelný hospodářský rozvoj.....	92
5.4.3	Strategický cíl – Růst kvality životního prostředí a životních podmínek obyvatelstva a jeho návštěvníků.....	93
5.5	PRIORITY STRATEGICKÝCH CÍLŮ.....	93
5.5.1	Priorita č. 1.....	94
5.5.2	Priorita č. 2.....	96
5.5.3	Priorita č. 3.....	97
6	KATALOG PROJEKTŮ.....	100

6.1	PROJEKT Č. 1.....	100
6.2	PROJEKT Č. 2.....	103
6.3	PROJEKT Č. 3.....	104
6.4	ZHODNOCENÍ.....	105
ZÁVĚR.....		107
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		109
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....		112
SEZNAM OBRÁZKŮ.....		114
SEZNAM TABULEK		115
SEZNAM GRAFŮ.....		116

ÚVOD

Již jednatřicet let jsem obyvatelem podhorského města Frýdlantu nad Ostravicí, kterému se právem říká „brána Beskyd“, a které je součástí mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy. Téma své diplomové práce „Strategie rozvoje mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy“ jsem si vybral právě z důvodů velké osobní blízkosti mikroregionu, protože jsem v mikroregionu prakticky vyrůstal celý svůj dosavadní život a je mi v mnoha ohledech blízký a také proto, že mě téma rozvoje zaujalo. Není mi lhostejná budoucnost míst, kde doufám ještě budu moci působit, na druhou stranu, je mnoho věcí, které jsem doposud o mikroregionu nevěděl a hlavně jakým směrem se mikroregion může nadále vyvíjet a jaké jsou jeho přednosti. Víím, že poloha mikroregionu na severu Moravy, který prošel v minulosti řadou změn a strukturálními změnami, zejména na Ostravsku, ovlivnily řadu obcí a obyvatel, to v rozvoji nebude mít lehké. Ale právě mikroregion Frýdlantsko-Beskydy může být pro svou strategickou polohu a rozvojovým programem pro mnohé další mikroregiony jakousi pomyslnou“ hnací jednotkou“, kterou ovlivní a podnítl další rozvojové aktivity ostatních sousedních regionů.

V rámci spolupráci obcí lze využít podpory ze strany Evropské Unie a společně tak plnit cíle, které by obce jinak nebyly schopny realizovat. Další spoluprací mezi mikroregiony lze pak následně ovlivnit, co nejdříve okolí od krajů až po celé území České republiky.

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části jsem se zabýval legislativní stránkou a problematikou rozvojových dokumentů a regionálního rozvoje území. V druhé praktické části své práce charakterizují mikroregion Frýdlantsko-Beskydy, jeho historii a stručně popisují, jenž jsou součástí daného území. Následuje socioekonomická analýza mikroregionu, kde analyzují demografický vývoj, hospodářský vývoj, vybavení mikroregionu technickou infrastrukturou a další oblasti. Informace, které jsem získával, byly jednak primární - osobní zkušenost či rozprava se zaměstnanci městského úřadu tak sekundární, kde jsem čerpal z dostupných zdrojů literatury, metodických příruček, strategických rozvojových dokumentů, novinových článků a internetu. V závěrečné části jsem ze získaných poznatků zpracoval SWOT analýzu, kde definuji hlavní rozvojové silné a slabé stránky, stejně tak i příležitosti a ohrožení. Další kapitolou navazují na strategické cíle mikroregionu, jeho priority, opatření a aktivity jak těchto cílů dosáhnout. V úplném závěru jsou ukázky několika projektů zaměřené na různé oblasti roz-

voje, přeshraniční spolupráce mikroregionů, projekt na zkvalitnění technické infrastruktury a rozvoj cestovního ruchu.

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy má dobré předpoklady stát se oblastí, která se bude vyvíjet společně s koncepcí regionálního rozvoje České republiky a zároveň bude místem, nabízejícím svým obyvatelům zdravé životní prostředí pro pestrý život, práci i aktivní odpočinek. Cílem mé diplomové je zhodnocení stávající situace v mikroregionu a částečné nastínění rozvojových příležitostí mikroregionu, vyzdvižení jeho silných stránek a poukázání na možnosti jeho ohrožení do budoucích let. V samotném závěru práce je ukázka několika zamýšlených projektů napomáhajících k rozvoji mikroregionu z hlediska ochrany životního prostředí, infrastruktury a cestovního ruchu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 REGIONÁLNÍ POLITIKA

1.1 Legislativní rámec regionální politiky

Základní systémový, legislativní a institucionální rámec regionální politiky v ČR byl vytvořen v roce 2000 souborem zákonů přijatým v souvislosti se zaváděním krajského zřízení v České republice. Pro regionální politiku jsou v tomto smyslu klíčové zejména tyto zákony:

- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
- zákon č. 132/2000 Sb., o změně a zrušení některých zákonů souvisejících ze zákona o krajích, zákonem o obcích, zákonem o okresních úřadech a zákonem o hlavním městě Praze
- zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje
- zákon č. 128/2000 Sb. o obcích

Zákon o podpoře regionálního rozvoje odstraňuje hlavní nedostatky regionální politiky, která byla dosud v České republice uplatňována jen omezeně a zároveň obsahuje všechny základní principy regionální politiky Evropské Unie (např. princip programování, princip regionální politiky i politiky hospodářské a sociální soudržnosti. V tomto směru, tzn. zajištění kompatibility české regionální politiky s komunitární regionální politikou, je zákon o podpoře regionálního rozvoje významným pozitivním krokem v procesu přípravy České republiky na realizaci politiky soudržnosti. [1]

Zabezpečení české regionální politiky ve smyslu zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje provádí Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky prostřednictvím návrhu strategie regionálního rozvoje s cílem vyváženého rozvoje České republiky a pro koordinaci a realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Tento rozvojový dokument má obsahovat zejména:

- analýzu stavu regionálního rozvoje
- SWOT analýzu, charakteristiku silných, slabých stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů
- strategické cíle regionálního rozvoje v České republice
- vymezení státem podporovaných regionů

- doporučení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti

Úsilí o vyvážený rozvoj není pojímáno jako snaha o zajištění stejného rozvoje ve všech regionech. Jde o to, aby vývoj byl, tak jako v celém státě, tak i v úrovni regionů proporcionalní, nekrizový, aby byla vytvořena rovnost šancí regionů a byl plnohodnotně využíván jejich demografický, přírodní, hospodářský, sociální, kulturní a případně i další potenciál. [2]

1.2 Zákon o podpoře regionálního rozvoje

Zákon stanoví podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje, s tím související působnost správních úřadů, krajů a obcí, a vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti.

Regionální politika je zde chápána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému a harmonickému rozvoji jednotlivých regionů ČR, ke snižování neodůvodněných rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a ke zlepšení regionální hospodářské struktury.

Do oblasti podpory regionálního rozvoje dle tohoto zákona můžeme zahrnout:

- rozvoj podnikání, s cílem zlepšení hospodářské struktury a vytváření nových nebo stabilizaci ohrožených pracovních míst
- rozvoj lidských zdrojů a další opatření v oblasti trhu práce
- výzkum a technologický vývoj, který přispívá k celkovému rozvoji regionu se zřetelem na podporu zavádění nových technologií a inovací a posilování kapacit výzkumu a vývoje tam, kde je to pro rozvoj regionu nutné
- rozvoj cestovního ruchu
- zlepšování vybavení regionu infrastrukturou
- rozvoj tělovýchovných, sportovních a mládežnických aktivit a kultury včetně památkové péče, pokud vytváří nová místa
- rozvoj občanské vybavenosti, včetně zařízení pro tělovýchovu, sport, mládež a aktivity občanů v jejich volném čase
- rozvoj služeb sociální péče

- zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb
- opatření k ochraně životního prostředí
- vznik právnických osob a tvorbu programů v regionu sloužících k jeho celkovému rozvoji
- provádění pozemkových úprav [3]

1.3 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj je komplexem procesů, které probíhají uvnitř regionů a které se týkají pozitivních ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných proměn regionu.

V obecné rovině můžeme rozvoj označit jako „proces pozitivních změn, obvykle jde o zlepšení kvantitativních (extenzivní rozvoj), ale zejména kvalitativních (intenzivní rozvoj) charakteristik dané oblasti (nejčastěji přírodní a sociálně-ekonomické oblasti). Je ale nutné odlišit od sebe posouzení toho, jak se zlepšilo naplnění kvantitativních charakteristik (délka vybudovaných komunikací, vybudování ubytovacích kapacit apod.), od toho, jakých cílů (dopadů) mělo být dosaženo realizací jednotlivých aktivit (zlepšení dopravní dostupnosti; zkvalitnění podmínek pro rozvoj cestovního ruchu, zajištění potřebné infrastruktury cestovního ruchu, prodloužení doby pobytu hostů atd.).

Konkrétní představa o (žádoucím) rozvoji je spojena s vnímáním jednotlivých proměn ze strany příslušných aktérů (obyvatelé, podnikatelé, političtí představitelé, úředníci veřejné správy atd.). Rozvoj se stává ryze subjektivní veličinou, která se odvíjí od hodnotové orientace občanů, lokálních autorit apod. Směřování rozvoje se odvíjí od místních zdrojů a rozvoj získává obrysy přeměnou zdrojů na rozvojové potenciály.

Regionální rozvoj je představován celým komplexem procesů, které probíhají uvnitř regionu. Růst vede k polarizovanému rozvoji. [4]

Strategie rozvoje regionu nám v podstatě odpovídá na otázku, jakým způsobem bychom měli koordinovat činnosti v regionu tak, abychom dosáhli stanovených cílů či vyřešení společných problémů v obci nebo více obcích v daném regionu. Strategie rozvoje regionu je výchozím dokumentem založeném na znalosti daného území ve všech směrech jeho rozvoje, za předpokladu maximálního využití dostupných zdrojů. Jeho snahou je maximalizovat rozvojové aktivity a usilovat o udržitelný rozvoj a vyvážený růst. Jinak řečeno, je strategie rozvoje podkladem pro kvalifikované rozhodování orgánů mikroregionu a pomůckou pro efektivní a udržitelnou spolupráci obcí v rámci mikroregionu.

Finální strategický dokument by měl tedy vést k nastartování dlouhodobých procesů vedoucích ke zlepšení životního prostředí a socio-ekonomických podmínek života v mikroregionu. Bude vodítkem pro projekty obcí, podnikatelského sektoru a spolků či zájmových organizací při společném úsilí o rozvoj území a zlepšení života jeho obyvatel.[5]

1.3.1 Aktéři regionálního rozvoje v České republice

Klíčovou otázkou regionální politiky je vytvoření základního institucionálního a partnerského rámce. Vedle přímého realizátora opatření regionální politiky je nutné rozlišit a stanovit relevantní aktéry regionálního rozvoje, jejich vzájemné vztahy, práva a povinnosti. Tyto sítě se budou opět lišit dle úrovně pojetí regionální politiky, přičemž se předpokládá jistá prostorové či věcná skladebnost, tj. klíčové subjekty krajské regionální politiky jsou jedněmi z aktérů celostátní regionální politiky.

Vzhledem k tomu, že regionální politika se svými dopady a působením odvíjí od situace v obci, je nejvhodnější postupovat při stanovení okruhu aktérů regionálního rozvoje směrem „zdola nahoru“. Pro regionální rozvoj či konkrétně pro řešení disparit je důležité vytvoření flexibilního systému aktérů regionálního rozvoje v závislosti na úrovni a typu řešení. Členění vychází ze „skladebnosti“ aktérů, kdy je možné účinně přímo spolupracovat pouze s určitým počtem subjektů. Je proto nezbytné, aby na vyšších a územně nejednoznačných úrovních existovaly funkční reprezentace jednotlivých typů aktérů. [6]

Aktéři regionálního rozvoje na obecní úrovni

- Obec.
- Obcí zřizované organizace (školy, kulturní a sportovní zařízení, aj.).
- Významní podnikatelé: možná různá kritéria výběru, např. dle počtu zaměstnanců, dle vlivu na krajinu (např. počet ha u zemědělců), klíčovým prvkem však je bezesporu ochota zapojit se do rozvoje obce či regionu.
- Zájmová sdružení.

Aktéři regionálního rozvoje na mikroregionální úrovni

- Management svazků obcí.
- Obce.
- Místní akční skupiny.

Aktéři regionálního rozvoje na krajské úrovni

- Kraj.
- Svazky obcí.
- Místní akční skupiny.
- Územní orgány státní správy.
- Podnikatelská sdružení.
- Nezisková sdružení.
- Vysoké školy

Aktéři regionálního rozvoje na státní úrovni

- Ministerstvo pro místní rozvoj.
- Ostatní ministerstva.
- Kraje.
- Svaz měst a obcí.
- Celostátní zájmová uskupení (Hospodářská komora ČR, Agrární komora ČR) [6]

Nadnárodní aktéři regionálního rozvoje

Evropská unie a její instituce spojené s regionálním rozvojem:

- Evropský parlament, který je volen obyvateli členských států EU
- Rada EU v zastoupení vlád jednotlivých členských zemí, hájící jejich zájmy.
- Evropská komise, jako výkonný orgán EU

Evropská unie a její orgány spojené s regionálním rozvojem:

- Výbor regionů, jako poradní orgán, zbývající se uplatňování zásady subsidiarity, která umožňuje zapojení místních a i regionálních samospráv do tvorby a uskutečňování politik EU.
- Evropský hospodářský a sociální výbor, jako poradní orgán pro instituce EU, poskytující jak závazné tak nezávazné konzultace ve vymezených oblastech (vnitřní trh, vzdělávání, ochrana spotřebitele, životní prostředí, regionální rozvoj a sociální záležitosti).
- Evropská investiční banka pomáhající v dosahování cílů EU financováním střednědobých a dlouhodobých investičních projektů, za účelem vyváženého rozvoje.

Celosvětově působící organizace s hlavním zaměřením na tzv. „Třetí svět“ a země mimo EU:

- Světová banka, zajišťující životně důležitou finanční a technickou pomoc rozvojovým zemím na celém světě.
- FAO OSN zabývající se otázkami rozvoje zemědělských oblastí třetího světa a usilující o zmírnění chudoby a hladu.

Regionální rozvoj tak může být realizován na národní úrovni, regionální úrovni – v podmínkách ČR hierarchicky

- regiony soudržnosti
- kraje
- mikroregiony

Vývoj jednotlivých socioekonomických složek regionu, tzn. rozvoj, je vždy realizován v čase. To, jakým způsobem bude konkrétní region rozvíjen, tzn., které složky budou v rámci sledovaného území akcentovány (podporovány), záleží na mnoha vstupních faktorech. Tyto faktory lze rozdělit v základním členění na objektivní (vychází z exaktně určitelné socioekonomické charakteristiky řešeného území) a subjektivní, které závisí na přístupu realizátorů regionálního rozvoje, na politickém zadání nebo na společenské objednávce. [7]

1.4 Nástroje regionální politiky České republiky

Nástroje rozvoje můžeme v obecné rovině označit jako pomůcky k výkonu, podpoře nějaké činnosti. V kontextu regionálního rozvoje lze označení nástroj vymezit jako obecný pojem pro všechny prostředky, které napomáhají k dosažení rozvojových cílů daného území.

Česká regionální politika si nevytvořila žádné vlastní specifické nástroje a spíše tedy využívá standardní ekonomické a finanční nástroje. Vývoj nástrojů používaných k podpoře regionálního rozvoje v devadesátých letech v podstatě úzce souvisí s budováním institucionálního a legislativního rámce české regionální politiky.

Charakteristické znaky nástrojů české regionální politiky vycházející ze Strategie regionálního rozvoje České republiky jsou následující:

- doplňková funkce, tj. omezenost váhy regionální politiky v celkovém kontextu hospodářské politiky
- dočasný charakter konkrétních podpůrných opatření, limitovaných buď časově, nebo trváním podmínek
- katalytický charakter podpůrných opatření aplikovaných v zájmu urychlení sociálně-ekonomických procesů
- regionální diferenciací podpůrných prostředků dle vyznačených regionů anebo dle intenzity působení.

Z klíčových složek regionální politiky bude pobídková politika, která bude zajišťovat v souladu se zákonem o podpoře regionálního rozvoje finanční podporu subjektům v státem stanovených regionech, zpravidla okresech nebo mikroregionech, s cílem tyto subjekty přesvědčit, aby se přemístily do těchto regionů anebo se v takových regionech rozvíjely. [1]

Martin Potůček ve své publikaci nástroje regionální politiky neklasifikuje, ale mezi nejdůležitější nástroje regionální politiky uvádí:

- nástroje strategického řízení,
- politické deklarace,
- právní a organizační normy, jejich tvorba a aplikace,

- fiskální nástroje,
- organizování, koordinace, řízení realizace, výchova a indoktrinace.[8]

Na základě zkoumání uplatňovaných klasifikací nástrojů regionální politiky nově navrhli ve své publikaci R. Wokoun a P. Mates následující strukturu nástrojů:

Nástroje nefinanční:

- administrativní nástroje (zejména legislativa),
- institucionální nástroje (instituce, strategické plánování, programování, řízení rozvoje),
- věcné a jiné nefinanční nástroje (poradenství, propagace).

Nástroje finanční:

- neinvestiční a investiční pobídky (dotace, granty, úvěry, záruky),
- kapitálové podílňictví,
- daňová zvýhodnění (daňové prázdny, slevy na daních), rozpočtová zvýhodnění (dotace).[9]

Mezi ostatní nástroje regionální politiky v zemích s tržní ekonomikou byly v minulosti výjimečně použity administrativní nástroje. Z pohledu dotčených ekonomických subjektů měly represivní charakter, neboť vybraným firmám bylo na základě správního rozhodnutí přikázáno zastavit ekonomickou činnost, která nevyhovovala potřebám vyváženého rozvoje v daném území. Významným institucionálním nástrojem podpory regionálního rozvoje jsou v řadě zemí regionální rozvojové agentury. V rámci podpory rozvoje území zajišťují relativně široké spektrum úkolů. Jejich hlavní náplní však obvykle bývá zabezpečení tvorby regionálních programů a plánů, poskytování služeb pro podnikatelské subjekty a pro regionální a místní orgány veřejné správy, prezentace regionu a obcí, vzdělávací a školící aktivity a v neposlední řadě se zapojují do přípravy a realizace programů Evropské unie.[2]

2 PROBLEMATIKA STRATEGICKÉHO PLÁNOVÁNÍ

2.1 Region, mikroregion a jeho členění

S pojmem region se v naší legislativě nesetkáme, jeho definice a význam spočívá především v určení a definici určitého území, které má význam spíše geografický a statistický. Region je definován jako komplex vznikající regionální diferenciací krajinné sféry. Jedná se o ohraničené území, jehož vymezení (charakter, zaměření, vnitřní uspořádání, apod.) závisí na zvolených kritériích vyplývajících z účelu existence daného regionu. Regiony členíme podle přístupu k vymezení, podle praktického významu, regiony podle vnitřního uspořádání a také podle směru vytváření. Regiony mohou vzniknout buď rozčleňováním většího celku (decentralizací) nebo naopak seskupováním menších územních celků (centralizací). Podle přístupu k vymezení členíme regiony na objektivně vymezené, tzv. přírodní nebo přirozené regiony a regiony vymezené subjektivně. Přirozené regiony jsou reálně existující územní jednotky vymezené přírodními hranicemi (řekou, pohořím, mořem). Regiony vymezené subjektivně jsou regiony vymezené podle určitého účelu, např. pro studium prostorových stránek specifických socioekonomických jevů (chování obyvatelstva v tradičně zemědělských oblastech).

Podle praktického významu členíme regiony na administrativní a účelové. Administrativní regiony jsou územní jednotky vymezené pro účely výkonu veřejné správy. Tyto regiony zcela pokrývají území státu, jsou relativně stabilní v čase a jsou spravovány volenými či jmenovanými správními orgány. Mezi jednotlivými úrovněmi administrativních regionů existují hierarchické vztahy – nadřízenost, podřízenost a skladebnost.

Účelové regiony jsou územní jednotky vymezené pro řešení určitých problémů nebo účelu (ekonomika, demografie, životní prostředí, apod.). Jedná se o regiony vytvořené výhradně na základě zvolených kritérií, mají většinou omezenou časovou platnost a nemusí nutně respektovat administrativní hranice regionů (CHKO, NATURA 2000, strukturálně postižené oblasti, oblasti postižené sociální patologií, regiony s vysokou nezaměstnaností, apod.). Podle vnitřního uspořádání lze členit regiony na regiony homogenní (stejnorodé ve vztahu k určitému kritériu) a heterogenní (funkční, spádové, nodální, uzlové). Příkladem homogenních regionů mohou být přírodní charakteristiky (typické regionální produkty - vinařské regiony, ovocnářské regiony), socioekonomické charakteristiky (turistické destinace, textilní regiony, sklářské regiony, apod.), socioekonomická úroveň regionů (rozvinuté, zaostalé, ekonomické skanzeny, apod.).[7]

Heterogenní regiony jsou vymezené na základě vzájemných vztahů jednotlivých vnitřních složek (území, příroda, ekonomické aktivity, apod.), tzn. síly (intenzity) vztahů vzájemně na sebe působících a ovlivňujících se prostorových prvků. Regiony mohou být ohraničeny buď jasnou hranicí (ráz čáry, linie, po celé délce pouze jeden “rozměr” hraniční čáry – administrativní regiony, politické hranice) nebo hranicí pozvolnou (přirozené regiony, funkční regiony).

Funkční hierarchie jednotlivých středisek v území (význam, struktura, tvorba) se nejvýznamněji objevuje v pracích W. Christallera (TCM - Teorie centrálních míst) a A. Lösch. Hierarchie vnitřního uspořádání jednotlivých regionů dělí střediska (města, obce, sídla) na centra vyššího řádu a centra nižšího řádu. Střediska vyššího řádu poskytují svému spádovému území více služeb, zboží, administrativního zázemí, kulturního, společenského, sportovního vyžití, apod. Střediska vyššího řádu tak mají širší zázemí, větší (rozsáhlejší) spádové území. Střediska nižšího řádu poskytují méně zboží a služeb, méně občanského zázemí, obsluhují menší či pouze malý region.

S regionem úzce souvisí pojem mikroregionu, který bychom mohli definovat jako území malého geografického měřítka, vyznačující se zpravidla stejnými rysy či problémy. Jedná se zpravidla o území, které svou velikostí převyšuje velikost obce, ve většině případů se jedná o spolek obcí, které svou činností v mikroregionu spolupracují a podílí se na řešení určitých společných problémů. Tato spolupráce pak pomáhá nejen malým obcím dosahovat společných cílů, které by samy jen stěží zvládly. V České republice jsou převážně mikroregiony vytvářeny za účelem získání společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů nebo fondů Evropské Unie. Pro mnohé obce, je spolupráce v mikroregionu možností, jak vybudovat infrastrukturu a podílet se na dalších jinak finančně nákladných projektech.[7]

Z jiného pohledu můžeme mikroregion charakterizovat jako územní celky, v jejichž rámci jsou relativně uzavřeny nejintenzivnější regionální procesy, tj. především dojížděka za prací a za základními druhy služeb. Plošné rozsahy mikroregionů jsou značně diferencované. V České republice je v zásadě vyvinuta dvoustupňová mikroregionální organizace: mikroregionu 1. a 2. stupně, vzácně se objevují i tři stupně. Rozlišení mikroregionů do dvou až tří stupňů není absolutní, protože vyšší stupeň mikroregionů je dán zpravidla jen správní funkcí. Vztahy mezi bydlištěm, pracovištěm a komplexem základních služeb jsou na mikroregionální úrovni zcela dominantní pro utváření příslušných celků. Mikroregionální struktura má vždy nodální formu. Mikroregiony integrují více jak 90% až 95% území Čes-

ké republiky. Mikroregiony se mohou stát velmi vhodným základním podkladem při stanovování jakékoliv nové územně správní struktury nižšího stupně. [10]

2.1.1 Vznik mikroregionů

Vznik mikroregionů je nutný pro společné prosazování zájmů a záměrů venkovských obcí a je pozitivním trendem probíhajícím ve venkovském prostoru. Důvody, které vedou ke vzniku mikroregionů, mají většinou nadobecní charakter jako je komunikace, plynofikace, veřejný vodovod, životní prostředí, cestovní ruch atd. Vzájemné provázání a propojení těchto záměrů a aktivit v územně uceleném zájmovém prostoru vede k dosažení žádoucích změn ve všech obcích.

K důvodům vytvoření mikroregionu a také hlavním cílem této činnosti je získání finančních prostředků. Menší obce tak mají větší možnost podílet se na finančně nákladnějším projektu. Úskalím pro ně často bývá unáhlený vstup do sdružení, který daný problém nevyřeší. Nositelem projektu je totiž vždy jedna konkrétní obec, která také za projekt odpovídá.[11]

Svazky obcí, které vytváří mikroregion, vychází ze zákona č. 128/2000 Sb. o obcích v platném znění. Na základě tohoto zákona mezi sebou obce uskutečňují svou spolupráci formou:

- smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu
- dohody o vytvoření dobrovolného svazku obcí
- zakládáním právnických osob podle obchodního zákoníku dvěma nebo více obcemi

Zároveň mohou obce vstupovat do již vytvořených svazků obcí. [12]

2.2 Úloha mikroregionů a strategický rozvojový dokument

Úloha mikroregionů je koncepční a výkonná činnost samosprávných orgánů obcí v oblasti místního rozvoje, jejich iniciační činnost v oblasti řešení mikroregionálních problémů a definování mikroregionálních programů a aktivit a jejich účast na realizaci regionálních programů. Pro identifikaci potřeb, určení směrů rozvoje, rozvojových aktivit a strategické rozhodování zpracovávají mikroregiony rozvojové strategie.

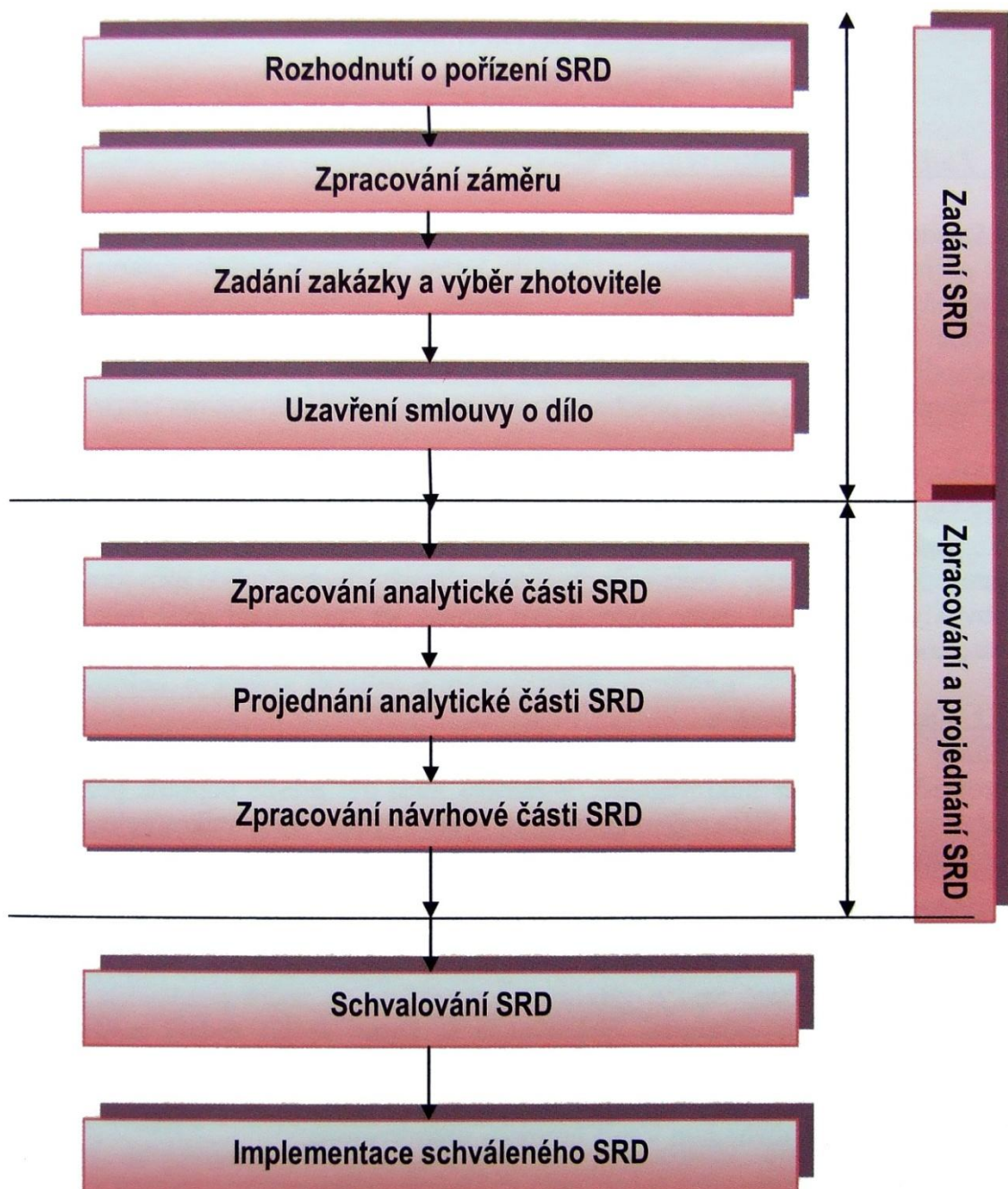
Strategický rozvojový dokument mikroregionu je koncepčním dokumentem, který napomáhá systematicky řídit a organizovat změny v území. Vychází ze znalosti daného území a

jeho možného potenciálu. Charakterizuje slabé a silné stránky dané oblasti, vymezuje základní priority rozvoje, které budou podporovány, cíle rozvoje, jednotlivá opatření vedoucí k jejich naplnění a doporučení. Strategický rozvojový dokument mikroregionů je možné chápat jako soubor postupných konkrétních kroků, které směřují k udržitelnému rozvoji řešeného území. Pro vypracování tohoto dokumentu je nezbytná systémová týmová práce odborníků a konzultantů z různých oborů s cílem využití jejich znalostí a zkušeností. Přitom je vhodné vytvořit několik pracovních skupin, a to podle jednotlivých problémových řešených oblastí v mikroregionu.

Strategické dokumenty jsou rámcově legislativně upraveny v zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, který v §2 definuje Strategii regionálního rozvoje jako střednědobý dokument, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. Zákon dále upravuje postavení jednotlivých orgánů při zpracování a projednávání tohoto typu dokumentu. Zákon se však nezmiňuje o strategických dokumentech na jiných úrovních území veřejné správy, tedy např. na úrovni mikroregionů. [13]

Mikroregiony jsou důležitým mezičlánkem ve veřejné správě a jejich význam v současné době významně roste. Svazky obcí či mikroregiony mají bezesporu větší šanci odolávat tlakům velkých měst a být jejich důstojným partnerem a konkurentem. Mikroregiony také nabyly na významu i v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie, neboť sdružování obcí do mikroregionů je důležitou podmínkou čerpání finančních prostředků z jejich zdrojů na splnění vytyčených cílů a udržitelnému rozvoji a konkurence schopnosti území.

Obrázek 1: Schéma pořizení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu

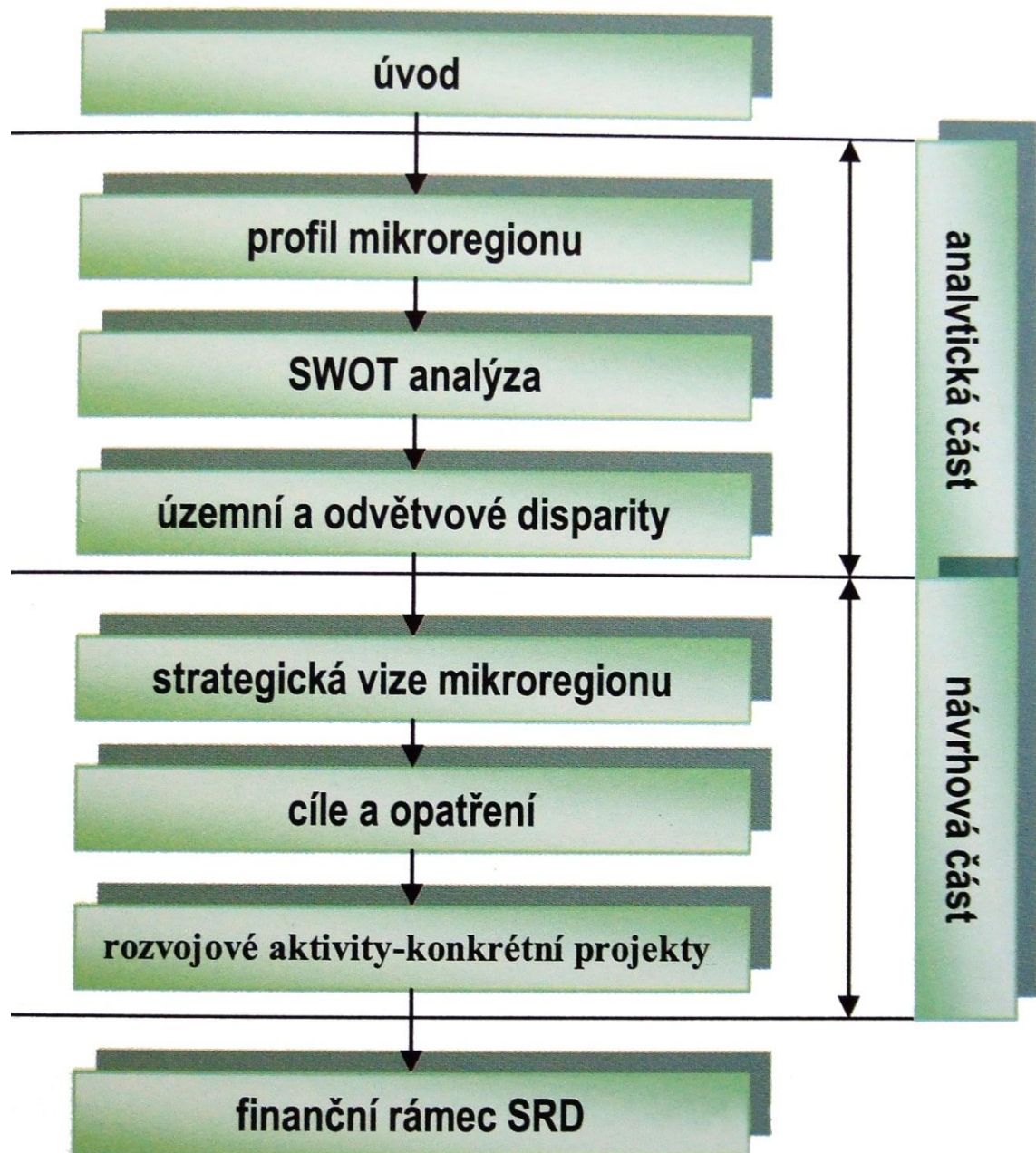
Zdroj: [13]

2.2.1 Obsah strategického rozvojového dokumentu mikroregionu

Návrh obsahu strategického rozvojového dokumentu mikroregionu je sestaven na základě zkušeností získaných při posuzování dokumentů stejného zaměření. Při zpracování strategického rozvojového dokumentu mikroregionu by měl však vycházet zejména z místních

podmínek konkrétního mikroregionu a být přizpůsoben specifickým tohoto mikroregionu. Obsah strategického rozvojového dokumentu mikroregionu znázorňuje následující schéma:

Obrázek 2: Obsah strategického rozvojového dokumentu

Zdroj: [13]

2.3 Zhodnocení

Rozvoj České republiky je spjat s řadou důležitých událostí, které ovlivnily vývoj jak na poli ekonomickém, politickém tak i společenském, který se dotýká každého z nás. Tyto změny ovlivnily dění na celém území republiky a vytvořily mezi regiony řadu rozdílů. Problémy, které díky odlišnému vývoji v regionech vznikaly vlivem strukturálních změn, nezaměstnaností či poklesem ekonomického potenciálu bylo nutné systematicky řešit. V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie, lze tyto regionální potíže a difference s pomocí čerpání finančních prostředků z fondů EU zmírnit či potlačit. Tuto vizi pomoci podporuje i celá řada programů v České republice na podporu pomoci slabším regionům, kterou začaly využívat i mikroregiony a spolky obcí. Jak tuto možnost využijí, závisí na zastupujících členech mikroregionů a jejich schopnostech a na obyvatelích samých, jak se do programu rozvoje svého území zapojí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MIKROREGIONU

3.1 Historie mikroregionu

Dlouhodobější osídlení v okolí řeky Ostravice se datuje již od druhé poloviny třináctého století, naproti tomu ve výše položených lokalitách centrální části Moravskoslezských Beskyd se trvalejší osídlení prosazovalo díky obtížným přírodním podmínkám jen pozvolna.

Kolonizační vlna, která znamenala postupné ožívování jižních horských oblastí (tehdy pokrytých těžko propustným pralesem), je známá jako pasekářská (valašská) kolonizace a probíhala od konce 15. století. Lidé osídlující horský masív Beskyd se nejprve živili salašnictvím (zvláštním způsobem chovu ovcí) a později zpracováním dřeva.

Obce mikroregionu náležely k panství frýdeckému (na pravém břehu řeky Ostravice) a k panství hukvaldskému (na levém břehu Ostravice). V roce 1297 byla potvrzena hranice mezi Moravou a Slezskem, kterou tvořil hlavní tok Ostravice. Roku 1572 získalo frýdecké panství status minor, formálně sice zůstalo součástí Těšínského knížectví, ve skutečnosti však bylo podřízeno knížecímu právu ve Vratislavi. Moravská část byla v držení olomouckých biskupů (od roku 1777 arcibiskupů).

V 18. století docházelo v regionu vlivem vyčerpání řadou vleklých válek a stupňující se robotou k řadě selských povstání. Z této doby pochází pověsti o zbojnicích, kteří obývali místní nepřístupné lesy a bojovali proti vrchnosti. Známou postavou té doby byl zbojník Ondráš (narozen v roce 1680 v Janovicích). Uvolnění situace přinesl až zvláštní robotní patent pro Slezsko v roce 1771 a zrušení nevolnictví v roce 1781. V tomtéž období docházelo k hospodářskému rozvoji regionu v souvislosti s probíhající průmyslovou revolucí. Jedním ze směrů rozvoje se stala hutní výroba založená na místních zásobách železné rudy (pelosideritu) v Beskydech a později též na zásobách uhlí v nedalekých pánevních oblastech. V letech 1618 – 1620 vznikly na frýdlantském katastru železárny a v posledních letech třicetileté války byly založeny hamry. V roce 1675 byly hamry zmodernizovány a Frýdlant se stal jedním z významných moravských hutních center. Kromě hamrů prosperovala ve druhé polovině 17. a v 18. století ve Frýdlantu i ruční výroba papíru.

Po rozpadu habsburské monarchie po prohrané první světové válce byl širší region jedním z hlavních center národnostních sporů mezi Poláky a Čechy (požadavek aby Československo-Polskou hranici tvořila řeka Ostravice), které neskončily ani s rozdělením území podél

hraniční řeky Olzy (Olše) v roce 1920. Obnovení sporů se region dočkal v roce 1938, v předvečer druhé světové války. V pomnichovském období bylo území regionu až do osvobození v dubnu 1945 zabráno nacistickým Německem. Těžce přístupný horský masiv Beskyd byl přitom zejména na sklonku války jedním z center intenzivního protihitlerovského odboje. Po osvobození Československa a změně politického systému došlo postupně k centrálně řízené přeměně venkovského charakteru území.

Neudržitelnost sociálního a ekonomického systému spojeného s daným politickým systémem se projevila po roce 1989, kdy po zhroucení centrálně řízeného hospodářství došlo také ke zhroucení významné části místních, uměle udržovaných sociálních a ekonomických vazeb. Využití krajiny se v současnosti pozvolna vrací do podoby blízké původnímu charakteru, méně dynamicky jsou obnovovány původní sociální vazby. Vznik krajů v roce 2001 posílil možnosti samosprávné regionální politiky. Od konce devadesátých let 20. století postupně roste vnitřní organizovanost mikroregionu (sdružování obcí, vznik neziskových zájmových organizací, vznik místní akční skupiny).[14]

3.2 Poloha a geografická charakteristika mikroregionu

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy se nachází v jižní části Moravskoslezského kraje na území okresu Frýdek-Místek. Je součástí Euroregionu Beskydy, který leží v pohraničních oblastech Slovenské republiky a Polské republiky. Zároveň region spadá do turistické oblasti Beskydy-Valašsko, která je součástí regionu Severní Morava a Slezsko. Mikroregion je tvořen z 13 obcí, které jsou vymezeny katastry Baška, Bílá, Čeladná, Frýdlant nad Ostravicí, Janovice, Kunčice pod Ondřejníkem, Lhotka, Malenovice, Metylovice, Ostravice, Pržno, Pstruží, Staré Hamry s téměř 26 tisíci obyvateli.

Krajinu mikroregionu lze charakterizovat přechodem od horského pásma Moravskoslezských Beskyd do pahorkatinné oblasti na okraji Ostravské pánve. Vertikální členitost roste ve směru sever-jih. Pro Moravskoslezské Beskydy je charakteristické rytmické střídání horských hřbetů a místy poměrně ostře zaříznutých hlubokých říčních údolí. Západní část území mikroregionu vyplňuje masív Ondřejníku. Nejnižší položeným bodem je místo, kde řeka Ostravice opouští území mikroregionu (301 m n. m, katastr obce Baška), nejvýše položeným bodem je vrchol Lysé hory (1323 m n. m, kam zasahují katastry obcí Ostravice, Staré Hamry a Malenovice).

Z geologického hlediska je území mikroregionu utvářeno různě odolnými mesozoickými a paleogenními (převážně flyšovými) sedimenty Západních Karpat, nižší polohy jsou částečně vyplněny aluviálními sedimenty. Odolnost geologického podkladu a procesy, které na jeho tvarování působily, se podílely na utváření specifického reliéfu. Z hlediska složení a tektonické stavby se mikroregion vyznačuje mnohonásobným rytmickým střídáním jílovců, prachovců, pískovců a slepenců. Jižní část mikroregionu je budována souvrstvími příkrovu magurského, členěného na dílčí jednotky račanskou, bystrickou a bělokarpatskou. Horniny posledních dvou se v oblasti nevyskytují. Lavicové pískovce a slepence nejstarších vrstev soláňských jsou mocné kolem 1000 metrů.

Klimatické poměry jsou ovlivněny především vertikální členitostí reliéfu. Tento faktor spolu s otevřeností území k severu (Ostravská pánev) způsobuje značnou proměnlivost povětrnostních činitelů, specifickou v rámci celé České republiky (s výrazným vlivem ze severu). S rostoucí nadmořskou výškou teploty ubývá, poměrně často se vyskytují teplotní inverze a meteorologické stavy podmíněné místní konfigurací terénu (mikroklima). Tyto stavy způsobují místy nepříznivé rozptylové podmínky a hromadění exhalací z dopravy, hospodářské činnosti a dalších (převážně bodových) zdrojů znečištění. Rozložení srážek souvisí jak s výškovými poměry, tak se směrem převládajících vlhkých větrů a polohou území směrem k nim. Horské polohy jsou deštivější (o 30-60 %), než by jim příslušelo podle nadmořské výšky, což souvisí s nekrytou, nárazovou polohou nejvyšších beskydských hřbetů.

Současná říční síť je výsledkem složitého vývoje v třetihorách a čtvrtohorách. Hlavními vodními toky odvodňujícími území jsou řeky Ostravice a Čeladenka. Čeladenka je levostranným přítokem Ostravice, která se za hranicemi mikroregionu vlévá jako pravostranný přítok do řeky Odry. Řeka pramení v nadmořské výšce 850 m a protéká údolím mezi horskými masívy Kněhyně a Smrku v délce 17,3 km, v této délce řeka klesá o 350 m, kde ústí do řeky Ostravice ve Frýdlantu nad Ostravicí. Řeka Ostravice vzniká soutokem Černé a Bílé Ostravice u obce Staré Hamry. Na horním toku Ostravice se nachází přehradní nádrž Šance, která je výrazným hydrologickým prvkem podílejícím se na utváření krajiny. Přehradní nádrž byla vybudovaná v letech 1964 až 1969 a slouží jako zásobárna pitné vody. Řeka Ostravice protéká Frýdlantem nad Ostravicí, Paskovem, Frýdkem-Místkem a Ostravou v délce 65,1 km. Tam se vlévá jako pravostranný přítok do řeky Odry. Tok Ostravice tvoří zčásti historickou zemskou hranici mezi Moravou a Slezskem, zčásti tato hranice podél jejího toku mírně osciluje. Rozkolísanost průtoků jednotlivých toků (podmíněná

klimatickými a geomorfologickými vlivy a také působením člověka na krajinu) se projevuje čas od času povodňovými stavy, které působí hospodářské škody.

V devadesátých letech 20. století došlo k zásadnímu zlepšení prakticky všech složek životního prostředí, u kterých je takový vývoj v omezeném čase z věcné podstaty možný. Přesto nelze stav životního prostředí v mikroregionu považovat za zcela uspokojivý.

Původní vegetace se v mikroregionu dochovala pouze v několika nevelkých lokalitách. Z velké části ustoupila rozptýlené obytné zástavbě, plochám využívaným pro extenzivní zemědělskou výrobu (zejm. živočišnou) a převážně smrkovým monokulturám hospodářsky využívaných lesů. Z dalších dřevin, které zde rostou, uveďme především buky a jedle. Ostatní dřeviny (např. borovice, modřín, habr, bříza a další) zde rostou ojediněle.

Jedním z ekologických problémů v mikroregionu je znečištění ovzduší, které je způsobené především koncentrací okolních velkých zdrojů (hutě a koksovny, energetika). Celkově lze konstatovat, že dochází k postupnému snižování emisí ze všech zdrojů. Na zlepšování kvality ovzduší se v devadesátých letech podílelo především snižování objemu průmyslové výroby a investice do ekologizace výroby v mnohých provozech. Současný nárůst průmyslové výroby ve velkých podnicích lokalizovaných v dosahu mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy je zpravidla doprovázen změnou technologie výroby. Vzhledem k vývoji cen paliv se opět zvyšuje nebezpečí nárůstu znečištění ovzduší prostřednictvím místních zdrojů znečištění.

Na kvalitu povrchových vod má výrazný vliv nedostačující míra odkanalizování obcí s napojením na čistírnu odpadních vod. K dočasnému zhoršení kvality vod přispívají i povodňové stavy především horských toků a plošná eroze půdy.

Klimaticky patří mikroregion k oblastem mírně teplým. Průměrná teplota se v zimních měsících pohybuje mezi -3 až -5 °C, v měsících letních jsou teploty mezi 16 až 18 °C. Srážkový úhrn v mikroregionu je mezi 650 – 1500 mm za rok.

Dlouhodobě vysoké jsou nároky na zábor zemědělské půdy v rámci územního plánování. Část zemědělské půdy zůstává neobdělávaná. Významným problémem je napadení lesních porostů kůrovcem a expanze invazních druhů rostlin. Zátěží z minulosti zůstávají terénní úpravy, které snížily odolnost krajiny vůči plošné i hloubkové erozi. Relativně stabilní je síť zařízení sloužících k ekologicky šetrnému nakládání s odpady (a řeší se otázky efektivnějšího využití některých druhů odpadů – např. biopaliva), zároveň se však nedaří uspokojivě řešit živelné skládkování odpadů v místech, která k tomu nejsou určena.

Převážnou část území mikroregionu pokrývá CHKO Beskydy (prakticky totožné vymezení má stejnojmenné území soustavy NATURA 2000). Tato skutečnost má pozitivní vliv na stav životního prostředí a udržování jeho stability, zhoršuje však perspektivy místního hospodářského rozvoje. [14]

3.3 Obce mikroregionu

3.3.1 Frýdlant nad Ostravicí

Město Frýdlant nad Ostravicí, obývá necelých deset tisíc obyvatel (9 674), leží na řece Ostravicí v širokém údolí mezi masivem Lysé hory a Ondřejníku. Je přirozeným centrem celého mikroregionu a výchozím bodem pro cesty do centra Moravskoslezských Beskyd. Frýdlant je prvně připomínán počátkem 14. století. Obyvatelé obce se původně živilí zemědělstvím, dřevorubectvím a pálením dřevěného uhlí, později (v 17. století) byly v městě a jeho okolí postaveny hamry zpracovávající místní železnou rudu. Městem je Frýdlant od roku 1948. Ve městě se dnes nachází řada architektonických památek, mezi jinými barokní farní kostel z poloviny 17. století a mariánský sloup na náměstí. Místním obyvatelům i turistům slouží široká nabídka ubytovacích, stravovacích, sportovních i kulturních zařízení, z frýdlantského letiště startují vyhlídkové lety nad nejvyšší vrcholy Beskyd. Obdivovatelům výtvarného umění město nabízí trvalou výstavu uměleckých smaltů a litiny v městské galerii a umělecké sbírky v památníku Ferdiše Duši. Největší atraktivitou města je však krása okolní beskydské krajiny, která má co nabídnout v létě i v zimě všem návštěvníkům.[15]

3.3.2 Čeladná

Na svazích nejvyšších beskydských hor a v hlubokých údolích říčky Čeladenky i jejích přítoků, se nachází obec Čeladná s 2300 obyvateli, moderní vesnice, přívětivá i četným návštěvníkům. První zmínky o obci pocházejí z konce 16. století, ale lze předpokládat, že lidé obývali tuto krajinu již mnohem dříve. Předmětem obživy místních obyvatel byla odedávna těžba dřeva, železné rudy a chov ovcí. Později, v 19. století byly v obci vybudovány železářské hamry. S historií obce jsou úzce spojeny životní osudy zbojníků, kteří se skrývali v místních lesích, a osudy partyzánských skupin v průběhu druhé světové války, ale i známé lázně Skalka, založené na počátku 20. století. Dnešní Čeladná je bezesporu jednou z nejdynamičtěji se rozvíjejících obcí v Beskydech, díky nové éře, kterou započalo otevření největšího golfového hřiště v ČR. Společně s ním byla zahájena stavba nového centra ob-

ce. Čeladná zažívá bouřlivý rozvoj a stala se vyhledávaným místem pro bydlení i rekreaci. Vybudována byla řada turistických zařízení, hotely, golfový a jezdecký areál, síť tras pro pěší, cyklisty a běžkaře i moderní centrum obce, obdivované návštěvníky.[16]

3.3.3 Bílá

Obec Bílá s necelými čtyřmi stovkami obyvatel se nachází v samotném závěru hustě zalesněného a vysoko položeného horského údolí v území CHKO Beskydy, v povodí říček Černá a Bílá, tvořící přítoky do řeky Ostravice. Vznik a raná historie obce souvisí s postupným osídlováním horských údolí v rámci valašské kolonizace, kdy dřevo z místních pralesů bylo hojně využíváno zejména pro výrobu dřevěného uhlí, zásobujícího níže položený rodníci se hutní průmysl. K nejzajímavějším historickým památkám na území obce patří dřevěný kostelík sv. Bedřicha, lovecký zámek a řada staveb v lidovém stylu, pro Beskydy typickém. Nejvýznamnějším lákadlem pro dnešní návštěvníky však zůstává nádherná příroda vysoko položených beskydských údolí, nedotčená příroda a zdravé životní prostředí. Vynikající sněhové a technické podmínky pro sjezdové lyžování a běžecké trasy charakterizují obec Bílou jako hlavní centrum těchto sportů v regionu. Řada horských chat a rekreačních zařízení přímo v obci i rozestých po horských hřbetech a zpřístupněných sítí tras pro pěší, cyklisty i běžkaře.[17]

3.3.4 Ostravice

Obec Ostravice se nachází v nádherném údolí mezi nejvyššími horami Moravskoslezských Beskyd - Lysou horou a Smrkem - na stejnojmenné řece Ostravici. Ostravice sousedí na jihu a jihovýchodě s obcí Staré Hamry, na západě s Čeladnou a Pstružím, na severu s Novou Vsí a Malenovicemi a na východě s Krásnou. Psaná historie obce začíná v 16. století, v době, kdy v rámci tzv. pasekářské kolonizace pronikali do hor lidé živící se těžbou dřeva a pálením dřevěného uhlí, chovem ovcí a později i těžbou železné rudy a jejím zpracováním. Na obranu před vpády Turků byla na místě dnešní přehrady Šance zbudována pevnost, z níž se do dnešní doby nedochovaly prakticky žádné památky. Dnešní Ostravice je obcí úzce spojenou s cestovním ruchem. Krásná příroda, okolní hory a hluboké lesy spolu s atraktivní nabídkou místních hotelů, horských chat a jiných zařízení sloužících návštěvníkům, síť pěších tras a cyklotras, atraktivní lyžařské terény, nově postavené golfové hřiště - to vše je mimořádným lákadlem pro návštěvníky obce. Návštěvníci obce mohou navštívit srub Petra Bezruče, shlédnout pět národních kulturních památek a další památky místní lidové architektury.[18]

3.3.5 Janovice

Na úpatí Lysé hory v podhůří Moravskoslezských Beskyd, stranou hlavních silničních tahů se nachází vesnice Janovice s šestnácti sty obyvateli. První zmínky o obci pocházejí z poloviny 15. století, ale osídlení v tomto místě je mnohem starší. Obživou obyvatel Janovic bylo obdělávání chudých podhorských políček a chov ovcí a skotu. Obtížné životní podmínky obyvatel pobeskydí byly v průběhu dějin příčinou řady selských nepokojů, z nichž nejznámější je příběh janovického rodáka, slavného Ondráše, zbojníka, který v 17. století bouřil proti pánům frýdeckého panství. Současné Janovice nabízejí místním obyvatelům a návštěvníkům příležitost k odpočinku v atraktivní beskydské krajině. V obci se nachází kostel sv. Josefa, s mimořádně krásným pseudogotickým interiérem, sad Petra Bezruče a zbytky středověkého hrádka. Prochází tudy značená cyklotrasa a turistické pěší stezky, které vytvářejí z obce dobrý výchozí bod pro výlety do centrálních částí Beskyd. [19]

3.3.6 Kunčice pod Ondřejníkem

Obec Kunčice pod Ondřejníkem s dvěma tisíci stálých obyvatel se nachází v širokém sedle mezi frenštátskou a frýdlantskou kotlinou, mezi horami Ondřejníkem a Stolovou horou. Podle pověstí byla obec založena již ve 14. století. V minulosti se v obci těžila železná ruda a byla zde vybudována skelná huť, provozovaná až do 18. století. V současnosti je významným zdrojem obživy místních obyvatel turistika a služby poskytované návštěvníkům obce. V obci se nachází na devět set objektů individuální rekreace, deset rekreačních chat, řada stravovacích zařízení a objekt rehabilitačního centra. Okolní hory jsou zpřístupněny sítí turistických stezek a v zimním období jsou zde vynikající podmínky pro lyžování na běžkách. Nejvýznamnějšími atraktivitami jsou kromě krásné přírody dřevěný kostelík z 18. století, přivezený v roce 1931 z Podkarpatské Rusi, a stálá galerie Karla Svolinského v základní škole K. Svolinského.[20]

3.3.7 Baška

Obec Baška se nachází v pahorkatinné krajině podbeskydí, jen pár kilometrů od města Frýdek-Místek, na silnici směřující do Frýdlantu nad Ostravicí. Nejstarší zmínky o osídlení území obce, které se vztahují k současné místní části Kunčičky, pocházejí z 13. století. To řadí obec Bašku k nejstarším v regionu. V 18. -19. století byla pro obec charakteristická hutní výroba, navazující na těžbu rudy v nedalekých Beskydech. V souvislosti s výstavbou železnice a dovozem levné rudy do hutí v Ostravě a Třinci byl provoz zdejších hamrů a

hutí ukončen počátkem 20. století. Známa byla i místní cihelna. V obci se nachází kostel sv. Václava a kaple Panny Marie. Jednou z nejvýraznějších atraktivit Bašky je v současnosti také stejnojmenná vodní nádrž s plochou 33 ha, která nabízí zejména v letních měsících možnosti vyžití v podobě vodních sportů a rybaření. Na území obce se rozvíjí chov ušlechtilých koní pro sportovní a rekreační vyžití místních zájemců i návštěvníků z širokého okolí.[21]

3.3.8 Malenovice

V údolích postranních přítoků řeky Ostravice, v členitém a hustě zalesněném terénu centrální části Moravskoslezských Beskyd s jejich nejvyšším vrcholem Lysou horou, se nacházejí Malenovice, vesnice se 430 obyvateli, jedno z regionálních center cestovního ruchu. První zmínky o obci pocházejí z počátku 17. století, kdy docházelo v Beskydech k postupnému osídlování horských oblastí. Zdrojem obživy místních obyvatel po několik staletí byla těžba dřeva v okolních lesích, těžba železné rudy a také chov ovcí. Již po několik desetiletí jsou Malenovice synonymem cestovního ruchu. V obci se nachází řada kvalitních ubytovacích a stravovacích zařízení, hustá síť značených tras pro pěší i cyklisty, kteří hojně navštěvují nejvyšší vrchol Beskyd - Lysou horu. Místní svahy, vybavené vleky, umělým zasněžováním a osvětlením pro noční sjezdování, jsou velmi vyhledávány v zimním období.[22]

3.3.9 Metylovice

Obec Metylovice, s patnácti sty obyvateli, se nachází na úpatí Moravskoslezských Beskyd, na místě s krásným výhledem na okolní hory. Historie obce se začíná psát v závěru 13. století, kdy na svazích masivu Ondřejníku se začínají usazovat první osadníci. Od 17. do poloviny 20. století je obec známa svou rozvinutou kožedělnou výrobou (zejména výrobou bičů), která umožnila její rozkvět. Z původních dřevěných stavení se několik v obci dochovalo do současnosti a jsou dokladem těžkých životních podmínek, v jakých žili předkové dnešních obyvatel. Z dalších zajímavostí obce stojí za zmínku znovuvzkříšení starých společenských tanců, které udržují členové taneční skupiny "Beseda", dále kulturní památka kostel Všech svatých z poloviny 16. století a Beskydské dětské sanatorium. Poloha na svazích hor a zemědělská historie předurčují obec pro cestovní ruch, zejména v rámci agroturistiky. Obec je dobrým výchozím bodem pro výlety do okolních hor zpřístupněných trasami pro pěší, cyklisty i lyžaře na běžkách.[23]

3.3.10 Pržno

Obec Pržno s více než sedmi sty obyvateli se nachází v širokém a krásném údolí řeky Ostravice na úpatí Moravskoslezských Beskyd. První zmínky o obci pocházejí z konce 16. století, ale je zřejmé, že tato oblast byla osídlena již dříve. Původní vesnická zástavba tvořená dřevěnými domky se do současnosti nedochovala a byla v průběhu času nahrazena zástavbou zbudovanou z trvanlivějších materiálů, aniž by přitom vesnice přišla o cokoli ze svého genia loci. Nejvýraznější současnou dominantou obce je kostel Panny Marie z počátku 20. století. Dnešní Pržno se zaměřuje zejména na podporu nové obytné výstavby prostřednictvím zkvalitňování technické infrastruktury a přípravou pozemků pro individuální výstavbu v příjemném podhorském vesnickém životním prostředí.[24]

3.3.11 Pstruží

Na východních svazích Ondřejníku, hory s nádherným výhledem na Moravskoslezské Beskydy, se nachází obec Pstruží, v níž v současnosti žije více než sedm set obyvatel. První zmínky o obci pocházejí z roku 1581, kdy je zmiňována v registrech hukvaldského panství. Podobně jako v řadě okolních podhorských obcí i zde byla po dlouhá staletí nejdůležitějším zdrojem obživy těžba a zpracování místních zdrojů - dřeva a železné rudy. Poté, co se začal rozvíjet průmysl v Ostravě a okolních městech, začala přeměna Pstruží na obec obytnou a rekreační, tedy do podoby, kterou si obec drží a rozvíjí dodnes.[25]

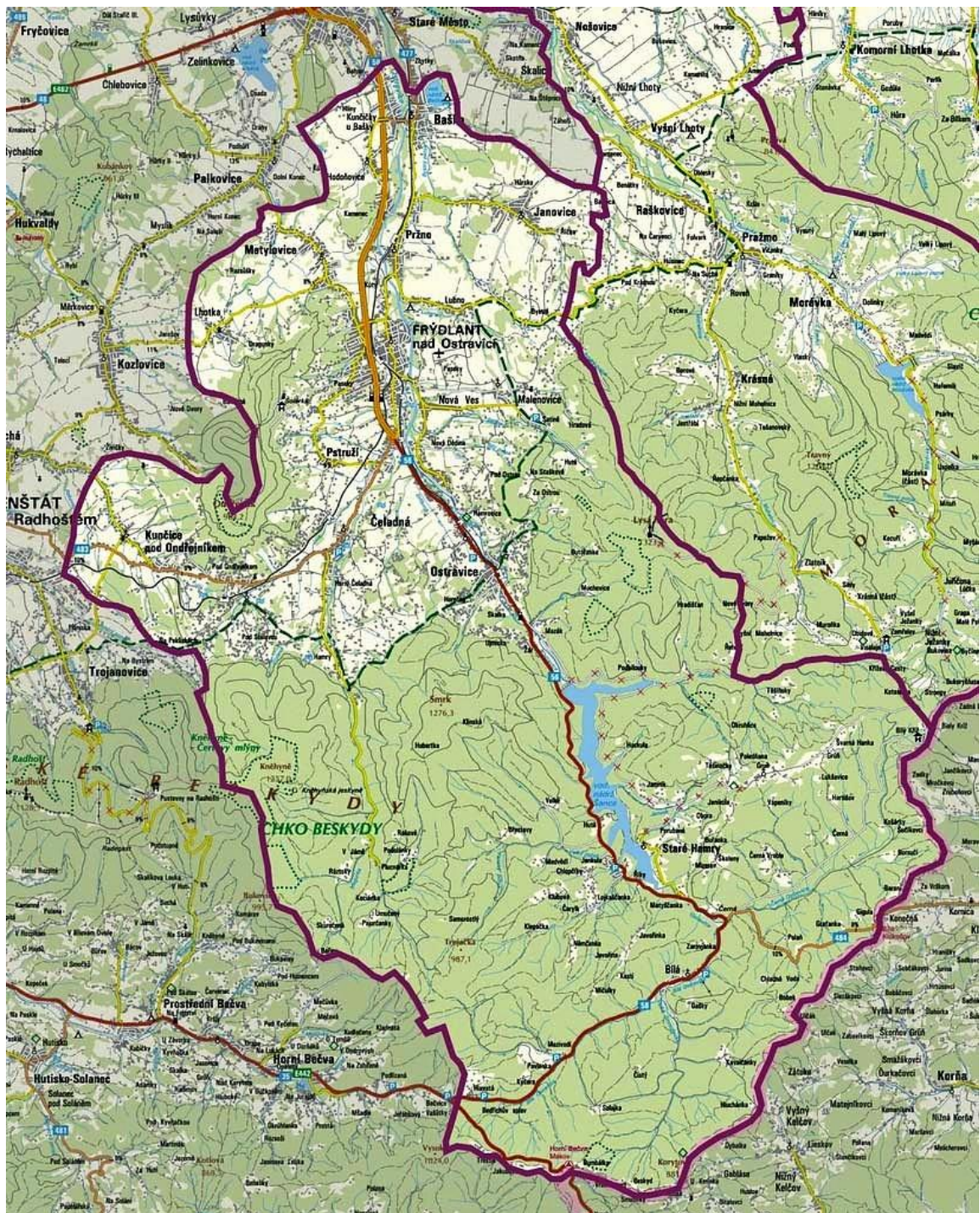
3.3.12 Lhotka

Obec Lhotka, kterou v současnosti obývá cca 460 obyvatel, leží na svazích Ondřejníku - hory, která je součástí Moravskoslezských Beskyd. Historie obce se dle nejstarších dochovaných zmínek počíná v polovině 12. století. Od 17. století se na území obce těžila železná ruda a vápenec, těžba skončila v závěru 19. století. Současnými památkami na historii obce je kaple Navštívení Panny Marie, dva železné kříže z frýdlantských hutí a několik dochovaných roubených stavení. Lhotka se nachází v krásné hornaté krajině a je hojně navštěvována turisty, kterým je určena bohatá nabídka pěších, cyklistických a běžkařských tras, jak na vrchol Ondřejníku, tak do centrálních částí Beskyd. Na hřbetech hor, ze kterých jsou nádherné výhledy, se nachází několik kvalitně vybavených horských chat a zařízení pro agroturistiku.[26]

3.3.13 Staré Hamry

Obec Staré Hamry, v níž v současnosti žije téměř šest set obyvatel, leží v širokém údolí řeky Ostravice, v centrální části Moravskoslezských Beskyd, v nádherné krajině v chráněné krajinné oblasti Beskydy, plné hlubokých lesů a vyhlídek na okolní hory. Název obce pochází od hamrů, které zde byly od 17. století a které zpracovávaly železnou rudu z nedalekých Malenovic i místních dolů. Hamry byly v provozu až do doby, kdy beskydská ruda byla nahrazena levnější rudou dováženou po nově zbudované železnici do hutí na Ostravsku. V šedesátých letech 20. století byla vybudována na Ostravici přehrada na pitnou vodu Šance, která zatopila část Starých Hamer a změnila moderní historii obce. Dnešní obec leží na březích této přehrady. Převážná většina obyvatel však dodnes žije v krásném a neopakovatelném prostředí tradičního beskydského osídlení v osadách a na samotách, které jsou rozesety na vysoko položených svazích beskydských hor. Staré Hamry jsou centrem letní a zimní turistiky. Hory jsou protkány sítí turistických stezek, na hřebetech se nachází řada rekreačních zařízení, horských chat, sjezdovek, běžeckých tratí a cyklostezek. Místní zajímavostí je pomník Maryčky Magdonové, památný hraniční kámen Moravy a Slezska a dřevěný kostelík Panny Marie na Gruni.[27]

Obrázek 3: Mapa mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy

Zdroj: [14]

3.4 Sídelní struktura

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy je z hlediska veřejné správy součástí Moravskoslezského kraje, rozkládá se na území obce s rozšířenou působností města Frýdlantu nad Ostravicí a jeho správním obvodu a částečně ve správním obvodu statutárního města Frýdku-Místku.

Mikroregion vznikl na základě založení Zájmového sdružení Frýdlantsko-Beskydy v roce 1999 s cílem ochrany a prosazování společných zájmů obcí v mikroregionu ve všech oblastech jejich zájmů. Posláním sdružení je také vyvíjet vzájemně výhodnou spolupráci ve všech sférách působení obcí. Nejvýznamnějším centrem osídlení mikroregionu je Frýdlant nad Ostravicí, ve kterém žije 36,2 % z celkového počtu obyvatel mikroregionu. Jeho hustota zalidnění je 441,13 obyvatel na km², tato hustota zalidnění je díky vysoké koncentraci obyvatel ve městě. Naopak nejmenší počet obyvatel je v obci Bílá, kde je hustota obyvatel díky velké rozloze území spadajícího do chráněné krajinné oblasti Beskydy pouhých 5,19 obyvatele na km². Celý mikroregion Frýdlantsko-Beskydy tvoří 13 obcí. Obyvatelstvo okolních obcí ležících okolo města s rozšířenou působností Frýdlantu nad Ostravicí, bydlí v drtivé většině ve venkovských usedlostech nebo rodinných domech. Všechny obce vykonávají samostatnou působnost podle zákona o obcích. Určené obce vykonávají také určitý rozsah státní správy, kterou vykonávají na základě zákona v přenesené působnosti.

3.5 Obyvatelstvo

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy je součástí Moravskoslezského kraje a obyvatelé mikroregionu žijí ve třinácti obcích, kde žije téměř 27 tisíc obyvatel. Počet obyvatel se v tomto regionu za posledních 40 let zvýšil téměř o 2700 obyvatel, což je zhruba 10-ti % přírůstek obyvatel. V roce 1971 v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy žilo 24 321 obyvatel. Z pohledu statistického měřítka je patrné, že největší změny bylo dosaženo ve městě Frýdlantu nad Ostravicí, ve kterém za posledních 40 let přibylo okolo 3300 trvale žijících obyvatel. Navzdory vzrůstajícímu tempu růstu obyvatel zaznamenalo město Frýdlant nad Ostravicí v letech 2003-2006 negativní jev vývoje počtu obyvatel, avšak tento problém byl problémem celorepublikovým. Tyto negativní změny ve městě nebyly vyvolány jen migrací obyvatel, ale také bohužel vyšší úmrtností, která svými hodnotami bohužel přesáhla porodnost. Vývoj počtu obyvatel v ostatních obcích mikroregionu je víceméně vyrovnaný s mírnou vzrůstající tendencí. Výjimku tvoří horské a podhorské obce Bílá a Staré Hamry, kde dochází k mírnému poklesu počtu obyvatelstva.

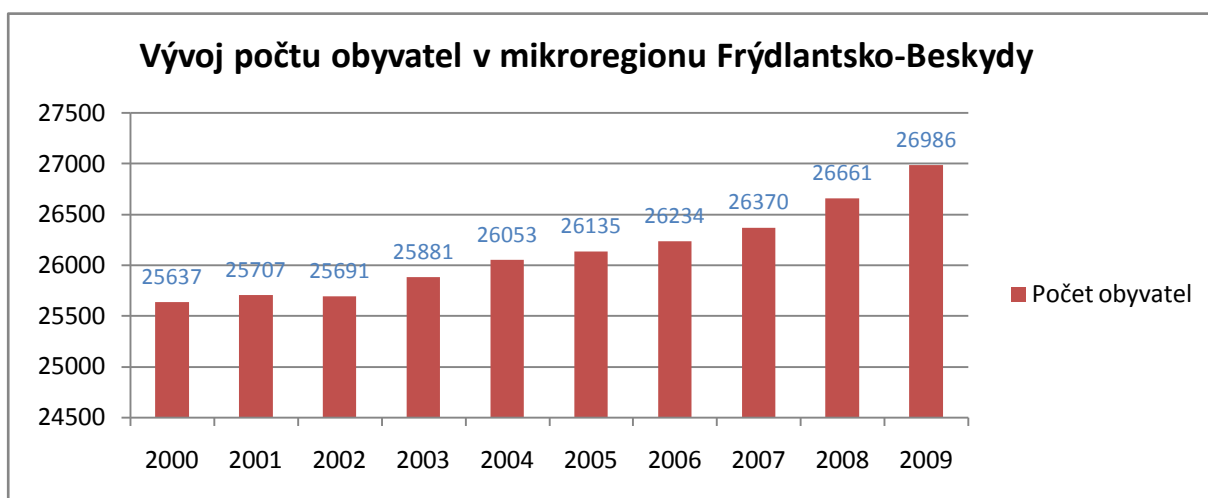
Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel 2000-2009

Vývoj počtu obyvatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy	25637	25707	25691	25881	26053	26135	26234	26370	26661	26986

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno výše, největší obcí mikroregionu, co do počtu obyvatelstva, je město Frýdlant nad Ostravicí, které mělo v roce 2009 téměř 10 tisíc obyvatel. Druhým nejlidnatějším městem je obec Baška s 3474 obyvateli a mezi trojici nejobydenějších obcí se řadí obec Ostravice s 2328 obyvateli. Mezi obce s nejmenším počtem obyvatel patří obec Bílá s 287 obyvateli a Lhotka s 496 obyvateli.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu

3.5.1 Demografické složení obyvatelstva

Demografické složení populace mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy se příliš neliší od celkového složení obyvatelstva v České republice. Odborná veřejnost dělí v praxi obyvatelstvo podle věku do tří základních věkových skupin, a to na předproduktivní, produktivní a poproduktivní obyvatelstvo. Tyto skupiny můžeme dále rozlišit na tři typy věkových struktur (progresivní, stacionární a regresivní), dle zastoupení předproduktivní a poproduktivní věkové skupiny, jelikož produktivní složka obvykle představuje přibližně polovinu populace. Z výsledků sčítání lidu v roce 2001 vyplývá, že věková struktura obyvatelstva je u populace v předproduktivním věku v Moravskoslezském kraji v procentuálním vyjádření 17,2%, u produktivního věku pak 65,2% a populace v poproduktivním věku tvoří 17,1% obyvatelstva. V České republice jsou tyto hodnoty v předproduktivním věku 16,2%, v produktivním věku 65,4% a v poproduktivním věku 18,4%. Situaci charakteristiky věkové struktury obyvatelstva v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy vystihuje tabulka, kde je tato charakteristika rozdělena na jednotlivé obce mikroregionu včetně rozdělení na muže a ženy. Lze si všimnout, že podíl mužů a žen v jednotlivých kategoriích struktury obyvatel-

stva je vyrovnaný s mírnou převahou mužů. To neplatí o populaci v poproduktivním věku, kde ke konci roku 2008 převažuje ženská část populace.

Tabulka 2: Věková charakteristika obyvatelstva

Věková charakteristika k 31. 12. 2008	Počet obyvatel	0-14		15-65		65 a více	
		muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Baška	3418	277	231	1220	1185	215	305
Bílá	293	21	19	104	98	21	27
Čeladná	2269	168	154	822	780	163	249
Frýdlant nad Ostravicí (vč. Lubna)	9652	667	704	3332	3389	630	952
Janovice	1740	145	129	622	592	109	170
Kunčice pod Ondřejníkem	2032	139	146	751	739	124	188
Lhotka	489	39	29	184	172	28	42
Malenovice	521	51	52	199	183	21	26
Metýlovice	1599	108	123	612	543	93	155
Ostravice	2290	181	141	854	757	154	226
Pržno	967	69	55	457	316	32	60
Pstruží	837	61	57	317	295	47	68
Staré Hamry	554	36	26	211	187	31	58
Mikroregion	26661	1962	1866	9685	9236	1668	2526

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dle Sundbärgovy typologie patří populace obcí mikroregionu mezi mírně regresivní – tj. mezi populace, u nichž je výrazná jejich poproduktivní složka. Stejně tak jako v celé České republice tak i v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy došlo v minulých letech 1993 až 2003 k výraznému kvalitativnímu posunu ve směru celkového stárnutí populace. Současný demografický vývoj vytváří základní podmínky pro rozvoj zdrojů pracovních sil v budoucnosti. Dlouhodobý nepříznivý vývoj porodnosti může mít za následek trvalý pokles předproduktivní složky obyvatelstva a je živnou půdou pro negativní dlouhodobou tendenci případného potenciálu pracovních sil. Mírný přirozený populační úbytek je v mikroregionu nahrazován kladným migračním saldem. Mezi lety 2001 až 2006 se počet obyvatel v mikroregionu zvýšil. Pro rozvoj bydlení jsou atraktivní především podhorské obce s dobrou dopravní dostupností a fungujícími službami. Významnou část nově příchozích tvoří mladé rodiny s dětmi, které opustily městské prostředí. Průměrný věk obyvatelstva mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy je 40,4 let (konec roku 2008). Věkový průměr jednotlivých obcí je uveden v následující tabulce. Obcí vykazující nejmladší věkový průměr je podhorská obec Malenovice s 521 obyvateli, kde je věkový průměr populace 37,4 let. Tato

hodnota může být dána investiční výstavbou nových rodinných domků v posledních letech a přísunem mladých lidí, taktéž dostupností obce k relativně blízké obce s rozšířenou působností a dostupností jejich služeb. Na druhou stranu obcí s největším věkovým průměrem je podhorská a i nejvíce vzdálená obec od přirozené spádovosti a centra města Frýdlantu nad Ostravicí, obec Bílá, kde je věkový průměr obyvatelstva 42,6 let.

Tabulka 3: Průměrný věk obyvatelstva

Průměrný věk k 31. 12. 2008	Počet obyvatel	Průměrný věk
Baška	3418	39,9
Bílá	293	42,6
Čeladná	2269	41,9
Frýdlant nad Ostravicí (vč. Lubna)	9652	41
Janovice	1740	40,3
Kunčice pod Ondřejníkem	2032	41,2
Lhotka	489	38,9
Malenovice	521	37,4
Metylovice	1599	40,9
Ostravice	2290	41,1
Pržno	967	38,7
Pstruží	837	39,4
Staré Hamry	554	42,4
Mikroregion	26661	40,44

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

3.5.2 Hustota zalidnění

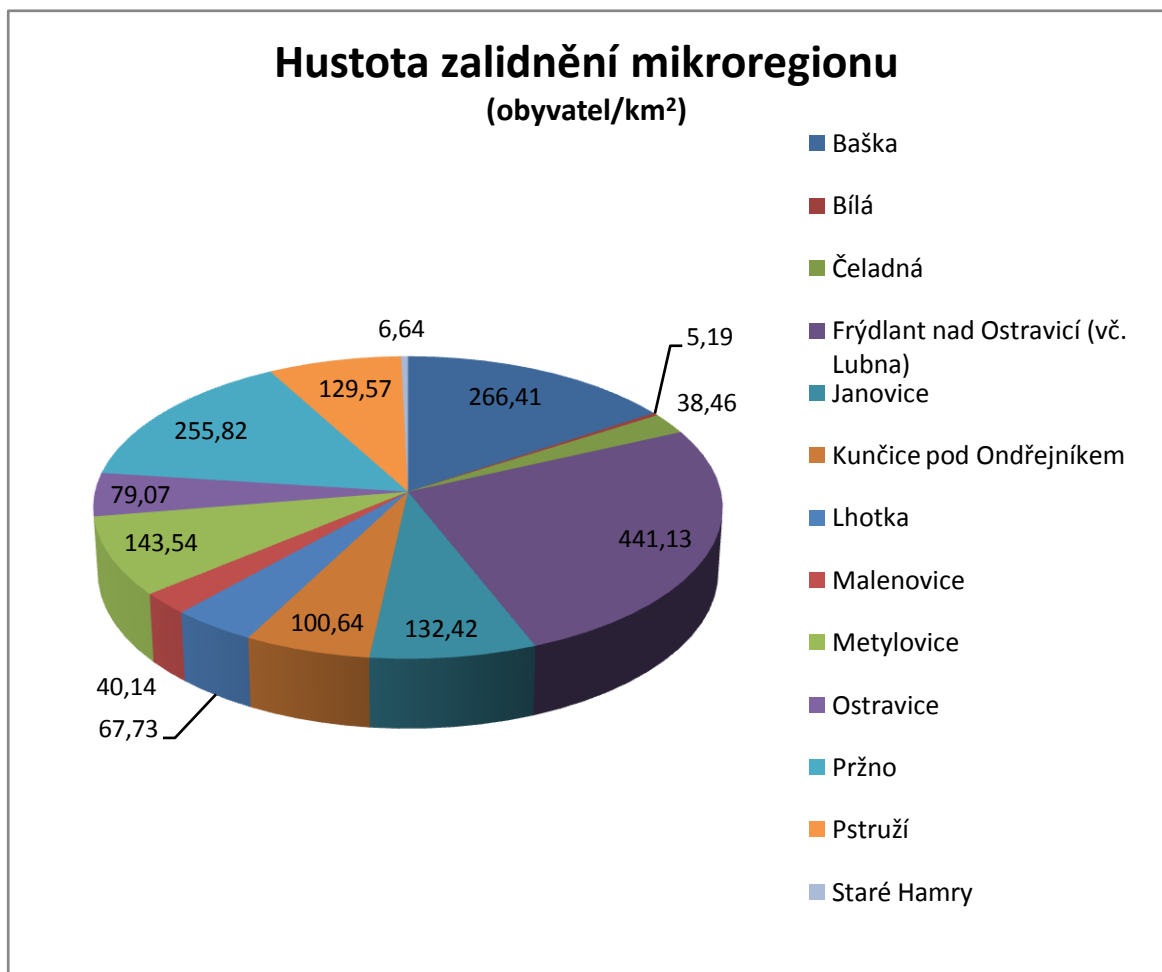
Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy zabírá téměř 34 000 ha území a průměrná hustota zalidnění obyvatel na kilometr čtvereční je 79 obyvatel. Následující tabulka pod textem zobrazuje jednotlivé výměry obcí a jejich hustotu zalidnění. Z níže uvedených dat vyplývá, že hustota osídlení je v jižní polovině mikroregionu (které vyplňují hřbety Moravskoslezských Beskyd) výrazně nižší než v níže položených severních oblastech mikroregionu. Hodnota zalidnění mikroregionu je ve srovnání s celorepublikovým průměrem (130 obyvatel na km²) a průměrem Moravskoslezského kraje (230 obyvatel na km²) nižší.

Tabulka 4: Hustota zalidnění

Hustota zalidnění (r. 2008)	Výměra (v ha)	Hustota zalidnění (obyv./Km ²)
Baška	1283	266,41
Bílá	5645	5,19
Čeladná	5900	38,46
Frýdlant nad Ostravicí (vč. Lubna)	2188	441,13
Janovice	1314	132,42
Kunčice pod Ondřejníkem	2019	100,64
Lhotka	722	67,73
Malenovice	1298	40,14
Metylovice	1114	143,54
Ostravice	2896	79,07
Pržno	378	255,82
Pstruží	646	129,57
Staré Hamry	8344	6,64
Mikroregion	33747	79,00

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf 2: Hustota zalidnění v mikroregionu

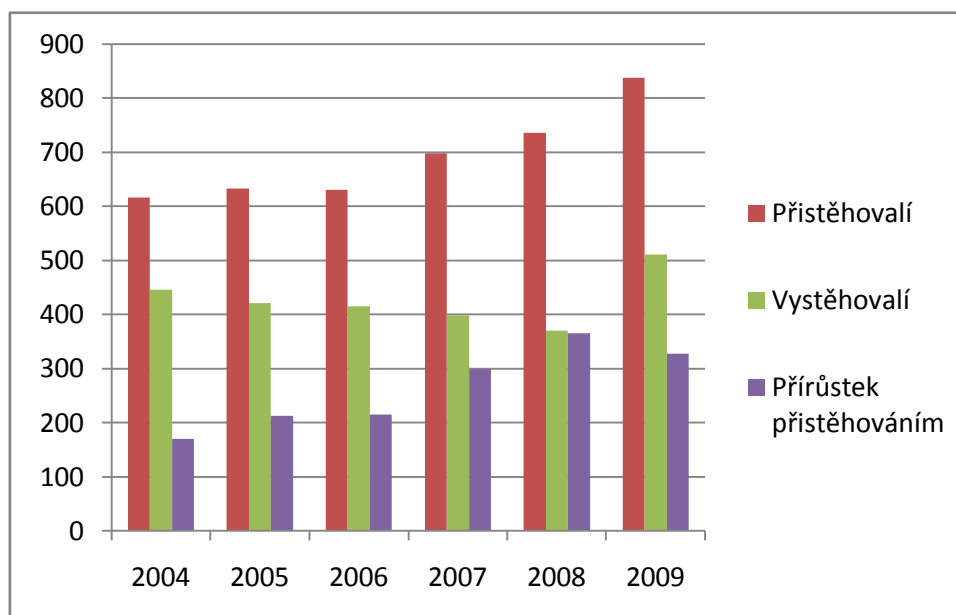
Pohyb obyvatelstva v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy má ve sledovaném období od roku 2004 až 2009 vzrůstající tendenci v převážné většině obcí. Jedinými obcemi, které se s negativní migrací obyvatel v roce 2009 potýkají, jsou podhorské obce Bílá a Staré Hamry. Tyto obce měly v loňském roce saldo migrace v záporných hodnotách. V obci Bílá byla tato hodnota -3 obyvatele a v obci Staré Hamry -5 obyvatel. Jedním z možných důvodů odchodu obyvatelstva, je špatná situace na místním trhu práce, odlehlost místa od centra služeb a také vzhledem k tomu, že se území obou obcí nachází v chráněné krajinné oblasti i omezená možnost investičních výstaveb rodinných domů. Tabulka znázorňuje trend vývoje přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel mikroregionu.

Tabulka 5: Pohyb obyvatelstva

Pohyb obyvatel	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přistěhováním
2004	617	446	171
2005	634	421	213
2006	631	416	215
2007	699	399	300
2008	737	371	366
2009	839	511	328
Mikroregion	4157	2564	1593

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf 3: Pohyb obyvatelstva

3.5.3 Věková struktura

Vypěstlost každé země a její kulturní úroveň dokládá vzdělanost obyvatel a zároveň odráží i její duchovní potenciál. Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy se nevymyká celorepublikovému průměru vzdělanostní struktury obyvatelstva a hodnoty jednotlivých stupňů vzdělání v porovnání na krajské a republikové úrovni je víceméně až na malé odchylky shodná. Lehce nad průměrem jsou lidé s úplným středním vzděláním s maturitou. Území mikroregionu (stejně tak jako jiné venkovské oblasti) disponuje oproti celé České republice horší vzdělanostní strukturou (viz následující tabulka pod textem). Situace je způsobena historicky danou orientací regionálního hospodářství na odvětví, která nevyžadují vysoce kvalifikované pracovní síly, a selektivní emigrací mladých, kvalifikovaných a jinak perspektivních obyvatel.

Tabulka 6: Vzdělanostní struktura obyvatel v %

Vzdělanostní struktura obyvatel v %	Základní vzdělání	Vyučení a střední odborné vzdělání bez maturity	Úplné střední vzdělání s maturitou	Vysokoškolské vzdělání
Mikroregion	23,74	38,95	28,8	8,03
Moravskoslezský kraj	25,71	38,91	23,79	7,89
Česká republika	23,03	37,96	24,9	8,89

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

3.6 Analýza hospodářského vývoje

3.6.1 Trh práce

Počátkem devadesátých let dvacátého století v souvislosti s přeměnou tehdejší centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku založenou na tržních principech a se změnou vnějších podmínek došlo k razantnímu propadu průmyslové a zemědělské výroby, který byl doprovázen rychlým poklesem počtu pracovních míst v těchto odvětvích. V počáteční fázi transformace dokázal následky propadu zaměstnanosti v tradičních odvětvích zmírnit dynamicky se rozvíjející sektor služeb, ale již od roku 1997 docházelo v mikroregionu (zejména díky kritické situaci většiny velkých průmyslových podniků na Ostravsku) k opětovnému nárůstu celkové nezaměstnanosti. Skokový nárůst regionální nezaměstnanosti dosáhl svého vrcholu v roce 2000, přesto se ani v dalších letech počty uchazečů o zaměstnání příliš nezmenšovaly. Projevovala se horší adaptabilita volné pracovní síly, neochota pracovat za nízkou mzdou a narůstající závislost na sociální pomoci.

Tabulka 7: Míra nezaměstnanosti v letech 2007-2010

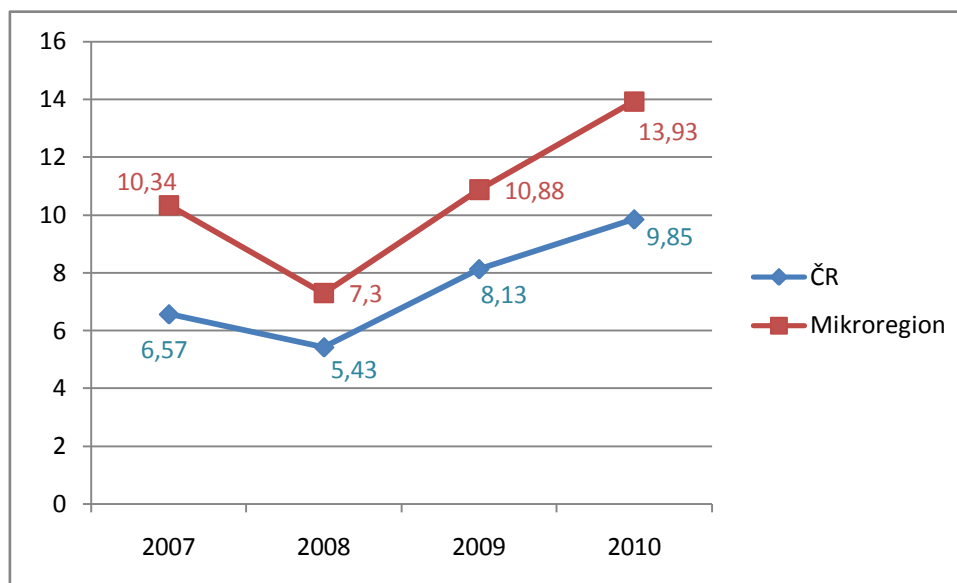
	2007	2008	2009	2010*
ČR	6,57	5,43	8,13	9,85
Mikroregion	10,34	7,3	10,88	13,93

* leden, únor

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Od roku 2004 dochází díky oživení regionálního i národního hospodářství k poklesu celkové nezaměstnanosti. Vyšší nezaměstnanost je dosahována v obcích, které se nacházejí v hornaté části mikroregionu. Celková nezaměstnanost v mikroregionu nadále převyšuje průměrnou nezaměstnanost v České republice, přesto rozvoji některých perspektivních odvětví brání nedostatek kvalifikovaných pracovních sil.[14]

Graf 4: Vývoj nezaměstnanosti v porovnání s ČR v %

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

V roce 2007 dosahovala průměrná nezaměstnanost v mikroregionu 10,34 %. Tabulka vyjadřující nezaměstnanost v obcích a graf zobrazující vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých obcích mikroregionu v letech 2007 až 2010 je uveden pod textem. Informace uvedené v tabulce pro rok 2010 jsou uvedeny pouze v průměru za leden a únor. Nejmenší nezaměstnanost je v roce 2008, tento vývoj je dán příznivým ekonomickým vývojem, jak v mikroregionu, tak i v celé České republice. Tento příznivý trend na trhu práce se prudce zhoršuje v roce 2009 kvůli celosvětové krizi, která se bohužel projevila i na území 13 obcí,

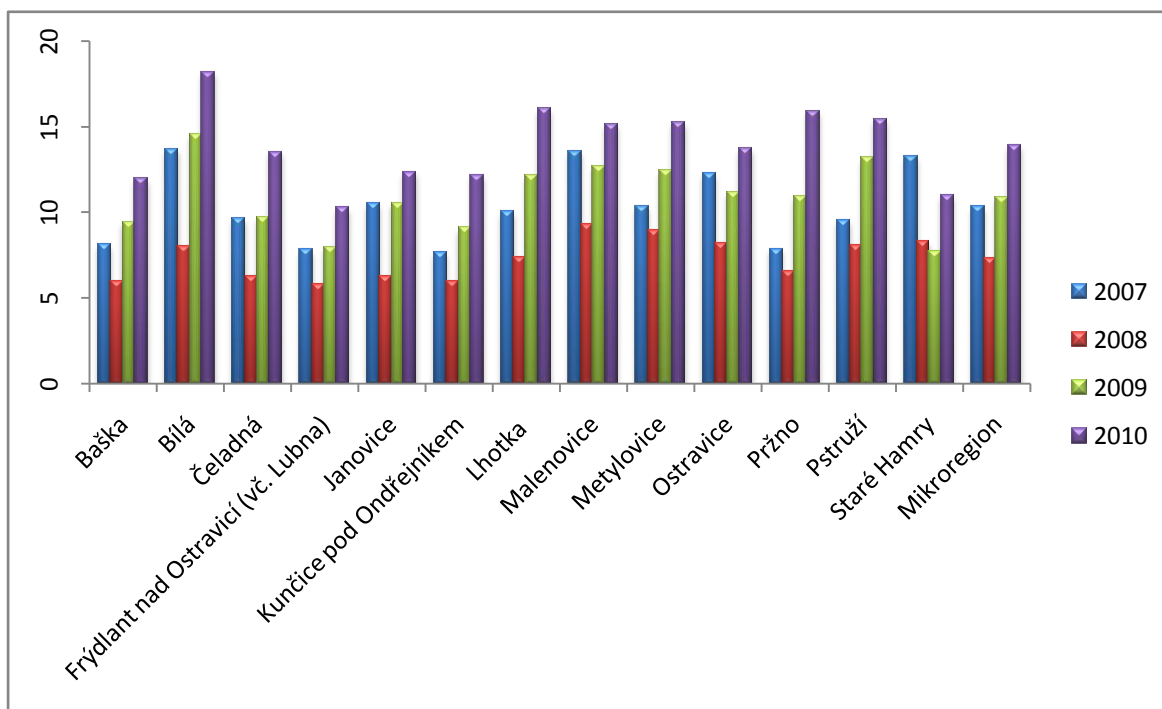
kde klesla na téměř 11 % hranici. Začátek roku 2010 v tomto nepříznivém vývoji nezaměstnanosti pokračuje a nezaměstnanost vzrostla na 13,93 %.

Tabulka 8: Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých obcích

Vývoj nezaměstnanosti v %	2007	2008	2009	2010
Baška	8,12	5,94	9,41	11,95
Bílá	13,7	8,03	14,55	18,2
Čeladná	9,67	6,25	9,69	13,55
Frýdlant nad Ostravicí (vč. Lubna)	7,81	5,78	7,99	10,25
Janovice	10,5	6,23	10,51	12,35
Kunčice pod Ondřejníkem	7,65	5,96	9,08	12,2
Lhotka	10,04	7,34	12,17	16,05
Malenovice	13,57	9,33	12,66	15,15
Metylovice	10,34	8,9	12,44	15,25
Ostravice	12,29	8,18	11,16	13,75
Pržno	7,88	6,55	10,93	15,9
Pstruží	9,54	8,08	13,16	15,45
Staré Hamry	13,27	8,3	7,69	11
Mikroregion	10,34	7,30	10,88	13,93

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf 5: Vývoj nezaměstnanosti v letech 2007-2010

Zdroj: MPSV, vlastní zpracování

3.6.2 Hospodářství

Ekonomický vývoj mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy úzce souvisí s vývojem v nedaleké ostravské průmyslové aglomerace. Začátkem devadesátých let minulého století nebyla ani Ostrava a Ostravsko ušetřena vážných hospodářských problémů. Tyto problémy postupně pocítili i obyvatelé žijících v obcích mikroregionu. Problémy, se kterými se celé Ostravsko potýkalo, byl systém domácího hospodářství založený na centrálně plánované ekonomice. V počátcích devadesátých let se postupně přetvářel tento systém na ekonomiku založenou na tržních principech. Stejně tak jako jiné strukturálně postižené regiony v České republice také Ostravsko se muselo vypořádat s náhlým hospodářským propadem a s ním spojenou vysokou celkovou výší nezaměstnanosti v celém jádru průmyslové oblasti a jeho okolí. Tento region by pak nadále znevýhodněn nedostatečnou sítí silniční infrastruktury, hlavně chybějícím dálničním napojením na růstové a polarizační rozvojové centra v rámci celé České republiky. Průmyslový region trpěl také nízkou kvalitou životního prostředí, negativně prezentované ve sdělovacích prostředcích, což k rozvoji regionu nepřispívalo. Průmyslové zaměření a odvětví v regionu pak mělo vliv na horší vzdělanostní strukturu obyvatelstva a jeho zdraví.

K postupné stabilizaci hospodaření většiny velkých průmyslových podniků došlo v průběhu roku 2002, kdy se oživil trh zejména v hutním sektoru. Těžební průmysl dostal v roce 2002 také značného oživení, což mělo pozitivní dopad na výkonnost celé regionální ekonomiky. Tyto pozitivní výsledky se odrazily i ve vývoji a hospodaření podniků v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy. Přestože podstatná část ekonomicky aktivního obyvatelstva nadále vyjíždí za prací do blízkých měst mimo vlastní území mikroregionu, postupně se v regionu prosazují dynamicky se vyvíjející společnosti střední velikosti, jako jsou např. LAKUM - KTL, a.s, NORMA Frýdlant n. Ostr., spol. s r.o., TDS ZAMPRA, spol. s r. o. aj. V období před celosvětovou ekonomickou krizí v roce 2008 se daří i společnostem a firmám v bývalém areálu společnosti Ferrum ve Frýdlantu nad Ostravicí. Tamní společnosti zaměstnávaly v době příznivé ekonomické situace až kolem 2 tisíc zaměstnanců. Kromě tradičních výrob se v tomto areálu objevily i nové obory, využívající moderní technologie, jako např. výroba vakuových obalů, padákových kluzáků, potravinářských doplňků, výroby plastových výrobků, hutního materiálu aj. Produkce výrobků a služeb, je ale v porovnání s regionálními či celostátními centry je spíše nižší. Regionální podniky, chtějí-li uspět v silné konkurenci, jsou nuceny vytvářet tlak na produktivitu práce a modernizovat ze značné části zastaralé technické a technologické vybavení. Tuto skuteč-

nost do velké míry znepríjemnila již zmiňovaná celosvětová ekonomická krize, která některým firmám znemožnila či do značné míry omezila výrobu a budoucí rozvoj. V letech 2009 dochází v mnoha firmách k úsporným opatřením v provozu a k nepopulárnímu propouštění zaměstnanců. Mnohé z firem, které neměly na trhu pevné postavení, muselo svou činnost z důvodu celkového utlumení trhu, ukončit či zastavit.

V souvislosti s celkovým oživením národní ekonomiky se po letech přehlížení zvýšil zájem velkých, převážně zahraničních společností umisťovat své investice na území Moravskoslezského kraje. Jednou z velkých investic do regionu, byť přímo nespádající do mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy byla investice společnosti Hyundai v Nošovicích, která přinesla pro mikroregion nové příležitosti, jak na trhu práce, tak i v subdodavatelských firmách. Příchod automobilky dále zvyšuje atraktivitu regionu pro cizí investory, avšak druhou stranu vzbuzuje obavy z dopadů na stav životního prostředí a život obyvatel regionu.

Příprava dalších ploch pro podnikání bývá provázána konflikty s některými občanskými organizacemi. Těmto případně vznikajícím konfliktům lze zabránit revitalizací nevyužitých objektů a ploch např. v obci Čeladná – Pstruží nebo již výše zmiňovaný bývalý areál společnosti Ferrum ve Frýdlantu nad Ostravicí. Aby bylo možno nadále rozvíjet hospodářský rozvoj v území mikroregionu je důležitá vysoká úroveň podnikatelské aktivity místních obyvatel a kvalita inovačního prostředí.

3.6.3 Zemědělství

Vzhledem k horskému a podhorskému charakteru mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy byla zdejší hospodářská situace o to obtížnější, poněvadž tíživou transformací procházelo a stále ještě prochází rovněž místní zemědělství a lesnictví. Původní zemědělská výroba byla orientována převážně na živočišnou výrobu. V horském typu reliéfu, kde klimatické podmínky, půda i reliéf snižují ekonomickou efektivnost rostlinné produkce na minimum, byla tato orientace účelná. Přírodní podmínky v podhůří Beskyd nejsou vhodnou a významnou oblastí pro zemědělské hospodaření, a proto obdělávali půdu v tomto regionu soukromí rolníci a kovozezemědělci. V období před rokem 1989 byla tato výroba soustředěna do relativně malého množství kolektivních farem (JZD), vyznačující se nízkou produktivitou výroby. Tato nízká produktivita výroby se projevila po přechodu ekonomiky na tržní model fungování, až na pár výjimek, jejich zánikem. Po roce 1990, vlivem uplatnění zákona o půdě, přebírali půdu postupně její původní vlastníci. V minulosti byl pro mikroregion Frýdlantsko-Beskydy charakteristický chov ovcí, avšak tato tradice postupně vymizela. Pro současné zemědělce je chov velice nerentabilní.

V dnešní době jsou ekonomické subjekty podnikající v primárním sektoru nuceny orientovat se na tržně méně kritické komodity a plnit i alternativní funkce zemědělství, jako je např. ochrana a tvorba krajiny apod. Zvláště dnes, kdy je zvyšující se zájem o zdravý životní styl a o kvalitní a bezpečné potraviny či biopotraviny, vybízí k orientaci směrem k ekologickému zemědělství a agroturistice. Tato orientace na ekologické zemědělství sebou přináší modernizaci strojů a přístrojů tudíž i vysoké riziko a nebezpečí závislosti zemědělství na systému dotací a plateb.

3.6.4 Lesnictví

Vývoj lesů byl určen klimatickými a půdními poměry, ovlivněn kolonizačními vlivy, rozvojem průmyslu a zemědělství, majetkovými poměry a v pozdější době plánovaným lesním hospodařením. Lesy zůstaly po dlouhá staletí nedotčeny těžbou anebo byly těženy jen při okrajích. Nejrozsáhlejší lesní plochy se v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy nacházejí v katastrech obcí Bílá a Staré Hamry, které jsou součástí CHKO Beskydy.

Nejrozšířenějším lesním vegetačním stupněm je jedlobukový, který tvoří více než 60 % lesních porostů. Následující smrkobukový nepřesahuje 6 % výměry Chráněné krajinné oblasti a pouze na nejvyšší polohy Moravskoslezských Beskyd je omezen bukosmrkový a smrkový. Smrkový stupeň je omezen pouze na několik hektarů vrcholového pásma Lysé hory, Smrku a Kněhyně (nad 1200 metrů nad mořem). Naopak na nejnižší polohy je vázán dubobukový stupeň zaujímající 3 % plochy lesů, který se stoupající nadmořskou výškou přechází v bukový lesní vegetační stupeň. Původní druhové složení a strukturu stromového patra v různých fázích vývoje přirozeného lesa můžeme pozorovat v nejvýznamnějších „praalesních“ rezervacích Beskyd. Nejvýrazněji se poškození lesních porostů exhalacemi v Beskydech projevilo na přelomu let 1978-79, kdy škodlivé působení imisí bylo umocněno prudkým poklesem teploty. Exhalačními těžbami, spojenými se vznikem rozsáhlých holin, byly nejvíce postiženy nejvyšší horské partie. Na kalamitních plochách se bez ochrany starého porostu nedaří zajistit obnovu lesa ani po mnoholetém úsilí vzhledem k jejich velikosti a extrémním polohám na hřebenech a vrcholcích hor.

Současný podíl jednotlivých dřevin je značně odlišný od přirozeného stavu, ve kterém by převládal buk doprovázený jedlí. Nejrozšířenější dřevinou zůstává smrk ztepilý (72 %), následuje buk lesní (17 %) a jedle bělokorá (3 %). Podíl jedle je nejvyšší v České republice a po jejím odumírání v 70. letech dochází k postupné regeneraci. Z nepůvodních dřevin se v menší míře, zejména při zalesňování imisních holin, uplatnila borovice kleč a smrk pichlavý. V příznivějších nižších polohách se okrajově vysazovala jedle obrovská a

douglaska tisolistá. Modřín opadavý patří rovněž k nepůvodním dřevinám, avšak vzhledem k blízkosti navazujících areálů přirozeného rozšíření této dřeviny je povolena jeho výsadba. [28]

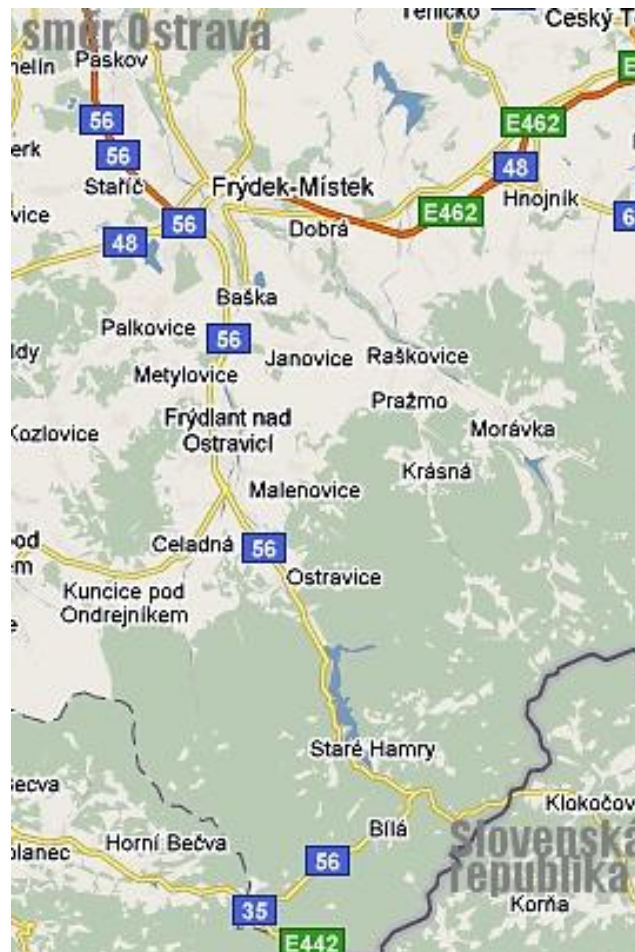
3.7 Technická infrastruktura

3.7.1 Doprava

3.7.1.1 Silniční síť

Jednou z nejdůležitějších komunikací v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy je silnice I/56 která probíhá krajským městem Ostravou, statutárním městem Frýdkem-Místkem, Frýdlantem nad Ostravicí a pokračuje dále ve směru přes Ostravici, Staré Hamry, Bílou až na Slovensko. Krajskou částí města Frýdlantu nad Ostravicí od soutoku řeky Čeladenky s řekou Ostravicí až po statutární město Frýdek-Místek je silnice I/56 čtyřproudová. Směrem na jih přes obec Ostravici, Staré Hamry a Bílou vede tato silnice již jen jako dvouproudová a je hlavní spojnicí se Slovenskou republikou. Hraničními přechody se Slovenskou republikou byly Bumbálka a Bílá-Konečná. Lokální význam mají silnice II/477 vedoucí z Ostravy přes Frýdek-Místek do Bašky a silnice II/483 , která propojuje mikroregion na západ přes Čeladnou, Kunčice pod Ondřejníkem, Frenštát pod Radhoštěm až do Hodslavic.

Obrázek 4: Mapa silniční sítě

Zdroj: Google mapy, vlastní úprava

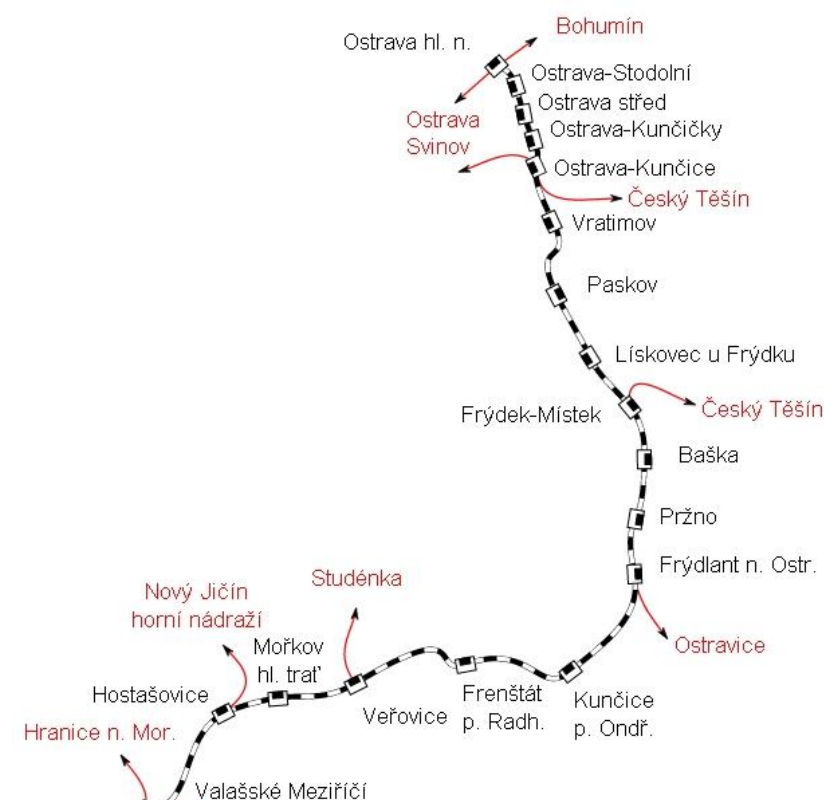
Severní polovina mikroregionu disponuje dostatečnou hustotou dopravních komunikací umožňujících dobrou propustnost krajiny, ale kvalita povrchu těchto komunikací je zpravidla nízká. Hustota silniční sítě v jižní části mikroregionu je ovlivněna charakterem horského reliéfu. Dostupnost některých periferních horských oblastí je zejména v zimním období značně problematická. Dalším negativním faktorem ztěžujícím dopravní konektivitu území s okolím je nevýhodná geografická poloha regionu vůči centrálním oblastem České republiky. Tato situace by se mohla zlepšit dobudováním dálniční sítě (D1, R48), o které se již dlouhá léta diskutuje.

Kapacita dopravní sítě, která vyhovovala potřebám objemu přepravy v minulosti, prakticky dnes neodpovídá nárokům. Páteřní komunikace procházející mikroregionem Frýdlantsko-Beskydy silnice I/56 a přilehlé silnice II. třídy jsou nadměrně zatěžovány nákladní transiitní dopravou, což se zpětně projevuje na jejich technickém stavu. Nutné budou i investice do oprav stávajících mostních konstrukcí, z nichž už mnohé plně nevyhovují.

3.7.1.2 Železniční síť

Územím mikroregionu prochází dvě železniční tratě. Významnější z nich je trať č. 323, vybudovaná v letech 1869 – 1888. Úsek tratě z Ostravy do Vratimova je dvoukolejný, poté trať pokračuje jako jednokolejná přes Frýdek-Místek, Frýdlant n. O., Frenštát p. R. až do Valašského Meziříčí. Celá trať v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy je neelektrizována. Délka celé železniční tratě je 72 km, správcem této tratě je Správa železniční dopravní cesty, s. o. Méně významná jednokolejná regionální druhá trať č. 324 z Frýdlantu n. O. do obce Ostravice byla postavena mezi léty 1905 až 1908. Původně trať vedla až do obce Bílá, ale v roce 1965 byl provoz této tratě zkrácen z důvodu výstavby přehradní nádrže Šance, která slouží pro shromažďování pitné vody pro obyvatele. Délka této regionální tratě je 6,4 km a kromě místních obyvatel ji často využívají při cestě do Beskyd i turisté.

Obrázek 5: Železniční trať Ostrava – Valašské Meziříčí

Zdroj: [29]

3.7.1.3 Autobusová doprava

Spojení mezi obcemi mikroregionu autobusovou dopravou je zajišťováno společnostmi:

Hlavní regionální dopravci:

- ČSAD Frýdek-Místek a.s.
- Veolia Transport Morava a.s.
- ČSAD Havířov a.s.

Dálkové spoje:

- A&T Transport, s.r.o.
- CK EUROTOUR s.r.o.
- SAD Lučenec a.s.
- ČSAD Vsetín a.s.

Do krajského města Ostravy zajíždějí dálkové autobusy i jiných společností. Kvalita služeb dopravních společností je na dostatečné úrovni. Možným problémem nejenom mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy je nedostatek spojů v brzkých ranních hodinách a poté ve večerních hodinách, kdy jsou spoje, zejména do malých obcí regionů dost omezené.

3.7.1.4 Letecká doprava

Nejbližší mezinárodní veřejné letiště se nachází v těsné blízkosti západních hranic regionu v Mošnově. Toto letiště Leoše Janáčka Ostravě prošlo rozsáhlou přestavbou a nabízí spojení pravidelnými leteckými linkami do Prahy a do Vídně, odsud je pak po přestupu možné pokračovat prakticky po celém světě. V mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy nedaleko Frýdlantu nad Ostravicí se nachází nejvýchodněji položené letiště v České republice pro motorová i bezmotorová letadla, slouží zejména ke sportovnímu létání. Mimo jiné je zde také i přistávací dráha pro sportovní letouny. Letiště slouží nejen místnímu aeroklubu Frýdlant nad Ostravicí, ale také pro vyhlídkové lety s trasou kolem Beskyd, blízkého okolí a Lysé Hory – nejvyšší hory Moravskoslezských Beskyd.

3.7.1.5 Cyklistická doprava a cykloturistika

Tak jako v celé České republice dochází k trendu cykloturistiky, tak i v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy má tento sport ideální podmínky. Jedná se o perspektivní odvětví zvyšování cestovního ruchu v regionu. Aby se tato disciplína stala pro občany atraktivní a lákovou musí být trasy dostatečně vybaveny doprovodnými zařízeními, jako jsou např.

ubytovací zařízení, kempy, odpočívadla, stravovací zařízení, informační kiosky, odpadkové koše atd.

K aktuálním trasám cyklostezek patří:

- Frýdlant nad Ostravicí – Ondřejník
- Ostravice – Pustevny
- Frýdlantský okruh (Frýdlant nad Ostravicí – Pstruží – Čeladná – Pod Smrčkem – Ostravice – Nová Ves – Frýdlant nad Ostravicí)
- Ostravický okruh (Ostravice – Malenovice – Ivančena – Zimný – Lysá hora – Zimný – Bílý Kříž – Gruň – Přehrada Šance – Ostravice)
- Čeladenský okruh (Čeladná – Podolánky – Mezivodí – Bílá – Bílý Kříž – Ježánky – Přehrada Šance – Ostravice – Čeladná)
- okolo Ondřejníku (Frýdlant nad Ostravicí – Metylovice – Lhotka – Kozlovice – Tichá – Kunčice pod Ondřejníkem – Čeladná – Frýdlant nad Ostravicí)

V současné době se připravuje nová cyklotrasa regionálního významu, která by propojila obce Baška, Pržno, Frýdlant nad Ostravicí, Pstruží, Čeladnou a Ostravici. Tato cyklotrasa by měla vést atraktivním územím mimo frekventované komunikace a měla by přispět k vývoji turistického ruchu a podnikání v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy.

3.7.2 Elektrifikace, plynofikace a vodní hospodářství

Technická infrastruktura obcí mikroregionu zahrnuje jejich vybavení inženýrskými sítěmi, tj. plynem, elektrickou energií, napojení domů na vodovod, kanalizaci, čistírnu odpadních vod apod. Vybavenost a kvalita území technické infrastruktury se liší dle jednotlivých obcí mikroregionu. Jedním z ukazatelů může být vybavenost jednotlivých bytových a domovních fondů napojených na síť. Negativně působí v mikroregionu napojení na kanalizační síť, jelikož ne všechny obce mají vybudovanou čistírnu odpadních vod. To negativně působí na životní prostředí, jak v samotných obcích, tak i na jejich blízké okolí. Kanalizace s napojením na čističku odpadních vod chybí v obcích Baška, Lhotka, Janovice, Malenovice, Metylovice, Ostravice a Pstruží. V celém mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy má napojení na kanalizační síť pouze 15,2 % domů, průměrná hodnota napojení v celé České republice podle sčítání lidu v roce 2001 přitom činí 43 % domů. Z uvedeného plyne, že se v současnosti nečistí odpadní vody v 5-ti obcích ze 13 a tyto odpadní vody končí

v domovních žumpách nebo septicích. Otázkou zůstává, co se s těmito znečištěnými vodami děje poté. Vzhledem k tomu, že je Česká republika členem Evropské unie a jedním z důležitých bodů boje proti znečišťování životního prostředí je dovybudování čistíren odpadních vod. A proto výstavbu těchto čistíren by měla mít na paměti každá obec, která tento požadavek prozatím nesplňuje.

Tabulka 9: Technická vybavenost obcí

	Vodovod	Kanalizace,ČOV	Plynovod	Hasiči	Policie
Baška	ano	x	ano	ano	x
Bílá	ano	ano	x	x	x
Čeladná	ano	ano	ano	ano	x
Frýdlant nad Ostravicí (vč. Lubna)	ano	ano	ano	ano	ano
Janovice	ano	x	ano	ano	x
Kunčice pod Ondřejníkem	ano	ano	ano	ano	x
Lhotka	ano	x	x	ano	x
Malenovice	ano	ano	ano	ano	x
Metylovice	ano	x	ano	ano	x
Ostravice	ano	ano	ano	ano	x
Pržno	ano	ano	ano	ano	x
Pstruží	ano	x	ano	ano	x
Staré Hamry	ano	ano	x	ano	x

Zdroj: [30]

Rozvod pitné vody je zajištěn v drtivé většině domů a to u 97,3 %, ústředním topením je vybaveno 83,7 % domů. V České republice je průměrně napojeno na ústřední topení jen 60,5 %.

Plynofikace obcí mikroregionu průběžně probíhá od 90. let minulého století a stále se vyvíjí, domů připojených na plyn je 50,6 %. Vzhledem k členitému terénu a značným vzdálenostem mezi jednotlivými obydleními zůstává značná část domů neplynofikována. Stále jsou v mikroregionu obce, kde není k dispozici plyn vůbec. Těmito obcemi jsou obce Lhotka a Staré Hamry. V těchto domech je ideálním řešením zavedení alternativních způsobů vytápění, jakým je biomasa. Dodávku elektrické energie zajišťuje Energetická společnost ČEZ, a.s. a správcem inženýrských sítí je v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy Telefónica O2 Czech Republic, a.s., spravující telekomunikační vedení. Vodní hospodářství – síť vodovodů a kanalizací zajišťují Severomoravské vodárny a kanalizace a.s. Dodávku plynu zajišťuje Severomoravská plynárenská, a.s.

3.8 Sociální a občanská vybavenost

Sociální infrastruktura je v mikroregionu zabezpečena zdravotnickými, školskými, sociálními a jimi podobnými zařízeními, které přispívají k zabezpečení celkově kvalitního životního a podnikatelského prostředí v mikroregionu.

3.8.1 Školství

V letech 2007 se na území mikroregionu nacházelo 12 základních škol, z toho byly tři jednostupňové. V obcích Malenovice, Lhotka a Bílá dodnes školy chybí. Mateřských škol je v mikroregionu 15, tři z nich z toho jedna soukromá mateřská škola jsou ve Frýdlantu nad Ostravicí. Na druhou stranu mateřská škola chybí v obcích Malenovice, Pstruží a Staré Hamry. Dvě střední školy – Gymnázium Frýdlant nad Ostravicí a Gymnázium Beskydy Mountain Academy s rozšířenou výukou jazyků se nacházejí ve Frýdlantu nad Ostravicí, jedna v Bílé – Střední škola zemědělská a lesnická. Další děti a mládež mohou navštěvovat některou ze středních škol v blízkém statutárním městě Frýdku-Místku, Havířově, Ostravě nebo Frenštátě pod Radhoštěm, kde je gymnázium a další čtyři střední školy. Zajímavou perspektivu představuje využití stávajících školních zařízení pro potřeby komunitního vzdělávání.

3.8.2 Zdravotní a sociální péče

Alespoň jedno zařízení zdravotní péče se nachází v 9 obcích mikroregionu, nejvíce zdravotních zařízení lze najít ve Frýdlantu nad Ostravicí, kde zdravotní službu zajišťuje soukromé chirurgické zařízení FROSMED s.r.o., soukromá společnost RES-MEDIA s.r.o., GIOS a soukromí lékaři. Taktéž je ve městě vybudována poliklinika, ve které jsou soustředěny, jak služby obvodních lékařů, tak zubní ambulatorium i služba lékařů odborných. Náročnou odbornou péči poskytují nemocnice v okolních městech Frýdek-Místek, Ostrava a Havířov. Speciálním projektem představuje Beskydské rehabilitační centrum v Čeladné, které vzniklo v roce 2000 přeměnou z Nemocnice Čeladná. Toto rehabilitační centrum poskytuje hospitalizační léčebné pobyty s komplexní léčebnou péčí - lékařskou, ošetrovatelskou a rehabilitační s ubytováním, celodenní stravou.

Zařízení sociální péče se nacházejí v obcích Frýdlant nad Ostravicí – Domov pro seniory (Bedřichův ústav), Čeladná, Kunčice pod Ondřejníkem a Pržně. V mikroregionu působí řada neziskových organizací věnujících se práci pro sociálně potřebné osoby.

3.8.3 Obchodní síť

V mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy se nachází velké množství malých obchodních prodejen s potravinami, průmyslovým zbožím, spotřebním zbožím, oděvy, jsou zde různá obchodní střediska, nákupní střediska aj. Největší koncentrace těchto obchodních prodejen je ve městě Frýdlantu nad Ostravicí dále pak v Bašce, Čeladné, Kunčicích pod Ondřejníkem a samozřejmě v omezené míře i v ostatních obcích mikroregionu. V každé obci najdeme obchod s potravinami. Z převážné většiny jsou tyto služby poskytovány drobnými živnostníky či menšími společnostmi. Některá specializovaná obchodní síť se zbožím, které vyžaduje dlouhodobou spotřebu, je koncentrována v centru služeb mikroregionu a největším z měst Frýdlantu nad Ostravicí, dále pak ve Frenštátě pod Radhoštěm, Frýdku-Místku a Ostravě. Velkou konkurencí místním poskytovatelům služeb tvoří nabídka těchto blízkých měst, především pak síla rychle se rozvíjející sítě hyper a supermarketů. Velké zahraniční obchodní společnosti se díky propracovanější kultuře prodeje, lepšímu marketingu, systému nízkých cen a v neposlední řadě podpoře státu, dokázaly snadněji na domácím trhu prosadit a vytlačit tak část domácích prodejců.

3.8.4 Služby

Téměř každá z obcí mikroregionu má svou knihovnu nebo alespoň pobočku některé ze sousedních knihoven v obcích mikroregionu. Pošta se nachází v 7 obcích mikroregionu, avšak v některých obcích je provoz pošty a poskytování služeb upraven a omezen. Kulturním zařízením nebo zařízením sloužící ke společenským akcím je vybaveno 7 obcí, z toho pouze jedna obec Baška provozuje vlastní kino. Kromě obce Pstruží má v každá z obcí mikroregionu vlastní hřbitov. Pro trávení volného času ke k dispozici v 9 obcích koupaliště či krytý bazén v některých rekreačních objektech. V polovině obcí mikroregionu nalezneme muzea či expozici galerie. Sbor dobrovolných hasičů se nachází v každé z obcí mikroregionu kromě obce Bílá.

3.9 Životní prostředí

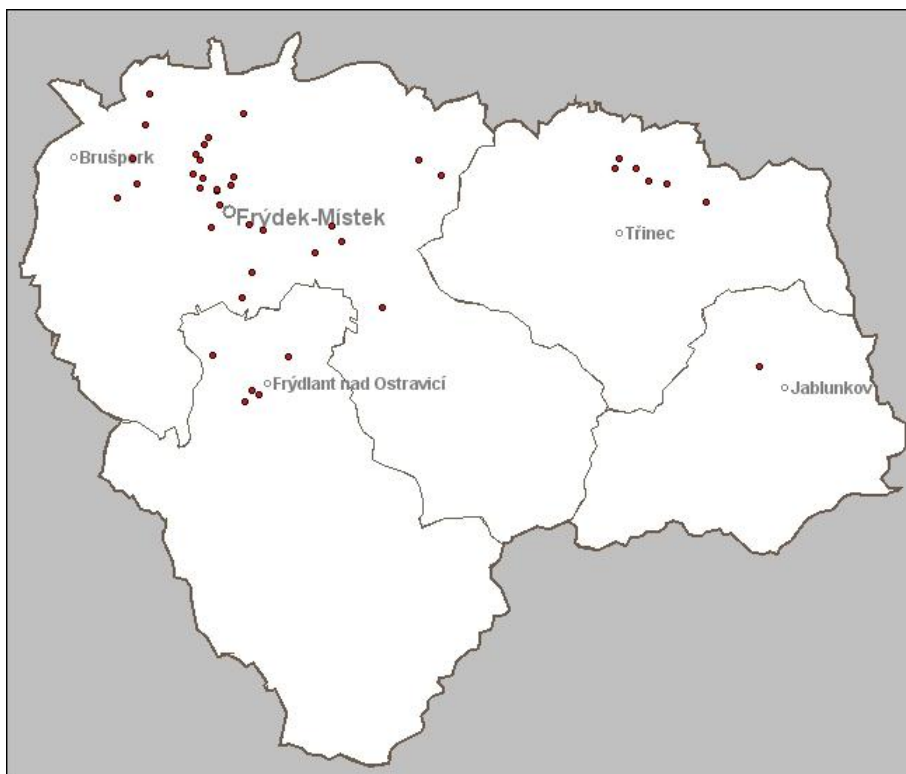
3.9.1 Ovzduší

Jedním z ekologických problémů v mikroregionu je znečištění ovzduší, které je způsobené především koncentrací okolních velkých zdrojů převážně na Ostravsku hutě a koksovny, energetika. Celkově lze konstatovat, že dochází k postupnému snižování emisí ze všech zdrojů. Na zlepšování kvality ovzduší se v devadesátých letech podílelo především snižo-

vání objemu průmyslové výroby a investice do ekologizace výroby v mnohých provozech. Současný nárůst průmyslové výroby ve velkých podnicích lokalizovaných v dosahu mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy je zpravidla doprovázen změnou technologie výroby. Mezi největší znečišťovatele ovzduší v mikroregionu patří:

- Ferrcomp, a.s. (Frýdlant nad Ostravicí) – lakovna – Výroba a oprava těžebních a stavebních strojů
- GIFF a.s. (Frýdlant nad Ostravicí) – slévárna – Odlévárna železa
- Beskyd spol. s r.o. (Frýdlant nad Ostravicí) – Odlévání železa
- Frýdlantská zemědělská a.s. VKK stř. Lubno – Rostlinná výroba kombinovaná se živočišnou výrobou (smíšené hospodářství)
- Gilar Slévárna s.r.o. (Metylovice) – Slévárna barevných a železných kovů
- HB slévárna spol. s r.o. (Baška) – Odlévání železa

Obrázek 6: Znečišťovatelé ovzduší

Zdroj: [31]

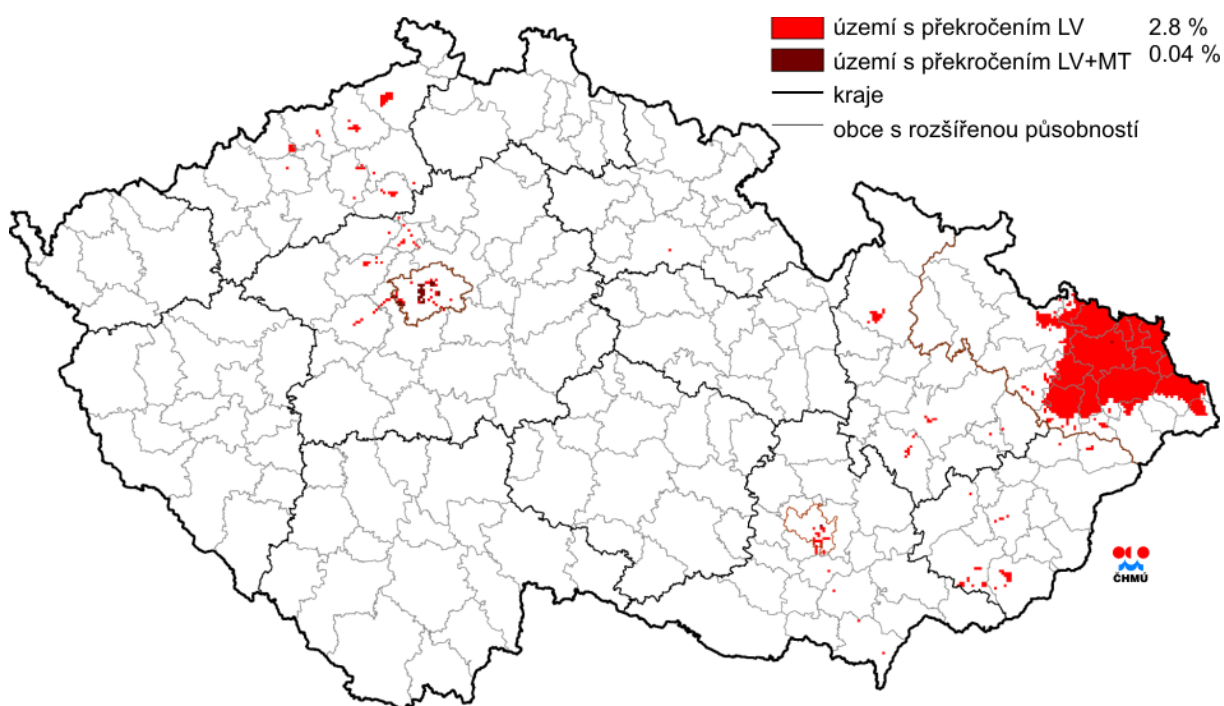
Určitou úlohu při znečišťování ovzduší v mikroregionu hraje také cena paliv a pohonných hmot, neboť provoz v automobilové osobní dopravě a nákladní dopravě stále stoupá.

Dalším důležitým zdrojem znečištění je také lokální zdroj tepla vytápění rodinných domů, bytových domů pevnými palivy převážně hnědým uhlím, spalování odpadů obsahující toxické látky, přičemž se do ovzduší dostávají znečišťující látky jako je např. oxid siřičitý a oxid sírový. Vzhledem k tomu, že tyto kouřové zplodiny a zplodiny výfukových plynů z automobilů zůstávají v nižších vrstvách atmosféry, může mít toto znečištění daleko vyšší vliv než znečištění ovzduší z místních velkých zdrojů, protože výfukové plyny jsou zdrojem emisí oxidů dusíku, které se podílejí na tvorbě fotochemického smogu.

Spalování odpadů obsahující toxické látky (PAU – polycyklické aromatické uhlovodíky mající genotoxické a karcinogenní účinky) je nezodpovědné chování jedinců k životnímu prostředí, které by mělo být napravováno dle mého názoru environmetální výchovou dětí již na základních školách.[35]

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy kvalitou ovzduší nevybočuje z průměru kvality ovzduší v České republice, avšak směrem na sever, blíž k Ostravě se kvalita ovzduší zhoršuje vlivem koncentrace těžkého průmyslu. Následný obrázek znázorňuje zhoršenou kvalitu ovzduší vzhledem k imisním limitům pro ochranu zdraví v roce 2008.

Obrázek 7: Území s překročeným limitem znečištění ovzduší

3.9.2 Vodstvo

Na kvalitu povrchových vod a mnohdy i podzemních vod má výrazný vliv nedostačující míra odkanalizování obcí s napojením na čistírnu odpadních vod tzn. nedostatečně vyčištěné komunální odpadní vody (z bytů, hotelů, obchodů, průmyslových objektů atd.), dále pak čištěné odpadní vody průmyslových podniků a zemědělství. Ze zemědělství se znečištění do vody ve většině případů nedostává přímo (kromě havárií), ale pomalu prosakuje z přihnojovaných polí a luk do podzemní vody a pramenů, což vede k primárnímu znečištění a následně může vyvolat sekundární znečištění vodních ploch ve formě tvorby řas a sinic. Pro malé vodoteče jsou významnými zdroji znečištění i malé vesnice nebo jednotlivá rekreační střediska, která odpadní vodu nečistí. Mnoho jich dosud nemá čistírnu odpadních vod, a i když už byla čistírna odpadních vod vybudována, nedosahuje takové účinnosti jako velké městské nebo průmyslové čistírny odpadních vod (ČOV). K dočasnému zhoršení kvality vod přispívají i povodňové stavy především horských toků a plošná eroze půdy. Pro zvýšení kvality vodních toků a ploch bude třeba vybudování kanalizační sítě a napojení splaškových vod do čistíren odpadních vod ve všech obcích mikroregionu. Takto lze snižovat množství vypouštěných odpadních vod do vodotečí, potoků a řek. Následnou revitalizací břehů vodních toků, zachování její přirozené vegetace a doprovodné zeleně, která zvyšuje samočisticí schopnost vody. Z hlediska možnosti a využití množství vody jeví se oblast mikroregionu jako velmi významná. Čistotu vodu můžeme najít v přehradní nádrži Šance, která slouží ke shromažďování pitné vody pro široké okolí až po Ostravsko. Vzhledem k těmto faktorům je oblast mikroregionu bohatým a nenahraditelným zdrojem pitné vody pro místní i vzdálené odběratele.

3.9.3 Půda

Půda je vedle geologického podkladu další nedílnou složkou ekosystémů. Vyvíjí se pomalým procesem z povrchových zvětralin zemské kůry a ze zbytků organické hmoty rostlinného a živočišného původu. Složení půdy je výsledkem působení několika hlavních činitelů – matečné horniny, organismů, podnebí, reliéfu a času. Převážná část půd bez rozdílu zrnitostního složení jsou, zejména ve vyšších polohách, půdami mělkými až středně hlubokými. Téměř na všech půdách se projevuje šterkovitost, někdy až kamenitost a balvanitost, která je obzvláště výrazná v oblasti aluviálních (říčních) půd. Jedná se o půdy středně až silně kyselé bez obsahu volného uhličitánu vápenatého a s nízkým obsahem humusu. Dlouhodobě vysoké jsou nároky na zábor zemědělské půdy v rámci územního plánování.

Část zemědělské půdy zůstává neobdělávána. Významným problémem je napadení lesních porostů kůrovcem a expanze invazních druhů rostlin. Většina území kromě údolních poloh trpí silnou plošnou erozí, která na mnohých místech strhává celou kulturní vrstvu půdy a obnažuje horninový detrit. Rýhová eroze silně omezuje využití mechanizačních prostředků a vede v mnoha případech k vytvoření strží a erozních výmolů. Zátěží z minulosti zůstávají terénní úpravy, které snížily odolnost krajiny vůči plošné i hloubkové erozi.

Tabulka 10: Podíl vynětí půdy z půdního fondu v letech 2002-2009 v ha

Rok	bytová výstavba (v ha)	průmyslová výstavba (v ha)		doprava a sítě (v ha)	vodní hospodářství (v ha)	rekreace a sport (v ha)	následné zalesnění (v ha)	ostatní (v ha)	Celkem (v ha)	
	Trvale	Trvale	Dočasně	Trvale	Trvale	Trvale	Trvale	Trvale	Trvale	Dočasně
2002	11,1	2,3	0,0	0,3	0,6	0,0	3,6	0,2	18,1	0,0
2003	1,6	2,0	0,0	0,2	0,2	1,8	3,2	0,1	9,1	0,1
2004	1,2	0,0	0,1	1,0	0,0	1,0	2,7	0,1	6,0	0,1
2005	2,0	0,5	0,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,5	4,0	0,1
2006	2,5	0,3	0,1	0,5	0,0	0,0	0,0	1,0	4,3	0,1
2007	5,0	1,7	0,1	1,0	0,0	0,0	0,0	0,4	8,1	0,1
2008	4,0	0,5	0,1	2,3	0,0	2,0	1,2	0,0	10,0	0,1
2009	3,0	7,5	0,0	0,5	0,0	1,0	2,5	0,0	14,5	0,0

Zdroj: vlastní zpracování

3.9.4 Odpady

Se zvyšujícím se nárůstem poptávky po produktech a se snižováním jejich životnosti narůstá množství vznikajících odpadů. Jedním řešením, jak tyto odpady snižovat, je vytvořit udržitelný rozvoj odpadového hospodářství, který by předcházel vzniku přebytečných odpadů a jejich nebezpečnosti. Současnou otázkou je, jak efektivněji využít některých druhů odpadů např. biopaliva, zároveň se však nedaří uspokojivě řešit živelné skládkování odpadů v místech, která k tomu nejsou určena. V každé obci mikroregionu je zavedeno třídění odpadů a zároveň je zajišťován pravidelný svoz odpadů. V jednotlivých obcích se liší pouze v druhu a rozsahu tříděných odpadů. Třídění druhů odpadů v obcích je následující: sklo, plasty, papír, ostatní odpad. V obci Frýdlant nad Ostravicí a Bašce jsou k dispozici sběrné dvory, kde lze zanechat nebezpečný odpad. Dle potřeby jsou nebezpečné odpady likvidovány lokálně v předem vyhlášených sběrných místech. Do budoucna bude třeba odpadové hospodářství v mikroregionu neustále vylepšovat a usilovat o zlepšení a osvětu obyvatel, jak v zavádění maloodpadových technologií, recyklaci odpadu, bezpečným a ekologickým spalováním odpadů a tak hlavně v zamezení vytváření černých skládek.

3.9.5 Ochrana přírody

Převážnou část území mikroregionu pokrývá CHKO Beskydy a prakticky totožné vymezení má stejnojmenné území soustavy NATURA 2000. V CHKO Beskydy byly dle kritérií přírodních hodnot k bližšímu určení způsobu ochrany přírody vymezeny 4 zóny odstupňované ochrany přírody. Zóny byly vytvářeny tak, aby jejich výměra přesahovala 20 ha. Na území CHKO Beskydy je vyhlášeno celkem 50 zvláště chráněných území. Z toho je 7 v kategorii národní přírodní rezervace na celkové ploše 721 ha, 20 je v kategorii přírodní rezervace na celkové ploše 1363 ha a 23 v kategorii přírodní památka na celkové ploše 165 ha. Tato skutečnost má pozitivní vliv na stav životního prostředí a udržování jeho stability, zhoršuje však perspektivy místního rozvoje zvláště v investiční výstavbě. Některé rozvojové záměry naráží na odpor ze strany ekologických organizací nebo na individuální zájmy jednotlivců. Původní přírodní společenstva se nacházejí v přírodních rezervacích Mazácký Grúník, Mazák a Smrk.

3.9.6 Vybraná zvláště chráněná území mikroregionu [33]

NPR KNĚHYNĚ - ČERTŮV MLÝN

Vyhlášení: Výnos Ministerstva kultury 3.500/89 ze dne 19. 1. 1989

Výměra: 195,02 ha

Katastrální území: Čeladná, Prostřední Bečva

Předmět ochrany: přirozené lesní ekosystémy 6. a 7. vegetačního stupně

Plán péče s platností 2007-2016 zpracoval Ing. Pavel Popelář, schválen MŽP pod č. j. 61134/ENV/06-3385/620/06

Geodetické zaměření: ano

Zanesení do katastru nemovitostí: ano – pouze k. ú. Čeladná

NPR MAZÁK

Vyhlášení: Výnos Ministerstva školství a kultury č. 18.986/55 ze dne 4. 7. 1956, Vyhláška MŽP ČR

85/2000Sb. ze dne 22. 3. 2000

Výměra: 92,91 ha

Katastrální území: Staré Hamry II

Předmět ochrany: přirozené lesní ekosystémy 5. až 7. vegetačního stupně

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Mgr. Dušan Adam a kol. schválen MŽP pod č. j.620/3191a/04

Geodetické zaměření: ano

Zanesení do katastru nemovitostí: ano

NPR SALAJKA

Vyhlášení: Výnos Ministerstva kultury 18.276/55-A/6 ze dne 4. 7. 1956

Výměra: 21,86 ha

Katastrální území: Bílá

Předmět ochrany: zachovalý zbytek původního jedlobukového karpatského pralesa

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Mgr. Dušan Adam a kol. schválen MŽP pod č. j. 620/31914/04

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PR KLÍNY

Vyhlášení: Výnos Ministerstva kultury č.18.127/55, Výnos MK ČSR ze dne 10. února 1977, č. j. 9858/76

Výměra: 65,1 ha

Katastrální území: Čeladná

Předmět ochrany: porosty místy pralesovitého charakteru na suťovitém svahu v jedlobukovém stupni

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3624/712/04/Mys

Geodetické zaměření: ano

Zanesení do katastru nemovitostí: ano

PR V PODOLÁNKÁCH

Vyhlášení: Výnos Ministerstva kultury č.18.127/55.

Výměra: 32,06 ha

Katastrální území: Čeladná

Předmět ochrany: podmáčené smrčiny na zrašeliněných půdách s výskytem mokřadní vegetace

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3623/712/04/Mys

Geodetické zaměření: ano

Zanesení do katastru nemovitostí: ano

PR POLEDŇANA

Vyhlášení: Výnos Ministerstva kultury č.18.127/55.

Výměra: 8,65 ha

Katastrální území: Staré Hamry I

Předmět ochrany: lesní ekosystémy s přírodě blízkou dřevinou skladbou na kamenitých svazích

v hluboce zaříznutém údolí

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3625/712/04/Mys

Geodetické zaměření: ano

Zanesení do katastru nemovitostí: ano

PR SMRK

Vyhlášení: Správa CHKO Beskydy č.1/96 ze dne 22. 2. 1996, Vyhláška Správy CHKO Beskydy č.5/04

ze dne 30. 8. 2004

Katastrální území: Čeladná, Ostravice I, Ostravice II

Výměra: 340,88 ha

Předmět ochrany: lesní ekosystémy přirozeného karpatského lesa 5. až 8. lesního vegetačního stupně od jedlobučin a suťových lesů až po vysokohorské smrčiny; místy pralesovité lesní porosty s průměrným věkem až 310 let představují unikátní ekosystémy, na které je existenčně vázána celá řada vzácných a ohrožených druhů hub, rostlin i živočichů

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3618/04/712/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PR MALÝ SMRK

Vyhlášení: Vyhláška Správy CHKO Beskydy č.7/04 ze dne 30. 8. 2004

Katastrální území: Ostravice I a Ostravice II

Výměra: 106,4 ha

Předmět ochrany: Dochované fragmenty přirozených lesů – smrkových bučin s původním ekotypem beskydského horského smrku a v nižších polohách jedlových bučin s javorem klenem. Kurovití ptáci, zejména kriticky ohrožený tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*) a silně ohrožený jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*).

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3615/711/04/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PR STUDENČANY

Vyhlášení: Vyhláška Správy CHKO Beskydy č.6/04 ze dne 30. 8. 2004

Výměra: 53,36 ha

Katastrální území: Čeladná, Ostravice II

Předmět ochrany: přirozené horské bučiny s hojným výskytem klenů, méně jedle a s původním beskydským smrkem; ve střední části zbytek pralesovité jedlobučiny minimálně ovlivněný člověkem s průměrným věkem nejstarších stromů víc jak 300 let

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3616/711/04/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PR MAZÁCKÝ GRÚNIK

Vyhlášení: Výnos Ministerstva kultury č.18.127/55, Vyhláška Správy CHKO Beskydy č.8/04 ze dne 30. 8. 2004

Výměra: 95,65 ha

Katastrální území: Staré Hamry II

Předmět ochrany: fragment přirozeného karpatského lesa jedlobukového a smrkobukového lesního vegetačního stupně s bohatou diverzitou rostlinných i živočišných druhů na geomorfologicky členitém úbočí.

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3622/712/04/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PR MALENOVICKÝ KOTEL

Vyhlášení: Vyhláška Správy CHKO Beskydy č.4/04 ze dne 30. 8. 2004

Výměra: 146 ha

Katastrální území: Malenovice

Předmět ochrany: geomorfologický fenomén údolí potoka Satina a přilehlých západních a severních svahů Lysé hory a Malchoru zahrnující pestrou mozaiku zachovaných různorodých ekosystémů v rozpětí nadmořských výšek 570 – 1320 m n. m. s bohatou druhovou diverzitou rostlinných i živočišných druhů.

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Vojtěch Bajer, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3619/711/04/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PR DRAPLAVÝ

Vyhlášení: Vyhláška Správy CHKO Beskydy č.3/04 ze dne 30.8.2004

Výměra: 20,91ha

Katastrální území: Staré Hamry 1

Předmět ochrany: dochovaný zbytek přirozeného jedlobukového lesa se smrkem a vtroušeným javorem klenem a jasanem podél strže horského potoka v západní části masivu Gruně

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Vojtěch Bajer, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3620/711/04/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PR BUČACÍ POTOK

Vyhlášení: Vyhláška Správy CHKO Beskydy č.2/04 ze dne 30. 8. 2004

Výměra: 35,08 ha

Katastrální území: Ostravice 1

Předmět ochrany: dochovaná geomorfologická lokalita na severním svahu Smrku podél Bučacího potoka a komplex starých bukových porostů s javorem klenem, vzácně i s jedlí a jilmem; posláním rezervace je rovněž umožnit přirozené procesy v lesním prostředí

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3617/711/04/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PP LIŠKOVÁ

Vyhlášení: Výnos Ministerstva kultury 19.329/73 ze dne 29. 12. 1973

Výměra: 2,48 ha

Katastrální území: Bílá

Předmět ochrany: lesní porosty s jedlí a bohatým výskytem řeřišnice trojlisté

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3612/712/04/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PP POD LUKŠINCEM

Vyhlášení: Výnos Ministerstva kultury 15.734/74 ze dne 16. 1. 1975

Výměra: 1,094 ha

Katastrální území: Malenovice

Předmět ochrany: v době vyhlášení výskyt hořce Kochova, dnes výskyt ohrožených lučních druhů rostlin.

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Mgr. Petr Chytil schválen SCHKO Beskydy pod č. j. 578/BE/E/06

Geodetické zaměření: ano

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PP PODGRUŇ

Vyhlášení: PZ ONV Frýdek-Místek ze dne 27. 2. 1990

Výměra: 2,065 ha

Katastrální území: Staré Hamry I

Předmět ochrany: Mokřad s rašeliníkem a výskytem chráněných druhů rostlin

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Mgr. Petr Chytil schválen SCHKO Beskydy pod č. j.

582/BE/E/06

Geodetické zaměření: ano

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PP KNĚHYŇSKÁ JESKYNĚ

Vyhlášení: Vyhláška PZ ONV Frýdek-Místek ze dne 27. 2. 1990

Výměra: 1,0 ha

Katastrální území: Čeladná

Předmět ochrany: jeskynní systém beskydského pseudokrasu

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3614/04/712/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PP ONDRÁŠOVY DÍRY

Vyhlášení: Vyhláška PZ ONV Frýdek-Místek ze dne 27. 4. 1990

Výměra: 4,5 ha

Katastrální území: Malenovice, Staré Hamry II

Předmět ochrany: jeskyně beskydského pseudokrasu

Plán péče s platností 2005-2014 zpracoval Ing. Michal Servus, schválen SCHKO Beskydy pod č. j. CHKOB/3613/04/712/Mys

Geodetické zaměření: ne

Zanesení do katastru nemovitostí: ne

PP VODOPÁDY SATINY

Vyhlášení: Nařízení Správy CHKO Beskydy č.1/06 ze dne 13. 11. 2006

Výměra: 8,833 ha

Katastrální území: Malenovice

Předmět ochrany: geologická a geomorfologická lokalita, zahrnující jedno z nejdelších skalních koryt v české části Karpat a navazující přírodě blízké lesní ekosystémy; umožnění přirozených procesů v území, především zachování geomorfologických charakteristik lokality

Plán péče s platností 2006-2014 zpracoval Ing. Vojtěch Bajer schválen SCHKO Beskydy pod č. j. 2071/BE/E/06

Geodetické zaměření: ano

Zanesení do katastru nemovitostí: ano [20]

3.10 Kulturní hodnoty a památky

Při utváření krajiny se výrazně projevil vliv jejího osídlení a využívání. Zvláště významně se projevil vliv středověké valašské kolonizace s pasekářským způsobem hospodaření, v jehož důsledku došlo k vytvoření hodnotné a esteticky vyvážené krajiny s roztroušenými chalupami, kterou vhodně dotváří i valašská architektura zvláště v území Starých Hamer a obce Bílé na jihu mikroregionu. Oblast je také rodištěm celé řady významných osobností. Ve Frýdlantu nad Ostravicí je památník zdejšího významného umělce Ferdiše Duši, který byl grafikem, malířem a keramikem. Na Ostravicí je srub známého spisovatele a básníka Petra Bezruče. Unikátní je typicky horalská architektura s řadou dřevěných kostelíků a historických dřevěných stavení a městských památkových rezervací. Mikroregion náleží k regionům s bohatou kulturní tradicí, kterou můžeme vidět téměř na každém kroku, významnou tradicí v mikroregionu je výroba smaltovaných výrobků. Ve Frýdlantu nad Ostravicí je k dispozici stálá expozice, která seznamuje stručně s historií frýdlantské smaltárenské výroby, která začala v polovině 19. století a na několika desítkách exponátů představí použití smaltu v uměleckých dílech. V obcích mikroregionu nalezneme pěvecké sbory, dechovou hudbu, folklorní soubory, cimbálovou muziku a další zájmová sdružení. Tyto spolky každoročně pořádají spoustu kulturních akcí v obcích mikroregionu, jako jsou např. plesy, posezení u cimbálu, koncerty na Svátek hudby, festivaly, pořádání různých výstav a soutěží atd.

3.11 Cestovní ruch, rekreace a sportovní vyžití

Cestovní ruch je dnes průřezovým odvětvím, jež ovlivňuje mnohostranně hospodářské a další činnosti. Rovněž naše Ministerstvo pro místní rozvoj pokládá hodnocení potenciálu za stěžejní dokument pro další vývoj cestovního ruchu a perspektivu územního rozvoje zejména problémových regionů, k nimž náleží i pohraniční území. Ve vztahu k potenciálu území jsou v posledních letech vytvářeny různé projekty, vč. lokálních projektů rozvoje různých forem a druhů cestovního ruchu v exponovaných rekreačních prostorech. Výchozími dokumenty pro projekty na lokální úrovni jsou koncepce nebo programy s vyšší působností, např. Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR, Státní program podpory cestovního ruchu, Regionální operační program (např. pro region Ostravsko, okres Frýdek-Místek ad.), jakož i regionální projekty a generely celých regionů, např. VÚC Ostravska, Frýdecko - Místecka, Beskyd, nyní také projekty mikroregionů nebo sdružení obcí. Kromě některých větších rozhodujících projektů rozvoje sportovně-rekreační infrastruktury cestovního ruchu zde vzniklo také ještě několik malých alternativních projektů s dílčím vlivem na rozvoj cestovního ruchu a rekreace v regionu Beskyd. Patří k nim projekty budování nových sportovně-rekreačních areálů v nejnavštěvovanějších centrech s nabídkou různých služeb a atrakcí pro cestovní ruch na Ostravici, ve Frýdlantu nad Ostravicí a Malenovicích. Na základě analýz, terénních a anketních šetření, hodnocení materiálně-technické základny a služeb v zájmovém prostoru byla zjištěna řada problémů a nedostatků. Tyto představují značné riziko v dalším rozvoji regionu.

I když má beskydský region relativně velmi dobré lokalizační předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace, dosavadní vývoj se neubíral potřebným směrem. Ačkoliv byly Beskydy ve všech svých částech rozvíjeny v posledních třiceti letech jako oblast cestovního ruchu a rekreace celostátního a mezinárodního významu, čemuž by měla odpovídat i náležitě rozvinutá infrastruktura cestovního ruchu a specifické služby pro turistický ruch a rekreaci, je skutečností, že na začátku nového století v zájmovém prostoru poskytuje komplexnější služby a širší nabídku sportovně-rekreačních, kulturně-společenských a turistických možností v české části pouze rekreační prostor Frýdlant n. O. - Malenovice v propojení se sousedními RP Ostravice a Bílé a s určitými výhradami prostor Frýdku-Místku. Většina bariér v rozvoji cestovního ruchu je společná pro všechny části pohraničního regionu Beskyd a jsou příčinou výrazné sezónnosti v návštěvnosti a celkově nízkého využití kapacit rekreačních zařízení, obzvlášť pak v podzimních a jarních měsících. Sezónnost ve využívání rekreačních center souvisí nejen s lokalizačními předpoklady pro vybrané for-

my cestovního ruchu a rekreace, ale také se skutečností, že většina z beskydských rekreačních prostorů nemá potřebné realizační podmínky. V celém regionu se jen ojediněle vyskytují centra, která nabízejí všem návštěvníkům rekreační atraktivitu celoročně (zpravidla jen hotelová zařízení vyšší kategorie). S výjimkou rekreačního prostoru frýdlantsko-malenovického.

Pohraniční region Beskydy má však relativně dobré podmínky pro rozvoj řady mimosezonních sportovně-rekreačních aktivit, vč. horské cykloturistiky, agroturistiky, netradičního jezdeckého rekreačního sportu, hipoturistiky, paraglidingu a dalších aktivit. Dosavadní absence těchto rekreačních forem cestovního ruchu zde souvisí především s nezájmem místního obyvatelstva, zejména v české a slovenské části, o malé a střední podnikání v cestovním ruchu a nabízení rekreačních služeb návštěvníkům, ale také se stále nedostačnou marketingovou a propagační činností regionálních cestovních kancelářů.[34]

3.11.1 Sport a volný čas

Pro vyznavače sportovních aktivit je v mikroregionu připraveno několik sportovních areálů jak pro letní tak pro zimní sporty. V letních měsících lze strávit čas relaxačně-sportovní aktivitou na přehradní nádrži Baška, která je k dispozici ke koupání, zapůjčení loděk, plážového volejbalu, tenisu nebo rybaření. Ve Frýdlantu nad Ostravicí je pro vyznavače letních sportů na okraji města koupaliště s tobogánem, relaxační centrum s bazénem, squash, plážový volejbal, volejbalové a tenisové kurty, krytá tenisová hala, tělocvičny a fotbalové hřiště včetně travnaté plochy, pingpongová hala, fitcentrum a některá restaurační zařízení nabízí bowling a kulečnick. Napříč celým mikroregionem protéká řeka Ostravice, která je v některých místech od obce Ostravice až po obec Bašku vhodná ke koupání. Dnes již tradicí se stalo v jarních měsících otevírání řeky Ostravice a sjíždění této řeky na člunech a raftech. Vyznavači golfu mohou v obci Čeladná a Ostravici vyzkoušet dvě mistrovská osmnáctijamková hřiště, jak pro zkušené hráče golfu, tak pro začínající golfisty. K dispozici je i jezdecká škola na koních s odborným lektorem. Asi nejpřitažlivější je letní a zimní turistika, kterou tvoří nespočet turistických stezek pro náročné i méně náročné návštěvníky. Velice oblíbenou se stala cykloturistika, pro kterou je v mikroregionu přichystáno několik cyklostezek, avšak chybí propojení na hlavní páteřní síť spojující přilehlé oblasti. V zimních měsících jsou pro milovníky sjezdového lyžování a běžkařských tratí přichystány sjezdovky na přilehlých kopcích Moravskoslezských Beskyd. K dispozici je několik moderních lyžařských vleků v obcích Malenovice, Čeladná, Pstruží, Staré Hamry, Bílá,

Ostravice. Vzhledem k umělému zasněžování a příznivé lokalizaci celého území je lyžařská sezóna velice dlouhá.

3.12 Zhodnocení

Mikroregion do svého vzniku v roce 1999, prošel řadou velmi významných změn, od nadvlády Habsburků až po obsazení území nacistickým Německem a poválečných změn. Po celou dobu si však zachoval svou tvář v podobě dochovaných kulturních tradic, nespočet památek, přírodních krás se zachovalou krajinou a vesnickým charakterem osídlení. Podobně jako i v jiných regionech České republiky nastartovaly polistopadové události v roce 1989 změnu hospodářského a sociálního vnímání, dochází i zde k mnohým přeměnám. Geografická poloha území a zachovalé přírodní podmínky s kvalitními zdroji přírodního bohatství, dělají z mikroregionu atraktivní území pro rozvoj, ale i bohatým a pestrým životem pro jeho obyvatele. Důkazem těchto nesporných výhod, je již několik let kladné migrační saldo, které svědčí o jedinečnosti této lokality. Na druhou stranu je znepokojující neustálý zvyšující se podíl poproduktivní složky obyvatelstva, které sebou přináší sociální problémy, ve smyslu zajištění dostatečné kapacity ubytovacích zařízení se zdravotní a sociální péčí.

Určitý negativní stín na mikroregion vrhá spojování tohoto území s Ostravskou průmyslovou aglomerací a její prezentace v médiích a sdělovacích prostředcích, která se za poslední léta o moc nezlepšila. Stejně tak, jako Ostrava ustoupila od těžkého průmyslu, tak i území mikroregionu prošlo tržní transformací a mnoho místních firem doslova obrátilo svůj výrobní program i zaměření. Tyto změny vedly k přehodnocení marketingové strategie na trhu a k nákupům nových strojních zařízení a know-how. Přestože se mnohým firmám podařilo překonat tyto transformační změny, mnoho podniků se dodnes potýká s existenčními problémy, které se projevíly hlavně v primárním sektoru ekonomiky. Zemědělské podniky podporované „předlistopadovou“ politikou, vykazující velice nízké procento produktivity práce, se změnou na tržní model hospodaření, v mnoha případech neobstálo v konkurenčním boji a proto svou činnost ukončily. Dnes by se dalo říci, že přeživší zemědělské podniky se vedle své hlavní činnosti, musí zabývat také otázkami ekologického zemědělství, spojeného s ochranou přírody a krajinností.

Dostupnost území mikroregionu dopravními regionálními sítěmi, je z pohledu množství na dobré úrovni a v současnosti se dá říci, že kapacita místním poměrům vyhovuje. Jinak je tomu s kvalitou zdejších komunikací II. a III. třídy, které jsou zatěžovány nadměrnou ná-

kladní i osobní dopravou. Vzhledem k omezeným finančním prostředkům na údržbu těchto komunikací a neustupující dopravě, lze očekávat, že se situace nezmění nebo se bude neustále zhoršovat. Územím prochází hlavní železniční trať spojující Ostravu s Kojetínem a silnice propojující mikroregion se Slovenskou republikou, což vidím jako velice přínosné, nejen z pohledu dopravní dostupnosti dané lokality ze zahraničí, ale i v rámci přeshraniční spolupráce. K rozvoji území, přispívá i množství cyklistických tras, které slouží pro návštěvníky, ale i pro místní obyvatele, kteří tyto stezky využívají ke každodenní dojížděce za prací. Přínosné v této oblasti je tyto trasy zatraktivnit a napojit je na hlavní páteřní síť cyklostezek vedoucí napříč celým regionem, čímž dojde k vytvoření ucelené sítě, která přispěje k bezpečnosti silničního provozu.

V souvislosti s ochranou životního prostředí je nezbytné zabývat se otázkami čištění odpadních vod, odpadovým hospodářstvím a využitím alternativních zdrojů energie. Jako hlavní téma, nad kterým by se starostové všech obcí mikroregionu měli zamyslet, je dovybudování kanalizačních řádů a napojení na čistírny odpadních vod. Jako členská země EU jsme se v tomto ohledu zavázali bojovat proti znečišťování životního prostředí a za nesplnění této podmínky nám hrozí zbytečné sankce. Území mikroregionu spadá z velké části do chráněné krajinné oblasti Beskydy a právě tato skutečnost přispívá k atraktivitě zejména v cestovním ruchu. V obcích lze nalézt pozůstatky místních kultur, řemesel a historických památek v podobě kostelíků, uměleckých děl zdejších umělců a dochované architektury. Na hřebenech Moravskoslezských Beskyd je nespočet turisticky zajímavých tras vedoucích kolem přírodních památek a zdravé přírodní klima pak vybízí k dnes velmi populární agroturistice. Pro milovníky zimních sportů je připraveno několik sjezdovek a běžeckých tratí, které jsou rok od roku na vyšší úrovni a některá střediska nabízí služby, srovnatelné se zahraničím. Tuto skutečnost ovšem kazí kvalita ubytovacích zařízení, která jsou mnohdy ve velmi žalostném stavu a čekají na modernizaci a rekonstrukci. V letních měsících je mikroregion proslaven možností zahrát si na profesionálním golfovém hřišti v Čeladné a v současnosti i nově otevřeném golfovém areálu na Ostravici. Tato možnost proslavila region nejen v rámci kraje, ale i celé České republiky.

Pokud se území mikroregionu bude nadále rozvíjet v souladu se zájmy strategického plánu a koncepcí regionálního rozvoje ČR, využije svých silných stránek a příležitostí, které se mu nabízí, stane se opravdovým místem kvalitního odpočinku i místem pro práci a spokojený život obyvatel a jeho návštěvníků.

4 SWOT ANALÝZA

SWOT je zkratkou anglických slov **S**trengths - přednosti, silné stránky, **W**eaknesses - nedostatky, slabé stránky, **O**pportunities - příležitosti a **T**hreats - hrozby. Obsahem této analýzy je zhodnocení a identifikace vlivů v jednotlivých oblastech zkoumání tj. silných, slabých stránek, příležitostí a ohrožení. Díky vzájemnému působení faktorů silných a slabých stránek na straně jedné a faktorů příležitostí a ohrožení na straně druhé lze získat nové hodnotící informace, které napomohou řešit možné negativní důsledky. Níže uvedená SWOT analýza vychází z rozvojového dokumentu zpracovaného pro mikroregion Frýdlantsko-Beskydy, kterou jsem částečně rozšířil.

4.1 Technická a občanská vybavenost

Silné stránky

- Strategicky výhodná poloha vůči hlavním dopravním tahům, blízkým městům a hranicím s Polskem a Slovenskem
- Dobrá prostupnost krajiny sítí turistických stezek a cyklotras
- Dostatečné zajištění automobilové dopravy čerpacími stanicemi pohonných hmot
- Možnost napojení na vodovod
- Fungující systém třídění odpadů a kontejnerů na tříděný odpad
- Dostatek volných ploch a objektů pro investiční činnost a výstavbu rodinných domů
- Dostatečná kvalita zdrojů pitné vody
- Dostatečné pokrytí území rozvodnou sítí elektrické energie
- Dobré telekomunikační zabezpečení mikroregionu
- Hustá silniční síť

Slabé stránky

- Horší dopravní dostupnost ve srovnání s městy, především nižší kvalita povrchu pozemních komunikací a horší dostupnost veřejnou dopravou, špatná dopravní dostupnost regionu

- Špatný technický stav mnoha objektů a ploch v obcích
- Nedostatečná dostupnost okrajových obcí mikroregionu autobusovou či železniční dopravou
- Nedovybudovaná kanalizační síť v obcích mikroregionu
- Nedostatečné čištění odpadních vod
- Neekologické vytápění rodinných domů
- Nízká úroveň vybavení sítěmi technické a sociální infrastruktury a vysoké náklady na jejich pořízení, provoz a údržbu, především v oblastech s rozptýlenou slezskou zástavbou
- Omezený režim činnosti v CHKO
- Nízká kvalita ubytovacích kapacit
- Nedostatečné množství a vybavenost dětských hřišť

Příležitosti

- Rostoucí poptávka po zavádění alternativních (obnovitelných) zdrojů energií
- Existence systému podpor rozvojových projektů a budování kapacit pro jejich přípravu a realizaci
- Probíhající a plánované rozsáhlé investice do dopravní a technické infrastruktury ze strany veřejného sektoru a investice soukromého podnikatelského sektoru (průmyslové zóny)
- Odstraňování bariér spojených s existencí státních hranic, pokračující evropská integrace
- Vznik společných projektů se Slovenskou republikou v rámci přeshraniční spolupráce
- Dobrá dostupnost ze strany Slovenské republiky
- Vybudování lyžařských běžeckých tratí a cyklostezek napojených na hlavní páteřní síť
- Zájem zahraničních investorů o oblasti ve střední a východní Evropě

- Dobudování protizáplavových opatření
- Výstavba kanalizační sítě a napojení na čistírny odpadních vod
- Modernizace technické infrastruktury
- Oprava místních komunikací, které jsou ve správě obce
- Vybudování sportovišť pro trávení volného času

Ohrožení

- Legislativní bariéry a nevhodně nastavený právní a administrativní systém a systém technických norem
- Ztráta tvářnosti venkovské krajiny v důsledku urbanisticky a architektonicky nekoncepční nové výstavby
- Snížení podílu trvale bydlících obyvatel na venkovské populaci
- Prohlubování problému s dostupností okrajových obcí mikroregionu autobusovou či železniční dopravou
- Zvyšování automobilové dopravy a nákladní dopravy
- Rostoucí intenzita silniční dopravy

4.2 Průmysl, zemědělství a podnikání

Silné stránky

- Existující zkušenosti a dostatečné odborné kapacity pro přípravu a realizaci rozvojových strategií a rozvojových projektů
- Dostatek volných ploch a objektů pro privátní i veřejnou investiční činnost
- Tradice hospodaření na půdě i v méně příznivých oblastech
- Zvyšující se význam nestátních neziskových organizací a dobrovolných svazků obcí
- Dostatečný potenciál zemědělské půdy a pracovních sil pro zemědělství a lesnictví
- Vhodné podmínky spíše pro živočišnou výrobu a pastevectví – chov jatečního skotu a ovcí

- Dostatečně vytvořené portfolio podnikatelských aktivit v mikroregionu snižující úplnou závislost na cestovním ruchu (cestovní ruch, zemědělství, lesnictví a zpracování dřeva, průmysl)
- Tradice v řadě průmyslových odvětví
- Vysoká zalesněnost území a zásoby dřevin pro rozvoj dřevařského a papírenského průmyslu
- Hospodaření na půdách i v méně příznivých oblastech

Slabé stránky

- Nízká akumulace kapitálu a chronický nedostatek finančních prostředků v hospodářství, veřejné správě i neziskovém sektoru
- Převažující nízká rentabilita a přidaná hodnota místního hospodářství a jeho struktura, nízká produktivita práce a zastaralé technické a technologické vybavení
- Vysoká závislost zemědělského sektoru na dotacích
- Existence lokalit se zhoršeným stavem životního prostředí v souvislosti s úpadkem nebo změnami některých forem využití krajiny (zejména v zemědělství a lesnictví)
- Existence konfliktů a špatná komunikace mezi některými aktéry rozvoje venkova při přípravě a realizaci rozvojových záměrů
- Negativní image části oblasti (především severní části zasahující na Ostravsko)
- Nevyřešené majetkové vztahy a převažující nájemní vztahy k půdě
- Nedostatečná finanční podpora malých podnikatelů
- Omezený režim činnosti v CHKO

Příležitosti

- Rostoucí zájem společnosti na posílení alternativních funkcí zemědělství a mimo-produkčních funkcí lesa
- Rostoucí zájem o zdravý životní styl a o kvalitní a bezpečné potraviny
- Oživení a měnící se struktura národního a regionálního hospodářství

- Existence zdrojů informací o pozitivních příkladech a dobrých zkušenostech v oblasti zemědělství a rozvoje venkova
- Orientace na dřevozpracující a papírenský průmysl
- Vybudování průmyslové a podnikatelské zóny
- Získání zdrojů pro malé a střední podnikání
- Spolupráce se zahraničními podnikatelskými subjekty v rozvoji podnikání

Ohrožení

- Nedostatek finančních prostředků na realizaci opatření na venkově
- Konflikty rozvojových záměrů s požadavky na udržitelný rozvoj obcí a ochranu přírody a krajiny nebo s individuálními zájmy jednotlivců a jejich organizací
- Nestabilita zemědělského sektoru a ztráta možností získání dotací
- Neochota významných aktérů ze strany podnikatelských, neziskových a veřejných subjektů shodnout se na konsensu ohledně podoby venkova a kooperovat při projektech s potenciálně pozitivními dopady
- Pokračování procesu ekonomické a kulturní globalizace a prohlubování závislosti regionu na vnějších zdrojích
- Zhoršující se ekonomika celé ČR
- Malá schopnost podniků prosadit se v boji o nové trhy

4.3 Lidské zdroje

Silné stránky

- Malý výskyt sociálně-patogenních jevů
- Zachovalé mezilidské vztahy a tradice spolupráce mezi obyvateli
- Bohatství kulturního dědictví a tradic
- Fungující systém sociálních služeb
- Dostatek pracovních sil v tradičním odvětví

- Nižší kriminalita v území mikroregionu
- Kulturní tradice a opakované kulturní a sportovní akce
- Přiměřená kapacita školských zařízení (základní školy, střední školy)
- Rostoucí počet obyvatel v mikroregionu
- Kladné migrační saldo

Slabé stránky

- Nedostatečné zastoupení v politických a správních orgánech vyšší úrovně
- Nízká míra participace občanů na rozhodování
- Negativní demografická struktura (především věková a vzdělanostní) a dynamika
- Vysoká nezaměstnanost, její negativní struktura a nedostatek pracovních příležitostí na jedné straně, nedostatek kvalifikovaných pracovních sil pro některá odvětví na druhé straně
- Pomalejší postup zavádění moderních komunikačních a informačních technologií
- Nedostatečné využívání výsledků vědy a výzkumu, pomalý postup zavádění inovací v hospodářství, veřejné správě i neziskovém sektoru
- Vysoký podíl obyvatel v poproduktivním věku
- Nedostačující podpora a motivace dospívající mládeže o sport a kulturu
- Málo rozvinuté a málo využívané služby celoživotního vzdělávání a poradenství
- Nízká porodnost

Příležitosti

- Zájem o bydlení na venkově ze strany především solventních rodin s malými dětmi
- Nově přistěhovalí obyvatelé v produktivním věku
- Vzhledem ke kladnému migračnímu saldu vyšší stupeň porodnosti
- Zvyšování kvalifikace a vzdělanosti obyvatel dle potřeb trhu práce
- Podpora kulturních a historických tradic s návazností na rozvoj cestovního ruchu
- Rozšíření zařízení a rozvoj služeb pro starší a handicapované občany mikroregionu

- Začlenění škol do systému volnočasových aktivit

Ohrožení

- Odliv obyvatel z nejmenších obcí mikroregionu
- Zvyšování počtu obyvatel poproduktivním věku
- Pokračující a prohlubující se negativní demografické trendy, růst rozdílů v životní úrovni
- Rizika zvýšení kriminality v souvislosti s přílivem nových obyvatel
- Organizační a finanční nepřipravenost na využití prostředků z EU
- Zhoršení dostupnosti zdravotní a sociální péče v odlehlých obcích mikroregionu od centra služeb
- Zvyšující se počet nezaměstnaných v mikroregionu
- Odliv kvalifikované pracovní síly
- Stárnutí obyvatelstva a s ním spojené důsledky (sociální péče, ubytovací kapacity pečovatelských domů)

4.4 Cestovní ruch

Silné stránky

- Atraktivní prostředí a pestrá struktura kulturní krajiny stimulující cestovní ruch
- Dobré podmínky pro rozvoj cestovního ruchu a sportovního vyžití
- Zájem o turistiku, cykloturistiku a zimní sporty
- Množství cyklostezek a turistických tras, některé vedoucí i za hranice České republiky
- Existence oblastí cestovního ruchu I. kategorie (Beskydy)
- V letních a zimních měsících dobrý rekreační potenciál

Slabé stránky

- Nedostatečná infrastruktura cestovního ruchu a volného času a nedostatek informovanosti o jejích možnostech
- Nevyužívaný potenciál v přeshraniční spolupráci se Slovenskou republikou
- Vzájemná koordinace a řešení problémů v dopravě
- Nedostatek společných propagačních materiálů a informačního systému v cestovním ruchu
- Omezený režim činnosti na území CHKO
- Nedostatečná kvalita ubytovacích služeb
- Nedostatek finančních prostředků pro rozvoj cestovního ruchu

Příležitosti

- Trvale rostoucí zájem návštěvníků a turistů o domácí destinace
- Rozvinutí a využití kapacit cestovního ruchu pro turisty ze zahraničí
- Vzájemná spolupráce a podpora v přeshraniční spolupráci
- Napojení cyklostezek na hlavní páteřní síť
- Zvýšení kapacity ubytovacích zařízení pro turisty s podporou trávení volného času
- Zatraktivnění cestovního ruchu mimo hlavní sezónu (jaro, podzim)
- Vznik společných projektů se Slovenskou republikou
- Zapojení do společných aktivit okolní mikroregiony a regiony
- Vytvoření příznivých podmínek pro rozvoj podnikání v cestovním ruchu
- Zlepšení dopravní dostupnosti hlavních turisticky zajímavých oblastí
- Regenerace kulturních památek a jejich osvěta
- Využití potenciálu agroturistiky nebo venkovské turistiky
- Regenerace lyžařských areálů a vytvoření nových lyžařských běžkařských tratí, které budou poskytovat komplexní a kvalitní služby

Ohrožení

- Nedostatečná informovanost a podpora rozvoje cestovního ruchu
- Absence doprovodných služeb pro turisty
- Nízké využívání podpory finančních prostředků z EU na rozvoj cestovního ruchu
- Konkurence okolních turisticky zajímavých lokalit
- Přeshraniční spolupráce se Slovenskou republikou
- Omezení dostupnosti dopravních spojů v okrajových obcích mikroregionu
- Zhoršení služeb v ubytovacích zařízeních zejména ve venkovských oblastech
- Slabá podpora malého a středního podnikání v cestovním ruchu a jejich nedostatečná informovanost čerpání finančních prostředků z EU

4.5 Životní prostředí a přírodní zdroje

Silné stránky

- Zlepšující se životní prostředí a dobré podmínky pro bydlení (obecně), včetně dostupnosti základní technické a sociální infrastruktury (ve středně velkých a větších sídlech a v sídlech s koncentrovanou zástavbou)
- Vysoký přírodní potenciál území s kvalitním životním prostředím
- Existence CHKO a množství přírodních památek
- Dostatečné množství pitné vody
- Velký podíl lesních ploch
- Atraktivita prostředí s různorodostí flory a fauny
- Fungující odpadové hospodářství
- Dobrá kvalita ovzduší na jihu mikroregionu
- Povodňová opatření a úpravy koryta proti povodni

Slabé stránky

- Nedořešené napojení na kanalizaci a čistírny odpadních vod v některých obcích
- Vypouštění odpadních vod do vodotečí
- Nedostatečná kvalita orné půdy
- Nedostatek ekologicky hospodařících zemědělců a jejich podpora
- Nedostatečná ochrana krajiny před rozvojem podnikatelských aktivit
- Nevyhovující čistota vody přehradní nádrži Baška v letních měsících k rekreaci
- Chybí koordinovanost v řešení problémů životního prostředí mezi oblastmi mikro-regionů

Příležitosti

- Rostoucí zájem společnosti o ochranu životního prostředí a krajiny
- Podpora funkcí zlepšující klima prostředí (zalesnění, čistota vod, kvalita orné půdy)
- Zlepšení a udržení kvality vodních zdrojů a vodních ploch
- Protierozní ochrana půdy, spojená s podporou vsakování vody do půdy a omezením soustředěného povrchového odtoku
- Sladit zájmy ochrany přírody a rozvoje území
- Využití alternativních zdrojů energie
- Environmentální rozvoj venkova, environmentální výchova a vzdělávání

Ohrožení

- Změny klimatu a s tím související extrémní klimatické jevy (záplavy, vichřice, sucho, extrémní teploty)
- Zhoršení stavu životního prostředí
- Ekologické skládky ve formě bývalých skládek, „černých“ skládek
- Znečišťování vodních toků odpadní vodou a chemizací zemědělské výroby

- Odlesňování území a nepřiměřená regulace vodních toků a ničení jeho biotopu – Ripikolních živočichů
- Způsob konzumního života obyvatel – používání plastových výrobků, chemických prostředků, zvyšování odpadů a ignorování jeho třídění
- Ohrožení krajinotvorné funkce zemědělství a údržby krajiny
- Znečišťování ovzduší spalováním nekvalitních tuhých paliv a odpadků ve venkovských sídlech

5 STRATEGIE ROZVOJE

5.1 Zhodnocení strategických předpokladů

Strategie rozvoje mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy vychází z analytické části, ve které byla zpracována charakteristika území mikroregionu a souhrnná SWOT analýza jednotlivých dílčích okruhů. V této analýze lze jasně definovat některé problémové okruhy mikroregionu, které by měl v dlouhodobém horizontu řešit. Všeobecně lze říci, že strategické dokumenty jsou založeny na myšlence dlouhodobého udržitelného harmonického rozvoje území. Snahou každého mikroregionu v otázkách rozvoje, je pak respektovat zájmy budoucích generací, místních obyvatel, podnikatelských subjektů a v neposlední řadě návštěvníků a turistů mikroregionu.

K tomu, abychom mohli dlouhodobé cíle rozvoje mikroregionu nadále rozvíjet a plnit, je nezbytnou součástí pečovat o daný potenciál vnitřních vlastních zdrojů, zejména pak těch lidských, které je třeba kultivovat a šetrně je využívat. Tyto aspekty založené na lidských zdrojích přinášejí různorodé a mnohdy až protichůdné zájmy nejen mezi jednotlivci, ale i subjekty, kteří mají na rozvoji daného území velký podíl. Z těchto důvodů, je nutné, aby se potenciaální problémové oblasti rozvoje identifikovaly a s předstihem se vyvarovalo vzniku konfliktu, které by oblast rozvoje zpomalil či zastavil. Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy je v současnosti přes mnoho tlaků politického, společenského i ekonomického charakteru stále regionem, který si zachoval svou venkovskou tvář. Byla by asi lež tvrdit, že zde nedošlo k výrazným změnám ať již v důsledku přirozeného vývoje nebo sociální evolucí tak i k cíleným administrativním úkonům. Venkovské regiony se tak jako asi jinde v České republice potýkají se slabými socioekonomickými ukazateli. Možnými důvody se tak děje, bychom mohli sledovat např. ve slabém postavení pozice venkova v systému řízení státu a jeho možné podpory.

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy má z hlediska polohy území velice dobrou strategickou polohu. Na jihu se mikroregionu dotýká státní hranice se Slovenskou republikou, na severovýchodě pak nemá daleko ke státní hranici s Polskou republikou. Reliéf území je převážně hornatý, což dává velké předpoklady k rozvoji cestovnímu ruchu na druhou stranu rozvoj zemědělství a pěstování zemědělských produktů je v mikroregionu až na výjimky, pěstování některých plodin dosti omezený.

Podnikatelské aktivity a situace na trhu práce jsou částečně ovlivněny polohou mikroregionu postižené strukturálními změnami na Ostravsku a v Moravskoslezském kraji. Mezi hlavní aktéry podílejší se na hospodaření a ekonomickém výsledku mikroregionu jsou střední a malé podniky, společně s drobnými podnikateli. Částečně zde hrají úlohu i zemědělské subjekty, které jsou stále závislé na dotacích. Vzhledem k útlumu průmyslové činnosti na Ostravsku řeší spousta podnikatelských subjektů modernizaci a změnu celkového výrobního programu. Podnikatelské subjekty v současnosti naráží na nedostatek finančních prostředků na inovaci svých výrobních zařízení tak i stále nízkou produktivitu práce. Jedním z řešení by mohla být snaha o sdružování subjektů ze stejných odvětví a oblastí hospodářství tak vzájemná podpora.

Danou situaci vyhrotila v roce 2008 celosvětová finanční krize a tak byla spousta podniků nucena omezit či úplně zastavit svou činnost. Toto úsporné opatření podnikatelských subjektů způsobilo na trhu práce zvýšení nezaměstnanosti, které přetrvává doposud a stává se celorepublikovým problémem. Perspektivním odvětvím, se jeví rozvoj cestovního ruchu, jenž má v posledních letech stále vzrůstající tendenci. Jak jsem již výše zmiňoval, mikroregion má díky své dobré strategické poloze území a dostatečnému přírodnímu bohatství dobré předpoklady k rozvoji tohoto odvětví, zvláště v turistice, cykloturistice a v aktivitách zaměřených na rekreaci a trávení volného času. Přestože je území vybaveno kvalitní infrastrukturou, která se za poslední roky o dost zlepšila, není stále na dostatečné úrovni, kterou lze vidět v jiných mikroregionech či regionech ČR.

Místní obyvatelstvo a jeho struktura odráží řadu charakteristik venkovských populací. Problémem, který trápí i jiné oblasti republiky je stárnoucí obyvatelstvo, které ani v mikroregionu není výjimkou. Tomuto negativnímu trendu nahrává ještě jedna skutečnost a to odliv mladých vzdělaných obyvatel či jinak perspektivních obyvatel do jiných oblastí území ČR. Tím dochází ke vzrůstání populace v poproduktivním věku, což sebou přináší další úskalí ve formě sociálních potřeb pro tyto občany. Na druhou stranu má mikroregion již několik let kladné migrační saldo. Všechny tyto vlastnosti podvazují dynamiku místního hospodářství i oblast územního rozvoje. Školství – síť základních a středních škol je na poměrně dobré úrovni, pro obyvatele je zajištěna dostatečná kapacita školských zařízení. Oblast celoživotního vzdělávání pro dospělé složky obyvatelstva má mezery a v této věci chybí dostatečné a kvalitní programy.

Životní prostředí je dnes na velice dobré úrovni a to i díky tomu, že velká část území leží v Chráněné krajinné oblasti Beskydy. Tato skutečnost má pozitivní vliv na cestovní ruch,

turismus a image celého regionu. V jižních částech mikroregionu v území Starých Hamer a Bílé můžeme pozorovat výskyt živočichů a zvěře, která se běžně v České republice nevykytují, jako je např. vlk, medvěd hnědý a rys. V minulosti byl mikroregion negativně ovlivňován vlivy z průmyslové výroby v nedalekých městech a nevhodnou podobou zemědělstvím a lesnictvím.

Rozvoj cestovního ruchu je jedním z klíčových oblastí, ze kterého může mikroregion Frýdlantsko-Beskydy těžit. Hustá síť silniční infrastruktury dělá území snadno dostupné a pro pěší turistiku jsou dostatečně značené turistické cesty, které jsou propojeny s ostatními regiony až do Slovenské republiky. Právě tuto oblast je nutné podpořit a využít možnosti přeshraniční spolupráce a zviditelnění mikroregionu. V posledních letech se i zde jako v celé České republice rozrůstá cykloturistika, která má na daném území několik cyklostezek, které je třeba napojit na hlavní cyklistické stezky vedoucí napříč ostatních regionů. Ubytovací kapacity jsou v mikroregionu na nedostačující úrovni, chybí modernizace ubytovacích zařízení spojená s volnočasovými aktivitami, která bude cenově dostupná všem návštěvníkům. Určitým průkopnickým projektem bylo vybudování golfového hřiště na Čeladné a Ostravici, který obě tyto obce zviditelnil nejen na regionální úrovni. Otázkou zůstává, jaký dopad budou mít obě tato golfové hřiště na životní prostředí a jak dostupná a atraktivní bude poptávka z hlediska cestovního ruchu pro běžné návštěvníky mikroregionu. Hrozbou může být stále nevyhovující dopravní obslužnost vesnických obcí na okraji mikroregionu, informovanost a nedostatečná jednotná propagace na cílové složky obyvatelstva daného zájmu.

Technická a občanská infrastruktura je v mikroregionu na dobré úrovni. Hlavním problémem nadále přetrvávají v oblasti čištění odpadních vod a napojení na veřejné kanalizace. I když je situace o mnoho lepší, než tomu bývalo v předcházejících letech, stále existují v mikroregionu obce, které odpadní vody nečistí. Všechny obce mají vybudovanou vodovodní síť. Stejně tak tomu je s rozvodem elektrické energie. Silniční síť je v mikroregionu dostačující avšak silnice nižších tříd trpí dnes již zvýšenou koncentrací automobilové a nákladní dopravy a velmi často se vyskytují úseky s nevyhovujícím stavem vozovky. Hrozbou do budoucna by se pro náš mikroregion mohly stát nevyužitelné plochy a objekty po zkrachovalých podnikatelských subjektech příp. zemědělské výrobě. Tyto pozemky bude nutno nabídnout dalším investorům případně tyto objekty revitalizovat.

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy je územím regionálního i národního významu s dobrým zázemím pro rozvoj území díky strategické poloze. Tato oblast poskytuje své jedinečné

kulturní dědictví, zajímavé přírodní úkazy, zdravé životní prostředí a silný potenciál pro volnočasové aktivity. Společenství by se mělo snažit dosáhnout všemi aspekty ekonomického růstu, sociálního pokroku a ochrany životního prostředí, což by poté mělo vést k ekonomické a sociální prosperitě obyvatelstva a trvale udržitelnému rozvoji mikroregionu.

5.2 Vize rozvoje území mikroregionu

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy se stane atraktivním místem pro bydlení všech současných i budoucích obyvatel, kteří svým podílem přispívají k jeho trvalému rozvoji. Venkovský život v obcích bude plnohodnotným a stane se zdravou alternativou životu ve městech. K naplnění výše uvedeného má mikroregion možnost čerpat z kvalitního životního prostředí, tradičně silných mezilidských vztahů a možností všestranného sebeuplatnění obyvatel v práci i ve volném čase. Pro návštěvníky a turisty bude mikroregion přitažlivý a pohostinný. Bude se jednat o krásné, čisté a zdravé území, jehož přírodní hodnoty budou šetrně využívány pro zajištění životních podmínek a obživy obyvatel, návštěvníků a pro další generace.

5.3 Problémové okruhy rozvoje mikroregionu

Strategie rozvoje mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy je založena na principu trvalého udržitelného rozvoje území. Dosažení linie trvale udržitelného rozvoje vyžaduje rovnovážné zastoupení opatření zaměřených na ekonomický růst, sociální pokrok a ochranu a tvorbu životního prostředí. V zájmu výše uvedených skutečností jsou zvoleny následující problémové okruhy, které jsem převzal z rozvojového dokumentu na podporu rozvoje mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy, hlásící se k principům místní agendy 21:

1. Problémový okruh 1 :

LIDSKÉ ZDROJE – Rozvoj lidských zdrojů, společnosti a kultury

2. Problémový okruh 2:

HOSPODÁŘSTVÍ - Trvale udržitelný hospodářský rozvoj mikroregionu

3. Problémový okruh 3:

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A INFRASTRUKTURA – Růst kvality životního prostředí a životních podmínek obyvatelstva jeho návštěvníků

5.4 Strategické cíle rozvoje mikroregionu

Strategickým cílem mikroregionu je podněcovat činnosti směřující k rozvoji a zkvalitnění kritických oblastí, které si společenství obcí stanovilo ve společném strategickém dokumentu rozvoje. Tyto cíle vycházejí z požadavků aktérů rozvoje mikroregionu tak, aby byly, co nejvíce k prospěchu obyvatel a zároveň zachovávaly principy strategického plánování. Strategické cíle jsou stanoveny na základě výše uvedených problémových okruhů a jsou součástí strategického rozvojového dokumentu, které odsouhlasili jednotlivé orgány svazku obcí mikroregionu.

5.4.1 Strategický cíl - Rozvoj lidských zdrojů, společnosti a kultury

Trvale udržitelný rozvoj kvality života je základní kritérium tohoto strategického dokumentu. Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy by měl zůstat kvalitním místem pro život pro všechny skupiny stávajících i nových obyvatel a zachovat si atraktivní a zdravý venkovský charakter, uzpůsobený podmínkám novověku. Pro dosažení tohoto cíle vyžaduje zachování kvalitního životního prostředí, zajištění uspokojování základních potřeb obyvatel, včetně přijatelné úrovně sociálních, vzdělávacích a zdravotních služeb a infrastruktury volného času. Strategický plán mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy se v rámci problémového okruhu Lidské zdroje bude orientovat na investice do kvality bydlení na venkově a na související aktivity neinvestičního charakteru; promyšlené přípravě stavebních pozemků, podpoře individuální výstavby na velkých pozemcích a marketingových aktivitách s cílem udržet v regionu mladé, kvalifikované a jinak perspektivní obyvatele, nebo takové nové obyvatele do mikroregionu přilákat.

Součástí problémového okruhu je udržení, doplnění a zkvalitnění základní sociální infrastruktury, veřejných objektů, institucí a ploch – vzdělávací, sportovní, kulturní infrastruktury a infrastruktury sociálních služeb. Poskytování sociálních služeb ze strany veřejných, neziskových, ale i komerčních soukromých subjektů bude podporováno.[14]

5.4.2 Strategický cíl – Trvale udržitelný hospodářský rozvoj

Hospodářský rozvoj mikroregionu by měl zajistit zdroj obživy a zároveň množství služeb pro uspokojování základních potřeb obyvatel a zajistit údržbu kulturní krajiny. Pro tyto účely by měl být založen na efektivním využití vnitřních zdrojů mikroregionu, zejména na bázi rozvoje malého a středního podnikání. Významným impulzem rozvoje mikroregionu bude cestovní ruch, především ty jeho formy, které respektují jeho venkovský charakter.

Neméně závažným rozvojovým úkolem je transformace části zemědělských aktivit. Podpora vynaložená na tento problémový okruh bude zohledňovat rozsáhlé investice soukromého a veřejného sektoru, především investice do infrastruktury a průmyslových zón. Nové investice budou respektovat zájmy ochrany životního prostředí, současně budou realizovány nové investice zaměřené na odstraňování škodlivých vlivů bývalé i současné hospodářské činnosti na životní prostředí a zdraví obyvatel. Tyto investice se týkají především přeměny nezemědělských opuštěných území a do nových moderních forem využití. [14]

5.4.3 Strategický cíl – Růst kvality životního prostředí a životních podmínek obyvatelstva a jeho návštěvníků

Životní prostředí mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy, bude zachováno a nadále kultivováno, jako důležitá součást kvalitních podmínek pro život místních obyvatel, jejich návštěvníků a zdrojem jejich obživy. Využíváno i chráněno bude na základě odpovědného hospodaření jednotlivců i subjektů tak, aby jeho hodnoty nebyly snižovány na úkor budoucích generací. Klíčovým faktorem zachování kvalitního životního prostředí je vyvážený rozvoj technické infrastruktury (zejména vodohospodářské), dopravní infrastruktury a infrastruktury nakládání s odpady. Vzhledem k charakteru krajiny a jejího využití k hospodářským účelům bude nutné klást důraz na postupnou přeměnu funkcí zemědělského a lesního hospodářství z produkční na krajinoformnou. Přímé zásahy do krajiny budou zaměřeny na posilování její ekologické stability. Ochrana a tvorba životního prostředí budou zaměřeny jak na extravilány, tak intravilány obcí. Důležitou součástí aktivní ochrany životního prostředí bude zvyšování využití místních obnovitelných zdrojů energie a zvyšování efektivity jejího využití. V oblasti negativních vlivů na životní prostředí budou podporována opatření k jejich snižování či postupnému úplnému odbourání. [14]

5.5 Priority strategických cílů

Stejně tak jako stanovení strategických cílů, vychází priority strategických cílů z rozvojového dokumentu plánu rozvoje mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy. Cílem těchto priorit je ovlivnit myšlení obyvatelstva a aktéry podílející se na rozvoji území v dalším rozvoji specifických oblastí. Žádoucí je pak rozvíjení a podpora oblastí silných stránek mikroregionu a podpora příležitostí, které se v daném území naskytanou.

5.5.1 Priorita č. 1

Strategického cíle - Rozvoje lidských zdrojů, společnosti a kultury

- Rozvoj bydlení a kvality bydlení v mikroregionu
- Rozvoj sociální infrastruktury
- Občanská společnost a sociální služby

Návrhy opatření k prioritě č. 1

- Programová příprava stavebních pozemků
- Výstavba rodinných domů a startovacích bytů pro mladé, včetně rekonstrukce
- Rozvoj služeb pro obyvatele
- Rekonstrukce a vybavení objektů školských a vzdělávacích zařízení
- Revitalizace veřejných prostranství a zlepšování vzhledu sídel
- Občanská vybavenost
- Rozvoj sportovní a kulturní infrastruktury
- Doplnění a zkvalitnění zařízení sociálních služeb
- Rozvoj kapacit služeb celoživotního vzdělávání
- Rozvoj kapacit služeb sociální péče
- Poskytování poradenství

Cíl: Vytvoření podmínek pro rozvoj kvalitního bydlení v mikroregionu

Aktivity vedoucí k splnění cíle:

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy disponuje atraktivní krajinou, která je především v severní polovině vhodná pro výstavbu rodinných domů, v jižní části mikroregionu limitují

tuto zástavbu omezení chráněné krajinné oblasti Beskydy. V oblastech s rozptýlenou slezskou zástavbou jsou náklady na budování sítí potřebné technické a sociální infrastruktury vysoké a proto je žádoucí zaměřit se na komplexní přípravu stavebních pozemků s ohledem na společenské a předpokládané individuální potřeby. Sídelní způsob zástavby lze charakterizovat značnými vzdálenostmi mezi obydleními. Opatření má podporou výstavby rodinných domů na velkých parcelách zabránit vzniku nekoncepční výstavby na malých pozemcích, která by narušovala ráz krajiny a stávající typ zástavby. Preferována bude výstavba, která bude v maximální míře šetrná k životnímu prostředí. Dosavadní obecní byty a bytové domy jsou často v nevyhovujícím technickém stavu, nejsou dostatečně tepelně izolovány a rovněž neodpovídají současnému standardu bydlení.

V současnosti jsou kladeny vysoké nároky na vzdělávání, které vytvářejí tlak na další zdokonalování podmínek vzdělávacího procesu a zároveň na technický stav školského vybavení a zázemí. Aktivity budou směřovat ke stavebním úpravám objektů sloužících ke vzdělávání a k pořízování vybavení těchto zařízení. Ve zdejším prostředí se nachází řada objektů a ploch, jež v průběhu času ztratily svá původní využití, snižují estetickou hodnotu lokality a ztěžují její další rozvoj. Zchátralé objekty nebo zanedbávané plochy často zabírají cenné prostory, které by mohly být využity smysluplněji. Vybavenost obcí mikroregionu technickou a sociální infrastrukturou je v řadě případů na neodpovídající úrovni, z těchto důvodů bude nutné zaměřit se na výstavbu, obnovu, rekonstrukci a vybavení zařízení občanské vybavenosti. Taktéž je účelné podporovat zařízení, ve kterých je možno provozovat sport a využívat sportovních zařízení, ovšem ty nedosahují potřebné kvality, některé druhy sportovišť chybí zcela. Pro zlepšení dostupnosti veřejných i neveřejných prostor, které svým technickým řešením neumožňují bezbariérový přístup pro osoby s pohybovým omezením, je třeba zajistit opatření usnadňující přístup se zdravotním omezením. Zajištění bezbariérových prostor umožní plnohodnotnější zapojení těchto občanů do každodenního života společnosti. Vzhledem ke stárnutí obyvatelstva v mikroregionu je třeba zaměřit se na rekonstrukci zařízení určených pro seniory a další ohrožené skupiny obyvatelstva.

Mnoho venkovských obcí nejen v ČR se dnes potýká s velkým úbytkem nově narozených dětí a tím i s udržením chodu místní školy. Existence vlastní školy je přitom pro společenský a kulturní život obce stěžejní, proto budou aktivity k dosažení cíle zaměřeny na zakládání a provozování škol. Vzhledem k dlouhodobě vysoké nezaměstnanosti, která převyšuje republikový průměr, trpí mikroregion stále nedostatkem kvalifikovaných pracovních sil v různých odvětvích, proto je důležité zaměřit se na vzdělávání obyvatel v perspektivních

oborech. Pro občany tělesně nebo mentálně postižené budou aktivity zaměřené na zvyšování kapacity terénních služeb, zvláště pak služeb osobní asistence. K dalším aktivitám vedoucím k rozvoji rozvojových dokumentů bude snaha o vytvoření územních plánů obcí, které v mnoha obcích doposud nejsou k dispozici. Územní plán přitom představuje základní plánovací a koncepční dokument, který ujasní rozvojové předpoklady dané obce a navrhne její účelnou prostorovou organizaci.[14]

5.5.2 Priorita č. 2

Trvale udržitelný hospodářský rozvoj mikroregionu

- Rozvoj malého a středního podnikání
- Odstranění negativního vlivu hospodářství na životní prostředí a veřejné zdraví

Návrhy opatření k prioritě č. 2

- Rozvoj zemědělského a lesnického podnikání
- Cestovní ruch
- Rozvoj ostatních činností využívajících potenciál mikroregionu
- Revitalizace a identifikace nevyužitých území na podnikatelské zóny a jiné využití

Cíl: Zlepšit podmínky pro podnikání v mikroregionu

Aktivity vedoucí k splnění cíle:

V posledních desítkách let prošlo malé a střední podnikání změnami a zejména zemědělská výroba zaznamenala značný pokles, který oslabil jeho pozici ve struktuře místního hospodářství. Klesl počet zaměstnaných v zemědělství, změnila se struktura využití půdy i struktura místní produkce. Podnikání v zemědělství se v souvislosti s růstem konkurence v rámci státu i za jeho hranicemi potýká se zásadními existenčními problémy a je nuceno orientovat se na nové funkce. Z těchto důvodů je třeba se zaměřit na aktivity, které posílí země-

dělský sektor a jeho transformaci a modernizaci zařízení a strojů. Taktéž i péče o lesy je z hlediska krajinotvorného velice důležitou složkou v hospodaření mikroregionu. Tak jako v zemědělství bude se třeba zabývat investicemi do modernizace lesního hospodářství, která vytváří podmínky pro posílení environmentálních a celospolečenských funkcí lesa. Z hlediska cestovního ruchu je mikroregion Frýdlantsko-Beskydy turisticky velmi atraktivní krajinou a disponuje značným turistickým potenciálem, proto je nutné zkvalitnit ubytovací a stravovací zařízení a zavést tyto služby tam, kde doposud zatím nejsou nebo pouze v omezené či nedostatečné míře. Vybavení území mikroregionu základními službami pro místní obyvatele a podnikatele je relativně uspokojivé, přesto však ve srovnání se sídly městského typu výrazně zaostává. V místech, která trpí nedostatkem těchto služeb, je třeba rozvíjet služby nejen pro obyvatele, ale i pro podnikatelskou sféru, s cílem zlepšit strukturu místní nabídky a dostupnost základních i specializovaných služeb. V mikroregionu se nachází spousta míst, která jsou nedostatečně nebo zcela nevyužitá a pro okolí jsou potenciálním ekologickým či estetickým rizikem, z těchto důvodů je nutné tato místa identifikovat, revitalizovat a analyzovat pro jejich budoucí využití.[14]

5.5.3 Priorita č. 3

Růst kvality životního prostředí a životních podmínek obyvatelstva

- Rozvoj dopravní infrastruktury
- Rozvoj technické infrastruktury
- Udržitelné využívání (místních) zdrojů energie
- Ochrana a tvorba krajiny

Návrhy opatření k prioritě č. 3

- Rozvoj a údržba komunikací
- Omezování negativních vlivů dopravy a zvyšování bezpečnosti
- Rozvoj vodohospodářské infrastruktury
- Rozvoj odpadového hospodářství

- Získávání a zpracování biomasy a biopaliv
- Optimalizace využívání energie
- Optimalizace vodního režimu krajiny
- Změna a obnova krajinných struktur

Cíl: Modernizovat a rekonstruovat dopravní sítě a omezovat negativní vlivy dopravy

Aktivita vedoucí k splnění cíle:

Prostupnost krajiny mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy sítěmi komunikací je relativně dobrá. Tyto komunikace však v mnoha ohledech nevyhovují současným potřebám a jejich technický stav je často velmi špatný. Proto je třeba zaměřit se na rekonstrukce a úpravy stávajících komunikací nejen pro účastníky silničního automobilového provozu, ale i pro pěší, cyklisty, motoristy a další účastníky provozu, s cílem odstranění největších možných nedostatků. S opravou těchto komunikací souvisí i nová výstava komunikací pro pěší a cykloturistiku, která bude spojovat místa turisticky zajímavá s ohledem na bezpečnost návštěvníků mikroregionu. S rozvojem cestovního ruchu stoupá i požadavek na množství parkovacích míst zvláště v podhorských oblastech, které jsou nejčastěji navštěvovány. Jedním z největších problémů, které trápí venkovské obce mikroregionu je nedostatečné napojení na kanalizační síť a čistírny odpadních vod a jejich rekonstrukce. Tyto investice jsou pro obce velice nákladné, ale i přesto by aktivity měly směřovat do zlepšení dostupnosti kvalitní pitné vody a pokrytí území infrastrukturou zajišťující ekologicky šetrný odvod odpadních vod. V rozvoji odpadového hospodářství je nutné rychle reagovat na nově vznikající podnikatelské provozy, převážně v otázkách rozmístění a množství zařízení pro sběr odpadu. Totéž platí pro rozšířenou rekreační činnosti v mikroregionu a likvidaci odpadu z těchto rekreačních lokalit. Vybavení sídel sítěmi infrastruktury pro zásobování elektrickou energií je relativně dobré. V mnoha případech však tato síť není dostatečně dimenzována, především v lokalitách, dotčených bytovou výstavbou nebo rozvojem ekonomických aktivit, zaměření tedy bude na optimalizaci přenosových sítí, především optimalizaci jejich kapacity a snižování energetických ztrát. K optimalizaci vodního režimu krajiny je zapotřebí tam, kde je to možné, navrátit původní koryta řek a potoků do původního stavu, s ohledem na protipovodňová opatření a stabilizovat v těchto vodních tocích vodní režim a

biotop. Tyto významné krajinné prvky vedle atraktivního prostředí jsou velice silnou stránkou mikroregionu. Z toho důvodu je nutné pečovat o vzhled a stabilitu kulturní krajiny a život v ní.[14]

6 KATALOG PROJEKTŮ

Jednou z možností, jak zviditelnit a přilákat do mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy nové návštěvníky a obyvatele, je prostřednictvím dostatečné informovanosti a propagací území, jeho nabízených službách, stylu života, životní úrovně atd. Možným nástrojem této propagace může být rozvoj cestovního ruchu. Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy má velice dobré podmínky v této oblasti rozvoje a ta je také jednou z hlavních součástí strategického cíle rozvoje mikroregionu. Aby tohoto cíle mohl dosáhnout, je zapotřebí zapojit do problematiky rozvoje, co nejširší skupinu obyvatel, která bude usilovat a podílet se, o jeho splnění. Níže uvedené projekty jsou skutečnými záměry, které jsou již ve fázi výstavby nebo se budou v mikroregionu v nejbližší době realizovat. Popis jednotlivých projektů vychází z projektových dokumentací, které jsou k dispozici na Městském úřadu Frýdlant nad Ostřavicí a byly vypracovány společnostmi, zabývajícími se projektovou a investiční činností. V projektu č. 1 vycházím z projektové dokumentace vytvořené společností ARDACO a.s., Polianky 5, 841 01 Bratislava. Projekt č. 2 je zpracován na základě projektové dokumentace zpracované společností DHV ČR spol. s r.o., Sokolovská 100/94, 186 00 Praha 8. V posledním projektu č. 3 jsem čerpal informace z projektové dokumentace, kterou zpracovala společnost Martinák a Zajíc, spol. s r. o., Svěrákova 183, 757 01 Valašské Meziříčí.

6.1 PROJEKT č. 1

Název projektu: Přeshraniční spolupráce v regionu Frýdlantsko - Horné Kysuce

Prioritní osa: Rozvoj dostupnosti příhraničního území a životního prostředí

Termín realizace: 2010

Cílová skupina: Obyvatelé zúčastněných obcí a jejich návštěvníci

Financování projektu:

Každý z partnerů se určitým dílem bude podílet na spolufinancování projektu. Vedoucí partner bude zodpovědný za celkový projektový management jako i za realizaci projektu.

Město Frýdlant nad Ostravicí je spolureditelem každé aktivity, jeho celkový rozpočet představuje sumu 292 840 EUR, spolufinancování ve výši 29 284 EUR. Hlavní přeshraniční partner, město Turzovka je aktivní ve všech aktivitách, jeho celkový rozpočet a spolufinancování představuje 174 955 EUR, spolufinancování 8 748 EUR.

Celkové náklady projektu:	428 695,00 EUR
Výše dotace z ERDF:	364 390,75 EUR
Spolufinancování SR:	29 452,50 EUR
Spolufinancování z rozpočtu obce/města:	34 851,75 EUR

Popis projektu:

V projektu jsou naplánovány společné aktivity zahrnující „Zavedení příhraničního komunikačního systému“, v rámci této aktivity budou obstarány nezbytná zařízení a vybavení potřebné k zavedení efektivního příhraničního komunikačního systému. Ten bude zahrnovat PC, mobilní telefony společně s aplikačním softwarem do terénu, infokiosky a společný server. Pro zúčastněné obce bude zabezpečeno školení v takovém rozsahu, aby uměly s danými aplikacemi pracovat a využívat je naplno. V další aktivitě „Stanovení přeshraniční strategie a vypracování obsahu infokiosků“ bude za účasti obou partnerů a externích odborníků vypracována společná přeshraniční strategie v oblasti efektivního využívání komunikační platformy, která bude sloužit všem obcím. Po zakoupení infokiosků budou tyto infokiosky naplněny obsahem informací o té každé obci. Zároveň se uskuteční se všemi zúčastněnými obcemi setkání, na kterém budou projednány detaily ohledně fungování přeshraniční platformy, zároveň budou představeny funkčnosti platformy.

Projekt je zaměřen na cestovní ruch, ale také na krizové řízení a sociální síť. Cílem projektu je prohloubit komunikaci a spolupráci obcí na obou stranách česko-slovenské hranice v regionu Frýdlantsko-Horné Kysuce. Všechny 22 obcí bude vybaveno novými počítači, mobily a informačními kiosky, které budou propojeny na bázi komunikační platformy. Informační kiosky jsou automaty na informace. Všechny obce budou napojeny na síť, v rámci níž bude možné informace neustále vkládat a aktualizovat. Návštěvníci budou moci pomocí informačních kiosků jednoduše, bez nutnosti nějakého složitějšího vyhledávání, získávat na malém prostoru a v kterékoliv obci regionu spoustu aktuálních a podrobných informací o možnostech využití volného času, ubytování a podobně.

Cíl projektu:

Hlavním cílem projektu je prostřednictvím rozvoje informatizace posílit a prohloubit komunikaci a spolupráci měst a obcí na obou stranách slovensko-české hranice v regionu Frýdlantsko-Beskydy – Horná Kysuca. Zavedením této komunikační platformy se způsob komunikace, vyměňování si informací, předávání zkušeností a společný postup při nejrůznějších situacích mezi zúčastněnými stranami zefektivní a zjednoduší. Primární cílová skupina bude profitovat zejména ze zvýšené efektivity vzájemné spolupráce, větší flexibility a mobility, sekundární cílová skupina zase z rozšířených možností komunikace a ze zlepšující s turistické infrastruktury a informovanosti o možnostech cestovního ruchu. Projekt přímo přispěje k vytvoření bezpečnosti informační přeshraniční sítě, která bude zaměřena na kooperaci a bezpečný přenos informací mezi městy a obcemi v daném regionu. Důsledkem projektu bude zlepšení vzájemných vztahů mezi obcemi a městy v regionu. Projekt bude mít přímý vliv na dopad a upevnění vzájemné výměny informací a zefektivnění spolupráce mezi nimi. Po ukončení se předpokládá přetrvávání pravidelné a kvalitní komunikace a sdílení zkušenosti na základě dohody další spolupráci. Z dlouhodobé perspektivy podporuje projektový záměr prohlubování evropské integrace. Očekávaným následkem pak bude i neustále rostoucí zájem návštěvníků regionu a turistů v budoucnosti.

Soulad s regionálními strategiemi a koncepcemi:

- Národní strategický referenční rámec (NSRR SR)
- Národní strategický referenční rámec ČR
- Regionální operační program SR
- Regionální operační program NUTS II – Moravskoslezsko, Střední Morava, Jiho-východ

6.2 PROJEKT č. 2

Název stavby: Cyklistická trasa Ostrava – Beskydy, úsek Baška – Ostravice s odbočkou do Čeladné

Termín realizace: 2011

Cílová skupina: Obyvatelé mikroregionu a jeho návštěvníci

Stručný popis stavby:

Vybudováním nových částí cykloturistických tras v oblasti mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy navazuje na strategický cíl rozvoje cestovního ruchu a také na ochranu životního prostředí. Cyklistická trasa bude dopravní stavbou, novostavbou a rekonstrukcí stávajících komunikací, které budou napojeny na komunikace dopravní sítě v daném území. Cyklistická trasa je navržena v ochranném pásmu silnice I. a III. třídy v souběhu se silnicí I/56 a v ochranném pásmu dráhy a bude provedena jako součást krajské sítě cyklistických tras v souladu s Koncepcí rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraje. Cyklotrasa navazuje na již vybudovaný úsek cyklotrasy ve Frýdku-Místku a na projektované úseky v Ostravě a mezi Řepištem a Sviadnovem. Součástí stavby bude výstavba či rekonstrukce stávajících propustků a lávek, rekonstrukce koryta potoků, bezbariérové úpravy, odpočívadel, laviček, zřízení slepecké reliéfní dlažby, parkoviště, úpravy dopravního značení a vegetační úpravy. Stavbou cyklotrasy budou dotčeny obce Baška, Pržno, Frýdlant nad Ostravicí, Pstruží, Čeladná a Ostravice. Tato stavba bude spolufinancována také z rozpočtu Moravskoslezského kraje.

Cíl projektu:

Cílem projektu je vytvořit a propojit bezpečně a ekologicky dopravní dostupnost území bezmotorovými prostředky a zlepšení životního prostředí pro občany a návštěvníky mikroregionu. Zlepší se stávající dopravní infrastruktura, bude provedena náhradní výsadba stromů, keřů a zatravnění určitých území, tímto dosáhne území lepšího estetického vzhledu. Účelem této cyklotrasy je také možnost využití pro pravidelnou dopravu cyklistů např. do zaměstnání a tím podpory ekologicky šetrné dopravy. Hlavním cílem je také zvýšení bezpečnosti silničního provozu, neboť vybudováním souběžné cyklistické komunikace se

silnicí I/56, která je dost zatěžována motorovou dopravou, bude dosaženo vymístění cyklistů z vozovky silnice. Cyklotrasa také přispěje k rozvoji cestovního ruchu a cykloturistiky v mikroregionu neboť touto stavbou dojde k zatraktivnění koridoru řeky Ostravice a Čeladenky. Trasa bude součástí sítě krajských cyklistických tras.

6.3 PROJEKT č. 3

Název projektu: Tlaková kanalizace a ČOV

Cílová skupina: obyvatelé obce Ostravice a části města Frýdlantu nad Ostravicí – Nová Ves

Náklady: cca 223 mil. Kč

Stručný popis projektu:

Projekt by měl navázat na strategický cíl v oblasti ochrany životního prostředí. V současné době jsou splašky produkované obyvateli obce zneškodňovány v žumpách a septicích, z nichž mnohé jsou netěsné a technicky zastaralé. Tyto odpadní vody se pak pomocí přeпадů dostávají do povrchových a podzemních vod. Tlaková kanalizace a ČOV bude sloužit k odvádění a zneškodňování splaškových odpadních vod produkovaných v obci Ostravice a části města Frýdlantu nad Ostravicí – Nová Ves. Rozsah kanalizace a s ohledem na budoucí rozvoj obce a počtu obyvatel hlavně v době rekreace je navržena ČOV pro 4000 ekvivalentních obyvatel. Území výstavby kanalizace zahrnuje jižní část obce Ostravice a část obce Frýdlantu nad Ostravicí – Nová Ves, kde je zástavba rodinných domů, ve střední části obce Ostravice se pak nachází několik bytovek.

Kanalizace je vzhledem k morfologii terénu a hydrogeologickým podmínkám navržena jako tlaková kanalizace. Systém bude založen na tom, že u každého objektu bude umístěna jímka osazená objemovým čerpadlem s mělnicím zařízením a automatikou spínání. Po naplnění zásobníku, čerpadlo automaticky vyčerpá obsah do hlavního řádu a dále bude vytlačen potrubím do ČOV, kde bude voda vyčištěna.

Splaškové vody budou čištěny mechanicko-biologickým procesem a o po vyčištění budou vypouštěny do řeky Ostravice. ČOV bude v dvojlinkovém provedení, tj. dvě nezávislé jed-

notky. Každá z linek může pracovat samostatně, což umožní ekonomický provoz, zvláště při nižším zatížení. Čistírna bude vybudována na tlakové kanalizaci, s mechanickým předčištěním.

Cíl projektu:

Prvořadým cílem tohoto záměru je ochrana a zlepšení životního prostředí v obcích mikroregionu. Výstavba kanalizace a ČOV umožní odvedení a následné vyčištění splaškových odpadních vod, čímž se výrazně sníží riziko kontaminace podzemních a povrchových vod. Z dlouhodobého hlediska pak dojde k zlepšení životního prostředí daného území a vodního režimu řeky Ostravice. Vzhledem k tomu, že je obec Ostravice hraniční obcí Chráněné krajinné oblasti Beskydy, je tak životní prostředí a jeho ochrana v zájmu nejen obce, ale i celého mikroregionu a jeho obyvatel.

6.4 Zhodnocení

V poslední kapitole své diplomové práce jsem se zaměřil na projekty, které budou skutečně v daném území v nejbližší době realizovány. Jsou to projekty, které zlepší informovanost návštěvníků o mikroregionu za hranicemi České republiky v rámci přeshraniční spolupráce, oblast cestovního ruchu, bezpečnost na silnicích, technickou infrastrukturu a ochranu životního prostředí. Prvním projektem by se měly upevnit a hlavně navázat nové vztahy se slovenským regionem Horné Kysuce, do kterého se celkem zapojilo 22 obcí obou regionů. V rámci projektu budou moci návštěvníci získávat on-line informace např. o trávení volného času, ubytování, kultury atd. pomocí infokiosků. Na základě těchto informací se mohou rozhodovat, co v danou chvíli podniknou. Potencionální návštěvníci, ale i obyvatelé obcí mikroregionu tak budou aktuálně informováni o dění ve svém území, ale i možnostech trávení volného času v nedalekém příhraničí. Tyto skutečnosti pak pomohou k rozvoji cestovního ruchu na obou stranách a k užší spolupráci při vytváření dalších projektů v budoucnosti.

Dalším projektem, který by v budoucnu mohl navázat i na přeshraniční spolupráci, je projekt propojení cyklotrasy mezi obcemi Baška až Ostravice. Cykloturistika je v mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy značně oblíbená, nejen proto, že cyklotrasy vedou rozmanitou hornatou přírodou Moravskoslezských Beskyd, ale i proto, že jsou jednou z možností bezpečného a rychlého přemístění. Vybudování bezpečné a kvalitní cyklotrasy v regionu dlouhou dobu chybělo, dosavadní trasy často vedly po silnicích nižších tříd se

špatným stavem, což vedlo často k velice nízké bezpečnosti silničního provozu. Hlavním přínosem této cyklotrasy bude ucelené propojení s ostatními cyklotrasami sousedních regionů a zlepšení bezpečnosti přepravy mezi právě těmito propojenými mikroregiony. Díky atraktivitě území, kterou cyklotrasa povede, se očekává zvýšený pozitivní dopad i v oblasti rozvoje cestovního ruchu a aktivního trávení volného času obyvatel a jeho návštěvníků.

Posledním projektem, kterým se zkvalitní technická infrastruktura obcí a který bude mít pozitivní dopad na životní prostředí, je vybudování tlakové kanalizace v obci Ostravice a okrajové části města Frýdlantu nad Ostravicí. Problémem čištění odpadní vody se v posledních letech zabývá snad většina obcí regionů v celé České republice. Dosavadní způsob čištění odpadních vod byl v obcích nevyhovující a vzhledem k venkovskému stylu bydlení a husté síti rekreačních objektů, mělo za následek vysoké znečišťování povrchových vod a hlavně řeky Ostravice, která protéká celým mikroregionem. Vybudování tlakové kanalizace a čistírny odpadních vod dojde k výraznému zlepšení životního prostředí v recipientu řeky Ostravice, k zlepšení stavu povrchových a podzemních vod v dané lokalitě. Současně naddimenzovaná kapacita čistírny odpadních vod přispěje k dalšímu možnému připojení kanalizačních řádů v obci v budoucích letech.

Věřím, že jmenované projekty pozitivně přispějí k všeobecnému rozvoji území, budou přínosem a návodem i pro ostatní regiony, které nepřímě sousedí s daným mikroregionem.

ZÁVĚR

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy patří mezi venkovské mikroregiony se silnou základnou v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Mikroregion se skládá z 13 obcí, z nichž největší je město s rozšířenou působností Frýdlant nad Ostravicí, které je centrem služeb. V souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie nastala také u nás nová éra regionálního rozvoje, díky níž můžeme čerpat z celé řady programů na podporu slabých regionů a čerpat tak nejen finanční prostředky v rámci programů vypsanych v České republice, ale i z prostředků Evropské unie.

Podporu je však nutno získávat v promyšlené dlouhodobé strategii rozvoje, která bude přínosem nejen pro mikroregion, ale i pro jednotlivé obyvatele a návštěvníky. Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy byl založen především z tohoto důvodu, naplňování cílů rozvoje území v rámci čerpání grantů a dotací z fondů Evropské unie. Získané prostředky jsou poté využívány na rozvoj infrastruktury, cestovního ruchu, ochrany životního prostředí, sociální a zdravotní péče, rozvoji lidských zdrojů a dalších.

Cílem mé diplomové práce bylo alespoň částečně nastínit a zhodnotit vývoj mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy, určit a popsat možnosti jeho dalšího rozvoje v určitých oblastech. V praktické části této práce jsem v krátkosti charakterizoval historii a současnost zdejšího mikroregionu, v další kapitole jsem zhodnotil v socioekonomické analýze vývojové tendence v určitých oblastech rozvoje a následně pomocí SWOT analýzy jsem definoval hlavní rozvojové silné a slabé stránky, stejně tak i příležitosti a ohrožení.

V úplném závěru jsou popsány problémové okruhy zaměřené na ekonomický růst, lidské zdroje a ochranu životního prostředí. Na základě zjištěných poznatků lze konstatovat, že pro udržitelný rozvoj mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy má největší potenciál rozvoj cestovního ruchu. A to především v určitých formách respektující venkovský charakter mikroregionu a zachovávající jeho tradiční kultury. Jako významný růstový potenciál mikroregionu shledávám využití a nabídku v současnosti nevyužitých či opuštěných ploch a budov, které mohou nabídnout nové formy využití a rozvoje, týkající se zvláště pro podnikatelskou sféru a to zejména středního a malého podnikání, což by vedlo k celkovému hospodářskému rozvoji.

V otázkách ochrany životního prostředí je stále žádoucí se i nadále zabývat ochranou vodního režimu a krajiny před přímými zásahy, zvláště v lesním hospodářství a v zemědělství a klást tak důraz na krajínotvornou funkci těchto odvětví a zachování jedinečných životně

důležitých přírodních podmínek k životu. Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy má strategické územní postavení a stává se stále lákavějším nejen pro místní obyvatele, ale i pro spoustu návštěvníků. Mikroregion dokáže nabídnout v jakémkoliv ročním období dostatek možností využití trávení volného času, současně je místem odpočinku i místem aktivního vyžití a především nabízí zdravé životní prostředí a ekonomický potenciál pro podnikatelskou sféru nejen pro tuzemské podnikatele, ale i zahraniční. Mikroregion má díky svým letitým zkušenostem a dobré spolupráci okolními obcemi dobré podmínky pro svůj rozvoj a růst.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] WOKOUN, René. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Vysoká škola ekonomická v Praze : Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.
- [2] Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 1. vydání. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2003. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.
- [3] Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů
- [4] *Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. 2006 [cit. 2010-01-25]. Regionální rozvoj. Dostupné z WWW: <http://www.regionaldevelopment.cz/index.php/regionalni-rozvoj.html>
- [5] *Mikroregion Zábřezsko* [online]. 2007 [cit. 2010-01-25]. Strategické plánování rozvoje. Dostupné z WWW: http://www.zabrezsko.cz/wpimages/other/Strategicke-planovani_IS.pdf
- [6] *Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. 2006 [cit. 2010-01-25]. Aktéři regionální politiky. Dostupné z WWW: <http://www.regionaldevelopment.cz/index.php/akteri-regionalni-politiky.html>
- [7] Regionální rozvoj, PONIKELSKÝ, Petr; KOŠTEJNOVÁ, Zlata. *Úvod do regionalistiky*. Vysoká škola regionálního rozvoje. 2008 [cit. 2010-04-20]. Dostupné z WWW: http://www.vsr.cz/pomucka/uvod_do_regionalistiky.pdf
- [8] POTŮČEK, M. a kol.: *Veřejná politika*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. upravené vydání, 399 s. ISBN 80-86429-50-4.
- [9] WOKOUN, R., MATES, P.: *Management regionální politiky a reforma veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Linde, 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3.
- [10] Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Praha : IFEC s.r.o., 2001. 266 s. ISBN 80-86412-08-3.
- [11] REKTOŘÍK, J. ŠELEŠOVSKÝ, J. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 140 s. ISBN 80-210-2126-8.
- [12] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů

- [13] LABOUNKOVÁ, Vladimíra; PŮČEK, Milan ; ROHREROVÁ, Ludmila a kolektiv. *Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů*. Brno: 2009. 47 s. ISBN 978-80-87318-02-7.
- [14] MAS Pobeskydí z.s.p.o. *Strategický plán mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy*. Třanovice. 2008. 44 s.
- [15] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Frýdlant nad Ostravicí. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec01>>.
- [16] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Čeladná. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec02>>.
- [17] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Bílá. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec03>>.
- [18] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Ostravice. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec04>>.
- [19] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Janovice. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec05>>.
- [20] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Kunčice pod Ondřejníkem. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec06>>.
- [21] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Baška. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec07>>.
- [22] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Malenovice. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec08>>.
- [23] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Metylovice. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec09>>.
- [24] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Pržno. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec10>>.
- [25] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Pstruží. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec11>>.
- [26] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Lhotka. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec12>>.

- [27] *Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-02]. Staré Hamry. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy-obce.cz/index.php?page=obec13>>.
- [28] *CHKO Beskydy* [online]. [cit. 2010-02-25]. Lesnictví. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=1299>>.
- [29] *Wikipedia otevřená encyklopedie* [online]. 2008 [cit. 2010-02-25]. Dostupné z WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/07/CZE_rail_323.svg>.
- [30] *Regionální informační servis* [online]. 2006 [cit. 2010-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&nuts4=CZ0802>>.
- [31] *Český hydrometeorologický ústav* [online]. 2007 [cit. 2010-02-25]. Zdroje znečišťování za rok 2007. Dostupné z WWW: <http://www.chmi.cz/uoco/emise/geoprehled/plants/frydek_mistek_CZ.html>.
- [32] *Český hydrometeorologický ústav* [online]. 2008 [cit. 2010-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.chmi.cz/uoco/isko/groc/gr08cz/gif/oII42x57hodnLV.gif>>.
- [33] Vybraná zvláště chráněná území. *Rozbory Chráněné krajinné oblasti Beskydy*. Rožnov pod Radhoštěm : 2008. s. 208.
- [34] HAVRLANT, Jan. *Potenciál, projekty a možnosti rozvoje cestovního ruchu v pohraničním regionu Beskyd*. Ostrava . s. 7.
- [35] HERČÍK, Miloslav; FIEDOR, Jiří; MÜLEROVÁ, Hana. *Legislativa a ochrana životního prostředí*. Vyd. 1. Ostrava : [s.n.], 2008. 200 s. ISBN 978-80-248-1837-5.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats, analýza silných, slabých stránek, příležitostí a ohrožení
ČR	Česká republika
Sb.	Sbírka
apod.	a podobně
EU	Evropská Unie
CHKO	Chráněná krajinná oblast
CHKOB	Chráněná krajinná oblast Beskydy
Tzn.	to znamená
SRD	Strategický rozvojový dokument
m. n. m.	metr nad mořem
m	metr
Km	kilometr
°C	stupeň Celsia
mm	milimetr
sv.	svatý
km ²	kilometr čtvereční
ha	hektar
ČSÚ	Český statistický úřad
Tj.	To je
Spol. s r. o.	Společnost s ručením omezeným
aj.	a jiné
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
D1	Dálnice 1
R48	Rychlostní silnice 48

Č.	Číslo
s. o.	Státní organizace
ČOV	Čistírna odpadních vod
a. s.	Akciová společnost
k. ú.	Katastrální území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
SCHKO	Správa chráněné krajinné oblasti
atd.	a tak dále
R. P.	Rekreační prostor
Např.	Například
PC	Personal komputer (osobní počítač)
NSRR SR	Národní strategický referenční rámec Slovenské republiky
SR	Slovenská republika
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
EUR	Euro

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma pořízení strategického rozvojového dokumentu mikroregionu	26
Obrázek 2: Obsah strategického rozvojového dokumentu	27
Obrázek 3: Mapa mikroregionu Frýdlantsko-Beskydy	40
Obrázek 4: Mapa silniční sítě	54
Obrázek 5: Železniční trať Ostrava – Valašské Meziříčí	55
Obrázek 6: Znečišťovatelé ovzduší	61
Obrázek 7: Území s překročeným limitem znečištění ovzduší	62

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel 2000-2009	41
Tabulka 2: Věková charakteristika obyvatelstva	43
Tabulka 3: Průměrný věk obyvatelstva	44
Tabulka 4: Hustota zalidnění	45
Tabulka 5: Pohyb obyvatelstva	46
Tabulka 6: Vzdělanostní struktura obyvatel v %	47
Tabulka 7: Míra nezaměstnanosti v letech 2007-2010.....	48
Tabulka 8: Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých obcích.....	49
Tabulka 9: Technická vybavenost obcí	58
Tabulka 10: Podíl vynětí půdy z půdního fondu v letech 2002-2009 v ha.....	64

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v mikroregionu.....	42
Graf 2: Hustota zalidnění v mikroregionu	45
Graf 3: Pohyb obyvatelstva.....	46
Graf 4: Vývoj nezaměstnanosti v porovnání s ČR v %.....	48
Graf 5: Vývoj nezaměstnanosti v letech 2007-2010	49

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Fotografie z mikroregionu

PŘÍLOHA P I: FOTOGRAFIE Z MIKROREGIONU

Panorama jižní části mikroregionu

Přehrada Baška

řeka Ostravice

Kostel sv. Bartoloměje ve Frýdlantu n. O.

Kostel Panny Marie na Pržně

Apartmánový dům LARA v Čeladné

Pohled na golfové hřiště v Čeladné

Náměstí v obci Čeladná

Výstavba na okraji obce Čeladná

Pohled na obec Metylovice

Pohled na město Frýdlant nad Ostravicí

Výstavba ve Frýdlantu nad Ostravicí

Upravená běžecká stopa ve Starých Hamrech

Satinovy vodopády v Malenovicích

Zdroj fotografií: vlastní